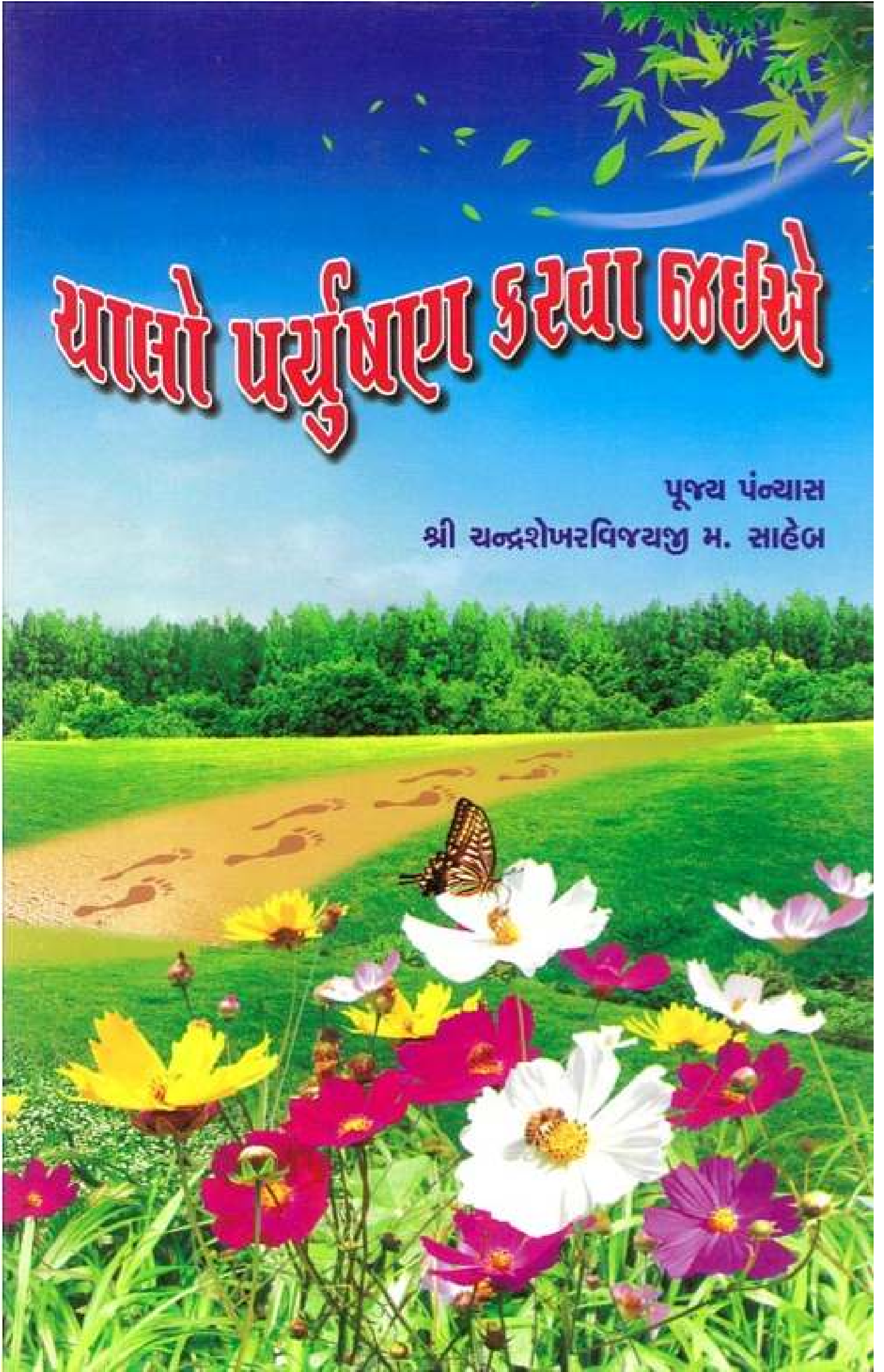

ધાણો પર્યુષણ કરવા જઈએ

પૂજ્ય પંચાસ
શ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી મ. સાહેબ

પૂ. પં. પ્રવરશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી મ.સાહેબની પ્રેરણાને ઝીલીને હવે...

દેશ વિદેશમાં પર્વાધિરાજ પર્યુષણની આરાધના કરાવવા માટે યુવાનોની સાથે તપોવનીઓ સુસજ્જ

જૈન સંઘના અગ્રણી માનનીય ટ્રસ્ટીવર્યો !

આપના ગામ કે નગરમાં જો પર્વાધિરાજ
પર્યુષણપર્વની આરાધના કરાવવા માટે પૂજ્ય સાધુ-
સાધ્વીજી ભગવંતો પધારી શક્યા ન હોય તો તે માટે

અમારા યુવાનો તથા તપોવની
બાળકોને દર વર્ષે જરૂરથી બોલાવજો.

આ યુવાનો તથા તપોવનીઓ આપના જૈન સંઘમાં

- (૧) અષ્ટાક્ષિકા તથા કલ્પસૂત્રની પ્રતનું સુંદર વાંચન કરશે.
- (૨) રાત્રે પરમાત્મભક્તિમાં બધાને રસતરબોળ કરી દેશે.
- (૩) બન્ને ટાઈમના પ્રતિક્રમણ વિધિ-શુદ્ધિપૂર્વક કરાવશે.
- (૪) શ્રીસંઘના ઉલ્લાસ પ્રમાણે રસપ્રદ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરાવશે.

જો આપના સંઘમાં સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતો
પધારી શક્યા ન હોય તો જ નીચેના સરનામેથી
ફોર્મ મંગાવીને ભરીને અમને મોકલી આપો.

નમ્ર સૂચન

આરાધના કરાવવા
આવનારને ગાડીભાડું વગેરે
શ્રી સંઘે બહુમાનરૂપે
આપવાનું રહેશે.

ફોર્મ ભરીને મોકલવાનું સરનામું

પર્યુષણ વિભાગ : સંચાલક શ્રી
શ્રીચુત લલિતભાઈ ધામી / રાજુભાઈ
C/O. તપોવન સંસ્કારપીઠ
મુ. અમીયાપુર, પોસ્ટ : સુઘડ
ગાંધીનગર - ૩૮૨૪૨૪.
ફોન : ૦૭૯-૨૩૨૭૬૯૦૧-૨-૩

ચાલો પર્યુષણ કરવા જઈએ

પ્રેરણાદાતા
પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી

પર્વાણિ બહુશઃ સન્તિ પ્રોક્તાનિ જિનાગમે
પર્યુષણા સમં નાસ્તિ કર્મણા મર્મભેદકૃત્

મૂલ્ય : રૂ. ૨૫/-

પ્રકાશક અને પ્રાસિસ્થાન

કમલ પ્રકાશન ટ્રસ્ટ

૨૭૭૭, નિશાપોળ, ઝવેરીવાડ, રીલિફ રોડ,
અમદાવાદ-૧. ફોન : ૨૫૩૫૫૮૨૩, ૨૫૩૫૬૦૩૩

પ્રસ્તાવના

દેવાધિદેવ પ્રભુ મહાવીર સ્થાપિત જિનશાસનની બાળપેઢી તથા યુવાપેઢીનું નવઘડતર કરીને જીવનપરિવર્તન કરવાની અગાધ શક્તિ ધરાવનાર અમારા તારક પૂ. પાદ ગુરુદેવશ્રીએ પોતાના સંયમ જીવનનાં ૫૯ વર્ષમાં અનેક રચનાત્મક કાર્યો કર્યા છે. આવા શ્રંખલાબદ્ધ રચનાત્મક કાર્યોમાંનું એક અજોડ અને અનન્ય કાર્ય છે...

સાધુ-સાધ્વી વિહોણા ચાતુર્માસિક ક્ષેત્રોમાં તાલિમબદ્ધ યુવાનો અને તપોવની બાળકોને પર્યુષણની આરાધના કરવા મોકલવા...

વિક્રમ સંવત ૨૦૩૦માં વાવેલું જે બીજ આજે પાકા અને મીઠા ફળ આપનારું વિશાળ વૃક્ષ બની ગયું છે. ૩૭ વર્ષથી અખંડ ચાલી રહેલ આ પ્રવૃત્તિમાં ક્યારેય ઓટ તો આવી જ નથી. પરંતુ સતત પ્રતિવર્ષ યુવાનો અને તપોવની બાળકોની ભરતી જ થતી રહી છે.

દેશ-વિદેશનાં લગભગ ૧૦૦ ક્ષેત્રોમાં આ ટૂંકડી દર વર્ષે પર્યુષણની સુંદર આરાધના કરાવે છે અને ૧૦૦% સફળતાનો શિલ્ડ મેળવી લાવે છે.

ધર્માનુરાગી ખુમારીવાન યુવાનો તથા તપોવની વીર બાળકો !

આપણે સૌ જિનશાસનના થઈ ગયેલા અનંત ઉપકારોનાં ઋણથી બંધાઈ ગયેલા છે અને ઋણમુક્ત થવું તે આપણો શ્રેષ્ઠ ધર્મ છે.

૩૭ વર્ષની ઉંમરે પણ પૂ. પાદ ગુરુદેવશ્રી જિનશાસનનાં જલી રહેલા દીવડામાં ધીનાં ડબ્બે ડબ્બા ઠાલવીને તેને સેંકડો વર્ષ સુધી ઝળહળતો રાખવા સખત અને સતત પુરુષાર્થ કરી રહ્યા હોય તો આપણે તો હજુ જુવાન છીએ... અરે મૂછનો દોરો ય ફૂટ્યો નથી છતાં મૂછાળા વીર બાળકો છીએ.

તો હવે તમો પણ શાસન દીપક ઝળહળતો રાખવા પર્યુષણની આરાધના કરાવવા જવા તૈયાર થઈ જાઓ...

અને જ્યાં પણ જે શ્રીસંઘમાં પર્યુષણની આરાધના કરવા જાઓ છો ત્યાં શાસનપ્રભાવક પ્રવૃત્તિઓ કરજો અને કરાવજો.

શ્રીસંઘ વાત્સલ્ય ધારણ કરીને સંઘના આબાલવૃદ્ધ સૌ સાથે મધુર વિચાર, વાણી અને વર્તન દાખવી તમે સૌ ખૂબ જ યશસ્વી બનો તેવી હાર્દિક અનેક શુભેચ્છાઓ.

તપોવન સંસ્કારપીઠ

ગુરુપાદ પદ્મરેણુ

— મુનિ હંસકીર્તિવિજય

— મુનિ ભવ્યકીર્તિવિજય

અનુક્રમણિકા

૧. ચૈત્યવંદન વિભાગ

	● શ્રી સામાન્ય જીન ચૈત્યવંદનો	૧
૧.	પરમેશ્વર પરમાત્મા	૧
૨.	તુજ મૂર્તિને નિરખવા	૧
૩.	અરિહંત નમો ભગવંત નમો	૧
૪.	જય જય શ્રી જિનરાજ આજ	૨
	● શ્રી સિદ્ધાયલજીના ચૈત્યવંદનો	૨
૧.	એ તીરથની ઉપરે	૨
૨.	પ્રેમે પ્રણમો	૨
૩.	શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્રે	૩
૪.	શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર	૩
૫.	વિમલ કેવલ - જ્ઞાન કમલા	૩
૬.	શ્રી શત્રુંજય મહાત્મ્યની	૪
	● શ્રી સીમંધર ભગવાનનાં ચૈત્યવંદનો	૪
૧.	શ્રી જગનાયક	૪
૨.	શ્રી સિમંધર ત્રિભુવનપતિ	૪
૩.	વંદુ જિનવર	૫
૪.	કિરપા મોસૂ	૫
૫.	શ્રી સિમંધર સાંભળો	૫
૬.	શ્રી સીમંધર જગદ્ગણી	૫
૭.	શ્રી સીમંધર વીતરાગ	૬
૮.	સીમંધર પરમાત્મા	૬
	● શ્રી પર્યુષણાનાં ચૈત્યવંદનો	૭
૧.	વડાકલ્પ પૂરવ-દિને	૭
૨.	કલ્પતરૂવર કલ્પસૂત્ર	૭
૩.	સ્વપ્નવિધિ કહે સુત	૭
	● શ્રી પાશ્વનાથ ભગવાન ચૈત્યવંદનો	૭
૧.	જય ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ	૭
૨.	ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય	૮
૩.	પ્રભુ પાસજી તાહરુ નામ મીઠું	૮
	● શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનાં ચૈત્યવંદનો	૯
૧.	સિદ્ધારથ સૂત વંદીએ	૯
૨.	વર્ધમાન જગદીસરૂ	૧૦

૨. સ્તવન વિભાગ

	● શ્રી સિદ્ધાયલજીનાં સ્તવનો	૧૧
૧.	આંખડીએ આજ....	૧૧
૨.	વિમલગિરિ કયું ન....	૧૧

૩.	સિદ્ધાયલનો વાસી	૧૨
૪.	શ્રીપદગિરિના વાસી	૧૩
૫.	વિમલાયલ નિતુ	૧૨
૬.	સિદ્ધાયલના વાસી	૧૨
૭.	જાત્રા નવ્વાણુ કરીએ વિમલગિરિ	૧૩
૮.	ઐશી દશા હો ભગવનુ	૧૪
૯.	વંદના વંદના વંદના રે	૧૪
●	શ્રી સીમંધર સ્વામીના સ્તવનો	૧૫
૧.	તારી મૂરતિએ મન	૧૫
૨.	મીઠડા જિન મેં	૧૫
૩.	પુકખલાવઈ વિજયે	૧૫
૪.	સુણો ચંદાજી !	૧૬
૫.	વિનતી માહરી રે સુણજો	૧૭
૬.	તુમે મહાવિદેહ જઈને	૧૭
૭.	ધન્ય ધન્ય ક્ષેત્ર મહાવિદેહજી	૧૮
૮.	શ્રી સીમંધર સાહિબા	૧૮
●	શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનાં સ્તવનો	૧૯
૧.	વીરજી સુણો એક વિનંતી	૧૯
૨.	વીર જિણંદ જગત ઉપકારી	૨૧

૩. પર્યુષણ વિભાગ ૨૨

●	શ્રી પર્યુષણપર્વ સ્તવનો	૨૨
૧.	સુણજો સાજન સંત	૨૨
૨.	રીઝો રીઝો શ્રી વીર દેખી	૨૩
૩.	મભુ વીર જિણંદ વિચારી	૨૩
●	શ્રી મહાવીરસ્વામીનું પારણું (હાલરડું)	૨૪
●	શ્રી મહાવીર સ્વામીના સતાવીશ ભવનું સ્તવન	૨૭
●	શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનાં પંચકલ્યાણકનું સ્તવન	૩૨

૪. થોય વિભાગ ૩૯

●	શ્રી સિદ્ધાયલજીની થોયો	૩૯
૧.	શ્રી શત્રુંજય મંડન	૩૯
૨.	શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર	૩૯
૩.	સવિ મળી આવો	૩૯
૪.	વિમલાયલ મંડન	૩૯
૫.	સિદ્ધાયલ મંડન	૪૦
૬.	શ્રી વિમલાયલ સુંદર	૪૦
૭.	ઋષભ જિનેશ્વર	૪૦
૮.	શ્રી વિમલાયલ ગિરિવર	૪૦
૯.	શ્રી શત્રુંજય મુખ્ય તીર્થ	૪૦

૧૦.	પુંડરીગિરિ મહિમા	૪૧
●	શ્રી સીમંધરસ્વામીની થોથો	૪૧
૧.	શ્રી સીમંધર દેવ સુહંકરુ	૪૧
૨.	શ્રી સીમંધર જિનવર	૪૧
૩.	શ્રી જિન સિમંધર	૪૧
૪.	સિમંધર જિનપતિ	૪૧
૫.	શ્રી સિમંધર પ્રાય પ્રણમીજે	૪૧
૬.	મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધરસ્વામી	૪૨
૭.	જગચિંતામણી	૪૨
૮.	શ્રી સિમંધર સેવિત	૪૨
●	શ્રી આદિજિનની થોથો	૪૨
●	શ્રી મહાવારસ્વામીની થોથો	૪૩
●	પર્યુષણ પર્વની થોથો	૪૩
૧.	પુણ્યનું પોષણ પાપનું શોષણ	૪૩
૨.	સતરભેદી જિનપૂજા રચીને	૪૪
૩.	મણિરચિત સિંહાસન	૪૪
૪.	વરસ દિવસમાં અષાઢ	૪૫
૫. સજ્જાય વિભાગ		૪૭
૧.	વૈરાગ્યની સજ્જાય	૪૭
૨.	ધર્મ દંઢતાની સજ્જાય	૪૮
૩.	છદ્ધા આરાની સજ્જાય	૪૮
૪.	તારુ ધનરે જોબનીયું	૫૦
૫.	જગત હૈ સ્વાર્થ કા સાથી	૫૧
૬. પરચક્ષણ વિભાગ		૫૩
૭. વિધિ વિભાગ		૫૭
૧.	દેવસિંહ પ્રતિક્રમણની વિધિ	૫૭
૨.	રાઈઅ પ્રતિક્રમણની વિધિ	૬૧
૩.	પકિખ પ્રતિક્રમણની વિધિ	૬૩
૪.	ચોમાસી પ્રતિક્રમણની વિધિ	૬૬
૫.	સંવત્સરિ પ્રતિક્રમણની વિધિ	૬૬
૬.	છીંકનો કાઉસ્સગ્ગ કરવાની વિધિ	૬૬
૮. જનરલ માહિતી વિભાગ		૬૭
●	પર્યુષણના આઠ દિવસોની વિગતો	૮૧
●	પૂજ્ય સાધુ સાધ્વીજી ભગવંતોને વહોરાવતી વખતે રાખવાની કાળજી	૮૩
●	પ્રભુ મહાવીર ખીચડીઘર	૮૪
●	સાધાર્ગિક બંધુને સંભાલજો.....	૮૫

ઉચ્ચ સંસ્કાર સાથે ઉચ્ચ શિક્ષણના
સોપાન સર કરવાના લક્ષ્યને વરેલા

તપોવનમાં ભણતા બાળકો

અતિથિઓને નમોનમઃ કરે છે.

...રોજ નવકારશી કરે છે.

...રોજ અષ્ટમકારી જિનપૂજા કરે છે.

... રોજ રાત્રિભોજનનો ત્યાગ કરે છે.

...રોજ ગુરુવંદન કરે છે.

...રોજ નવી નવી વાર્તાઓ સાંભળે છે.

...રોજ કુમારપાળ રાજાની આરતિ ઉતારે છે.

...કોમ્પ્યુટર શીખે છે ...કરાટે શીખે છે...

...સ્કેટીંગ શીખે છે ...યોગાસન શીખે છે...

...સંગીતકળા શીખે છે... નૃત્યકળા શીખે છે...

...લલીતકળા શીખે છે ...ચિત્રકળા શીખે છે...

...વકતૃત્વકળા શીખે છે ...અભિનયકળા શીખે છે...

...અંગ્રેજીમાં **Speech** આપતાં પણ શીખે છે...

માતાપિતાના સેવક બને છે.

પ્રભુના ભક્ત બને છે.

ગરીબોના બેઠી બને છે.

પ્રાણીઓના મિત્ર બને છે.

શક્તિમાન બનવા સાથે ગુણવાન બને છે.

૧. ચૈત્યવંદન વિભાગ

શ્રી સામાન્ય જિન ચૈત્યવંદનો

(૧)

પરમેશ્વર પરમાત્મા, પાવન પરમિદ્ધ,
જય જગગુરુ દેવાધિદેવ, નયણે મે દીઠ. ૧
અચલ અકલ અવિકાર સાર, કરુણા રસ સિન્ધુ,
જગતિ જન આધાર એક, નિષ્કારણ બંધુ. ૨
ગુણ અનંત પ્રભુ! તાહરાએ, કિમહી કહ્યા ન જાય,
'રામ' પ્રભુ જિન ધ્યાનથી ચિદાનંદ સુખ થાય. ૩

(૨)

તુજ મૂર્તિને નિરખવા મુજ નયણાં તલસે,
તુજ ગુણગણને બોલવા રસના મુજ હરખે. ૧
કાયા અતિ આનંદ મુજ, તુમ યુગપદ ફરસે;
તો સેવક તાર્યા વિના, કહો કિમ હવે સરશે. ૨
એમ જાણીને સાહિબા એ, નેક નજર મોહે જોય;
'જ્ઞાનવિમલ' પ્રભુ નજરથી, તે શું જે નવિ હોય? ૩

(૩)

અરિહંત નમો ભગવંત નમો, પરમેશ્વર જિનરાજ નમો;
પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રેમે પેખત, સિદ્ધાં સઘળાં કાજ નમો... ૧
પ્રભુ પારંગત પરમ મહોદય, અવિનાશી અકલંક નમો;
અજર-અમર અદ્ભુત અતિશય નિધિ, પ્રવચનજલધિ મયંક નમો... ૨
તિહુયણ ભવિયણ જણ મનવંછિય, પૂરણ દેવ રસાલ નમો;
સકલ સુરાસર નરવર નાયક, સારે અહોનિશ સેવ નમો... ૩
સિદ્ધ બુદ્ધ તું જન સજજન, નયનાનંદન દેવ નમો ;
સકલ સરાસુર નરવર નાયક, સારે અહોનિશ સેવ નમો.... ૪
તું તીર્થંકર સુખકર સાહેબ, તું નિષ્કારણ બંધુ નમો;
ઘોર અપાર ભવોદધિ તારણ, તું શિવપુરનો સાથ નમો... ૫
કેવલ જ્ઞાન દર્શો દર્શિત, લોકાલોક સ્વભાવ નમો;
નાશિત સકલ કલંક કલુષ ગણ, દુરિત ઉપદ્રવ ભાવ નમો... ૬

જગચિંતામણિ જગગુરુ જગહિત કારક , જગજનનાથ નમો ;
 ઘોર અપાર ભવોદધિ તારણ, તું શિવપુરનો સાથ નમો...૭
 અશરણ શરણ નીરાગી નિરંજન, નિરુપાધિક જગદીશ નમો;
 બોધિ દીઓ અનુપમ દાનેશ્વર, 'જ્ઞાનવિમલ' સૂરીશ નમો...૮

(૪)

જય જય શ્રી જિનરાજ આજ, મળીયો મુજ સ્વામી;
 અવિનાશી અલંકરૂપ, જગ અંતરયામી...૧
 રૂપા રૂપી ધર્મ દેવ , આતમ આરામી;
 ચિદાનંદ ચેતન અચિંત્ય , શીવલીલા પામી.. ૨
 સિદ્ધ બુદ્ધ તુજ વંદતા , સકલ સિદ્ધ વરબુદ્ધ;
 રમો પ્રભુ ધ્યાને કરી, પ્રગટે આતમ ઋદ્ધ... ૩
 કાલ બહુ સ્તાવર ગ્રહી, ભમીયો ભવ માંહી;
 વિકલેન્દ્રિય માંહી વસ્યો, સ્થિરતા નહીં ક્યાંહી... ૪
 તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય માંહી દેવ, કરમે હું આવ્યો;
 કરી કુકર્મ નરકે ગયો, તુમ દરિશણ નહિં પાવ્યો...૫
 એમ અનંત કાલે કરી, પામ્યો નર અવતાર;
 હવે જગતારક તું મલ્યો, ભવજલ પાર ઉતાર....૬

સિદ્ધાયલજીના ચૈત્યવંદનો

(૧)

એ તીરથીની ઉપરે , અનંત તિર્થકર આવ્યા,
 વલી અનંતા આવશે, સમતારસ ભાવ્યા. ૧
 આ ચોવિંશી માંહિ એક , નેમીશ્વર પાખે ,
 જિન ત્રેવીશ સમોસર્યા, એમ આગમ ભાખે. ૨
 ગણધર મુનિવર કેવલી, સમોસર્યા ગુણવંત,
 પ્રેમે તે ગિરિ પ્રણમતા, હરખે દાન હસંત. ૩

(૨)

પ્રેમે પ્રણમો પ્રથમ દેવ , શત્રુંજય ગિરિ મંડણ,
 ભવિયણ મન આનંદ કરણ , દુઃખ દોહગ ખંડણ ૧
 સુર નરને કિશર નમે , તુજ ભગતીશું પાયા,
 પાવ પંખ ફેડે સમત્થ, પ્રભુ ત્રિભુવન રાયા. ૨

જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ તુમ તણે ચરણે શરણો રાખો,
કર જોડીને વિનવું , મુક્તિ માર્ગ મુજ દાખો.૩

(૩)

શ્રી શુગુંજય સિદ્ધકોગે, પુંડરીક ગિરિ સાચો,
વિમલાચલને તીર્થરાજ, જય માહિમા જાચો.૧
મુક્તિ નિલય શતકૂટ નામ, પુષ્પદંત ભણીજે,
મહાપદ્મને સહસ્રપત્ર, ગિરિરાજ કહીજે.૨
ઈત્યાદિક બહું ભાંતિશુંએ, નામ જપો નિરધાર,
ધીરવિમલ કવિરાજનો, શિષ્ય કહે સુખકાર ૩

(૪)

શ્રી શુગુંજય સિદ્ધકોગ, દીઠે દુર્ગતિ વારે;
ભાવ ધરીને જે ચઢે, તેને ભવ પાર ઊતારે.૧
અનંત સિદ્ધનો એહ ઠામ, સકલ તીર્થ નો રાય ;
પૂર્વ નવાણું ઋષભદેવ,જ્યાં ઠવિયા પ્રભુ પાય.૨
સૂરજકુંડ સોહામણો, કવડ જલા અભિરામ;
નાભિરાયા કુલમંડણો, જિનવર કરુ પ્રણામ.૩

(૫)

વિમલ કેવલજ્ઞાન કમલા કલિત ત્રિભુવન હિતકરં,
સુરરાજ સંસ્તુત ચરણપંકજ, નમો આદિજિનેશ્વરં ૧
વિમલગિરિવર શુંગ-મંડણ પ્રવર ગુણગણ ભૂધરં,
સુર અસુર કિશર કોડિ સેવિત, નમો આદિજિનેશ્વરં.૨
કરતી નાટક કિશરીગણ , ગાય જિનગુણ મનહરં
નિર્જરાવલી નમે અહોનિશ, નમો આદિજિનેશ્વરં૩
પુંડરીક ગણપતિ સિદ્ધિ સાધી , કોડી પણ મુનિ મનહરં,
શ્રી વિમલગિરિવર શુંગ સિદ્ધા, નમો આદિજિનેશ્વરં૪
નિજ સાધ્ય સાધક સુર મુનિવર, કોડિ-નંત એ ગિરિવરં,
મુક્તિરમણી વર્યા રંગે, નમો આદિજિનેશ્વરં.૫

પાતાલ નર સુરલોકમાંહી વિમલગિરિવર તો પરં,
 નહિ અધિક તીરથ તીર્થ પતિ કહે, નમો આદિજિનેશ્વરં. ૬
 ઈમ વિમલગિરિવર શિખર-મંડણ, દુઃખવિહંડણ ધ્યાઈએ,
 નિજ શુદ્ધસત્તા સાધનાર્થ પરમ જ્યોતિ નિપાઈએ. ૭
 જિતમોહ કોહ વિછોહ નિદ્રા પરમપદ સ્થિતિ જયકરં,
 ગિરિરાજ સેવા કરણ તત્પર, 'પદ્મવિજય' સુહિતકરં. ૮

(૬)

શ્રી શત્રુંજય મહાત્યની રચના કીધી સાર ;
 પુંડરીકગિરિની સ્થાપના, પ્રથમ જિન ગણધાર ... ૧
 એક દિન વાણી જિનની, સૂણી થયો આનંદ;
 આત્ય શત્રુંજયગિરિ , પંચકોડ સહ રંગ... ૨
 ચૈત્રી પૂનમ દિન એ , શિવશું કીધો યોગ;
 નમિયે ગિરિને ગણધરં , અધિક નહિ તિહુલોગ.... ૩

શ્રી સીમંધર સ્વામીના ચૈત્યવંદન

(૧)

શ્રી જગનાયક સુરતરુ, મનવાંછિત દેવ,
 બોધી બીજ મોહે દિજીયે, ધન અમૃત મેવ . ૧
 કોત્ર વિહેદ કેરો ભાણ , સિમંધરસ્વામી,
 ધન તે કોત્ર ના લોકને એ , સંગતિ જિણે પામી. ૨
 વિચમાંએ અંતર ઘણોએ મનમાં મિલવા હામ,
 તે તે ભણી ઈહાથી જાણીએ , દેવ હે મુજ પ્રજામૃત

(૨)

સિમંધર ત્રિભુવન પતિ , પ્રણમો આણી ભાવ,
 ભવ સમુદ્રમાં ડુબતા , જે જીવોને વરનાવ. ૧
 શ્રેયાંસ નૃપ નંદન પ્રભુ , સત્યકી રાણી જાત,
 દીક્ષા લઈ કેવલ વર્યા, કરે પ્રભુ મોક્ષની વાત. ૨
 મહાવિદેહમાં વિચરતાં, સુર નર પૂજિત જેહ,
 સમવસરણમાં બેસી દઈ, ઉપદેશ તારે તેહ. ૩
 વિદ્યમાન વીશ જિનવરા, તેહમાં પહેલા એહ,
 ગૌતમ નીતી ગુણ કહે , ઘો શિવ નમુ લાવી સ્નેહ. ૪

(૩)

વંદુ જિનવર વિહરમાન , સીમંધર સ્વામી,
કેવજ્ઞાન અનંત શાંત, કરુણા રસ ધામી. ૧
કંચનગિરિ સમ દેહકાંત, વૃષભ લંછન પાય.
ચોરશીલાખ પૂર્વ આય, સેવિક સુરરાય. ૨
છઠ્ઠ ભત્તા સંયમ લિયોરે , પુંડરિગીણી ગામ,
ઘો દરિસણ પ્રભુ સંપદા, કારણ પરમ કલ્યાણ. ૩

(૪)

કિરપા મોસૂં કિજિયેજી , જિનરાજ મહારાજ,
બેર બેર મેં કરુ વિનંતી, સિમંધર જિનરાજ. ૧
જગ ઉદતિ તોય મિથ્યા અતિ ગહેરોરે, તુમ તારણ તરણ જિહાજ
અનંતકાલ ચિહું ગતિમે રુલિયો રે, કાંહું ને ધ્યાયો ધર્મ સાજ. ૨
મેં ચાકર ખાના જાદ રાવરો રે, તુમ હો ગરીબ નિવાજ,
કર દોય જોડ કની રામ બોલે રે, તુમ સમયા સરે કાજ. ૩

(૫)

શ્રી સિમંધર સાંભળો, વિનંતી કરુ કર જોડ,
તું સમરથ ત્રિભુવન ઘણી , મને ભવબંધન થી છોડ. ૧
તુમ મું વિચ અંતર ઘણો, કિમ કરુ તારી સેવ,
દેવ ન દિધી પાંખડી, પણ દિલ મેં તું એક દેવ. ૨
ચંદ ચકોર તણી પરે , તું વસ્યો મારે ચિત્ત,
સમયસુંદર કહે તે ખરી, પરમેશ્વરશું પ્રીત. ૩

(૬)

શ્રી સીમંધર જગઘણી, આ ભરતે આવો;
કરુણાવંત કરુણા કરી, અમને વંદાવો. ૧
સકલ ભક્ત તુમે ઘણી જો હોવે અમ નાથ;
ભવોભવ હું છું તાહરો, નહિ મેલું હવે સાથ. ૨
સયલ સંગ છંડી કરી, ચારિત્ર લઈશું;
પાય તુમારા સેવીને, શિવરમણી વરીશું. ૩

એ અલજો મુજને ઘણો એ, પૂરો સીમંધર દેવ;
ઈહાં થકી હું વિનવું, અવધારો મુજ સેવ. ૪
કર જોડીને વિનવું એ, સમો રહી ઈશાન;
ભાવ જિનેશ્વર 'ભાણ'ને, દેજો સમકિત દાન. ૫

⑨

શ્રી સીમંધર વીતરાગ, ત્રિભુવન તુમે ઉપકારી,
શ્રી શ્રેયાંસ પિતા કુળે, બહુ શોભા તુમારી. ૧
ધન્ય ધન્ય માતા સત્ય કી, જેણે જાયો જયકારી;
વૃષભ લંછન બિરાજમાન, વંદે નરનારી. ૨
ધનુષ્ય પાંચસે દેહડીએ, સોહીએ સોવનવાન;
કીર્તિ વિજય ઉવજઝયનો, 'વિનય' ધરે તુમ ધ્યાન. ૩

①

સીમંધર પરમાત્મા, શિવસુખના દાતા;
પુકૂખલવઈ વિજયે જયો, સવી જીવના ત્રાતા... ૧
પૂર્વ વિદેહે પુંડરિગણી, નયરીએ સોહે;
શ્રી શ્રેયાંસ રાજા તિહાં, ભવિયણનાં મન મોહે... ૨
ચૌદ સુપન નિર્મલ લહી, સત્યકી રાણી માત;
કુંથું અર જિન અંતરે, સીમંધર જિન જાત ૩
અનુક્રમે પ્રભુ જનમીયા, વળી યૌવન પાવે;
માતા પિતા હરખે કરી, રુકિમણિ પરણાવે ૪
ભોગવી સુખ સંસાર ના, સંયમ મન લાગે;
મુનિસુવ્રત નમિ અંતરે, દીક્ષા પ્રભુ પાવે... ૫
ધાતિકર્મનો કાય કરી, પામ્યા કેવનાણ;
વૃષભ લંછને શોભતા, સર્વ ભાવના જાણ.... ૬
ચોરાસી જસ ગણધરા, મુનિવરો એકસો કોડી;
ત્રણ ભુવનમેં જોવતા, નહિ હો એહની જોડી.. ૭
દશ લાખ કહ્યા કેવળી, પ્રભુજીનો પરિવાર;
એક સમય ત્રણ કાળ ના, જાણે સર્વ વિચાર... ૮
ઉદય પેઢાલ જિનાંતરે એ, થાશે જિનવર સિદ્ધ;
જશવિજય ગુરુ પ્રણમતાં, મનવાંછિત ફળ લીધ... ૯

શ્રી પર્યુષણનાં ચૈત્યવંદનો

(૧)

વડા કલ્પ પૂરવ-દિને ઘરે કલ્પને લાવો ;
રાત્રિજાગરણ પ્રમુખ કરી, શાસન સોહાવો.
હય ગય શણગારી, કુમર લાવો ગુરુ પાસે ;
વડાકલ્પ-દિને સાંભળો વીર ચરિત્ર ઉલ્લાસે.
છઠ્ઠ દ્વાદશ તપ કીજીએ, ધરીએ શુભ પરિણામ;
સ્વામીવચ્છલ પ્રભાવના, પૂજા અભિરામ.
જિન ઉત્તમ ગૌતમ પ્રતે એ, કહેજો એકવીસ વાર ;
ગુરુમુખ પદ્ય સુણીએ, તો પામે ભવપાર.

(૨)

કલ્પતરુવર કલ્પસૂત્ર પૂરે મનવાંછિત
કલ્પઘરેધૂર સુણો, શ્રી મહાવીર ચરિત
ક્ષત્રિયકુંડે નરપતિ સિદ્ધારથ રાય,
રાણી ત્રિશલાતણી કૂખે, કંચન સમકાય
પુષ્પોત્તર વરથી ચવ્યાએ, ઉપજ્યા પુણ્ય પવિત્ર,
ચતુરા ચૌદ સુપન લહે, ઉપજે વિનય વિનીત.

(૩)

સ્વપ્નવિધિ કહે સુત , હોશે ત્રિભુવન શૃંગાર,
તે દિનથી ઋદ્ધે વધ્યાં, ધન અખુટ ભંડાર. ૧
સાડા સાત દિવસ અધિક , જનમ્યા નવ માસે
સુરપતિ કરે મેરૂ શિખર ઉત્સવ ઉલ્લાસે. ૨
કંકુમ હાથા દીજીએ, તોરણ ઝાકઝમાળ
હરખે વીર હુલરાવીએ, વાણી વિનય રસાળ. ૩

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામીનાં ચૈત્યવંદનો

(૧)

જય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ જય ત્રિભુવનસ્વામી !
અષ્ટ કર્મ રિપુ જીતીને, પંચમી ગતિ પામી.

પ્રભુ નામે આનંદ કંદ , સુખ સંપત્તિ લહીએ;
 પ્રભુ નામે ભવ ભવ તણા, પાતિક સવિ દહીએ
 ઐ હ્રીં વર્ણ જોડી કરી, જપીએ પાર્શ્વનામ ;
 વિષ અમૃત થઈ પરગમે, લહીએ અવિચલ ઠામ.

(૨)

ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વ ચિંતામણીય તે;
 હ્રીં ધરણેન્દ્ર-વૈરૂટ્યા - પાદદેવીયુતીય તે ....
 શાંતિ-તૃષ્ટિ-મહાપુષ્ટિ, ધૃતિ-કીર્તી વિધાયિને ;
 ૐ હ્રીં દ્રિડવ્યાલ વૈતાલ સર્વાધિ વ્યાધિનાશિને
 જપાજિતાખ્યા-વિજયાખ્યા પરાજિતયાન્વિત;
 દિશાંપાલૈર્ગૃહૈર્યક્ષીઃ વિધાદેવી ભિરન્તિ....
 ૐ અસિયાઉસાય નમસ્તગ ત્રૈલોક્યનાથતામ;
 ચતુઃષ્ટિ સુરેન્દ્રાસ્તે ભાસન્તે છગચામરૈઃ
 શ્રી શંખેશ્વરમંડન ! પાર્શ્વજિન ! પ્રણતકલ્પતરુકલ્પ ;
 ચૂરય દુષ્ટવ્રાતં પૂરય મે વાંછિતં નાથ !

(૩)

પ્રભુ પાસજી તાહરું નામ મીહું,
 તીહું લોકમાં એટલું સાર દીહું ;
 સદા સમરતાં સેવતા પાપ નીહું,
 મન માહરું ધ્યાન બેહું.....
 મન તુમ પાસે વસે રાત દિસે,
 મુખ પંકજ નિરખવા હંસ હીસે ;
 ધન્ય તે ધડી દે ધડી નયણદીસે,
 ભલી ભક્તિ ભાવે કરી વિનતિયે.....
 અહો એહ સંસાર છે દુઃખ દોરી,
 ઈંદ્રજાળમાં ચિત્ત લાગિયું ઠગોરી;

પ્રભુ માનીયે વિનંતી એક મોરી,
 મુજ તાર તુ તાર બલિહારી તોરી....
 સહી સ્વપ્ન જંજાલને સંગ મોહ્યો,
 ઘડિયાળમાં કાળ રમતો ન જોયો;
 મુઘા એમ સંસારમાં જન્મ ખોયો,
 અહો ઘૃત તણે કારણે કળ વલોયો.....
 એ તો ભમરલો કેસુઆ ભાંતિ ધાયો,
 જઈ શુક તણી ચંચુ માંહે ભરાયો;
 શુકે જાંબુ જાણી ગલે દુઃખ પાયો,
 પ્રભુ ! લાલચે જીવડો એમ વાહ્યો.....
 ભમ્યો ભર્મ ભૂલ્યો રમ્યો કર્મ ભારી,
 દયા ધર્મની શર્મ મેં નવિ વિચારી ;
 તોરી નમ્ર વાણી પરમ સુખકારી
 તિહું લોકના નાથ ! મેં નવિ સંભારી.....
 વિષય વેલડી શેલડી કરીએ જાણી,
 ભજી મોહ - તૃષ્ણા તજી તુજ લાણી.....
 એહવો ભલો ભૂંડો નિજદાસ જાણી,
 પ્રભુ રાખીએ બાંહીની છાંય પ્રાણી.....
 મોરા વિવિધ અપરાધની કોડી સહીએ,
 પ્રભુ શરણે આવ્યા તણી લાજ વહીએ;
 વળી ઘણી ઘણી વિનતિ એમ કહીએ,
 મુજ માનસ - સરે પરમહંસ રહીએ.....

કળશ

એમ કૃપા મૂરત પાર્શ્વનાથસ્વામી, મુક્તિગામી ધ્યાઈએ,
 અતિ ભક્તિભાવે વિપત્તિ જાવે , પરમ સંપત્તિ પાઈએ;
 પ્રભુ મહિમા સાગર ગુણવૈરાગ, પાસ અન્તરિક્ષ જે સ્તવે,
 તસ સકલ મંગલ જય જ્યારવ, આનંદવર્ધન વિનવે....

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનાં ચૈત્યવંદનો

(૧)

સિદ્ધારથ સૂત વંદીએ, ત્રિશલાનો જાયો;
ક્ષત્રિયકંડમાં અવતર્યો, સૂર-નર-પતિ ગાયો.....
મૃગપતિ લંછન પાઉલે, સાત હાથની કાયા ;
બહોંતેર વર્ષનું આયખું, વીર જિનેશ્વર રાયા....
ખિમાવિજય જિનરાજના એ, ઉત્તમ ગુણ અવદાત;
સાત બોલથી વર્ણવ્યો, 'પદ્મવિજય' વિખ્યાત

(૨)

વર્ધમાન જગદીસરૂ, જગબાંધવ જગનાથ;
જગદાનંદન જિનવરૂ, જગતશરણ શિવ સાથ....૧
અકલ અમલ જિન કેવલી, વક્ત્ર વિમલ જિનરાજ;
ભવ્ય વિબોધન દિનમણિ, મિથ્યાતમ રવિરાજ....૨
એહ ચરમ જિન ધ્યાનથી એ, સુખ સંશ્રેય ઉદાર;
ઈહલોકે શુભ સુખ લહિ, વીર જિહંદ જુહાર.....૩

ગામે ગામના યુવકમંડળો, મહિલા મંડળો તથા સંગીતકારો માટે ખૂબ જ ઉપયોગી

તપોવન ગીત ગંગા

Super Page Quality, Attractive Title, Very Strong Binding.

સાથે... સાથે... સ્નાત્રપૂજા, અરિહંત વંદનાવલી,
રત્નાકર પચ્ચીશી, અષ્ટપ્રકારીપૂજાની સંપૂર્ણ વિધિ
વગેરેથી ભરપૂર પુસ્તક.

- નવકારના ● શાંતભાવવાહી ● સમૂહ પ્રચલિત ● શૌર્યભર્યા
- રમઝટના ● પરમાત્માવીરના ● ગરબા/હીંચના ● સિદ્ધાયલજીના
- પ્રભુ પાર્શ્વનાથના ● શાસ્ત્રીય ● રાજસ્થાની ● તીનતાલીના
- પ્રાચીન ● સમાધિદાયક બોધદાયક ● જનરલ ● ચઢાવવાના
- ગુરુભક્તિના ● દીક્ષાના ● તપશ્ચર્યાના ● શાયરીઓ વગેરે કુલ
- ૪૩૨ ગીતોની વિભાગીય અને કક્કાવારીય ગોઠવણી સાથેનો
- વૈવિધ્યપૂર્ણ ખજાનો...

મૂલ્ય : ૬૦/- રૂપિયા

૨. સ્તવન વિભાગ

શ્રી સિદ્ધાયલજ્ઞનાં સ્તવનો

૧

આંખડીએ રે આજ, શત્રુંજય દીઠોરે
સવા લાખ ટકાનો દહાડો રે , લાગે મને મીઠોરે. ૧
સફળ થયો મારા મનનો ઉમાહયો, મારા ભવનો સંશય ભાગ્યો રે
નરક તિર્યય ગતિ દૂર નિવારી, ચરણે પ્રભુ ને લાગ્યોરે . શંત્રું. ૨
માનવ ભવનો લાહો લીજે, દેહડી પાવન કીજે રે,
સોના રૂપાને ફૂલડે વધાવી , પ્રેમે પ્રદક્ષિણા દીજે રે ૩.
દૂધડે પાખાળી, કેસર ધોળી, શ્રી આદિશ્વર પૂજયા રે,
શ્રી સિદ્ધાયલ નયણે જોતાં, પાપમેવાસી ધૂજયા રે શંત્રું ૪
શ્રીમુખ સૌધર્મા સુરપતિ આગે , વીરજિણંદ એમ બોલે રે,
ત્રણ ભુવન માં તીરથ મોટું, નહિ કોઈ શંત્રુંજય તોલે રે . શંત્રું. ૫
ઈન્દ્ર સરીખા એ તીરથની, ચાકરી ચિત્તમાં ચાહે રે,
કાયાની તો કાસળ કાઢી, સૂરજકુંડમાં નાહે રે શંત્રું. ૬.
કાંકરે કાંકરે શ્રી સિદ્ધશેત્રે, સાધુ અનંતા સિધ્યા રે ,
તે માટે એ તીરથ મોટું, ઉદ્ધાર અનંતા કીધા રે . શાત્રું. ૭
નાભિરાયાસુત નયણે જોતા, મેહ અમીરસ વૂઢ્યા રે,
ઉધ્યરત્ન કહે આજ મારે પોતે શ્રી આદિશ્વર ત્રુદ્યારે, શંત્રું. ૮

૨

વિમલગિરિ કયું ન ભયે હમ મોર ૨
સિદ્ધવડ રાયણ રુખ કી શાખા, ઝુલત કરત ઝકોર. વિ. ૧
આવત સંધ રચાવત અંગિયા, ગાવત ગુણ ઘમઘોર
હમ ભી છત્ર કલા કરી નીરખત, કટને કર્મ કઠોર. વિ ૨
મૂરત દેખ સદા મન હરખે, જૈસે ચંદ્ર ચકોર,
શ્રી રિષહેસર દાસ તિહારો, અરજ કરત કર જોર. વિ. ૩

(૩)

સિદ્ધાચાલનો વાસી પ્યારો લાગે, મોરા રાજિંદા. (૨)
ઈણરે ડુંગરીયાળામાં ઝીણી ઝીણી કોરણી ઉપર શિખર બિરાજે મો.સિ.
કાને કુંડલ મોથે મુગટ બિરાજે, બાહે બાજુબંધ છાજે. મો.સિ.
ચઉમુખ બિંબ અનોપમ છાજે, અદ્ભુત દીઠે દુઃખ ભાજે. મો.સિ.
ચુવા ચુવા ચંદન ચોર અગરજા, કેશર તિલક વિરાજે . મો.સિ.
ઈણ ગિરિ સાધુઅનંતા સિદ્ધા, કહેતાં પાર ન આવે. મો.સિ.
જ્ઞાન વિમલ પ્રભુ એણીપરે બોલે, આ ભવ પાર ઉતારો. મો.સિ.

(૪)

શ્રીપદ ગિરિના વાસી, ઉજ્જવળગિરિના વાસી,
જિનજી પ્યારા, નામિનંદન ને વંદન અમારા.
મૂર્તી ઉંચી ખાસ્સી, હસતી હસતી ભાસી. જિ.નામિનંદનને.
તમે રહ્યા પ્રભુ ગિરિવર ટોચે, નબળા ભક્તો નીચે શોચે
બાળ વૃદ્ધ છતાં, હોંસે હોંસે ચઢતા . જિ.નામિનંદનને
આપ શોભો છો ઈંદુ જેવા, આગળ ભક્તો છે વાદળ જેવા,
દેવાધિદેવા ! સ્વીકારો ને સેવા. જિ.નામિનંદનને
વિમલાચલનો મહિમા અપાર , વળી પૂર્વ નવ્વાણું વાર,
તમે આવ્યા ઈંહા રહી ઉણિમ કિંહાં જિ.નામિનંદનને
જોતા વેત તમારી સ્વામી, મૂર્તી જાયે હૈયામાં, જામી,
જેની શોભા અનામી, નહિં કોઈ ખામી . જિ.નામિનંદન ને
આ વર્તે પાંચમો આરો, એ તો ખૂબ જ લાગે ખારો,
હવે એક જ તમારો, સાચો અમને સહારો . જિ.નામિનંદન ને
બોલું કેટલું ભક્તિ ધેલું, છો પરમ તે અમ જાણેલું,
કવિ રત્નપુંજે, ભક્તિનાદ ગુંજે. જિ.નામિનંદન ને

(૫)

વિમલાચલ નિતુ વંદીએ, કીજે એહની સેવા ;
માનું હાથ એ ધર્મનો શિવતરુ ફળ લેવા. વિ.૧
ઉજ્જવલ જિનગૃહ મંડળી , તિંહા દીપે ઉત્તુંગા ;
માનું હિમગિરિ વિભ્રમે, આઈ અંબર ગંગા. વિ.૨

કોઈ અનેરું જગ નહિ, એ તીરથ તોલે ;
 એમ શ્રીમુખ હરિ આગળે શ્રી સીમધર બોલે.વિ.૩
 જે સઘળાં તીરથ કહ્યા ; યાગાફળ લહીએ ;
 તેહથી એ ગિરિ ભેટતાં, શતગણું ફળ લહીએ. વિ.૪
 જન્મ સફળ હોય તેહનો, જે એ ગિરિ વંદે ;
 'સુજશવિજય' સંપદ લહે, તે નર ચિર નંદે.વિ.૫

(૬)

સિદ્ધાયલના વાસી, વિમલાયલના વાસી જિનજી પ્યારા,
 આદિનાથને વંદન હમારા,
 પ્રભુજીનું મુખડું મલકે, નયનોમાંથી વરસે, અમીરસ ધારા...
 આદિનાથને વંદન હમારા.....૧
 પ્રભુજીનું મુંખડું છે મલક મિલાકર, દિલમે ભક્તિકી જ્યોત જલાકર
 ભજ લે પ્રભુને ભાવે, દુર્ગતિ કદી ન આવે ...જિનજી.....૨
 ભમીને લાખ ચોરાશી હું આવ્યો, પુણ્યે દરિશન તુમ્હારા પાયો,
 ધન્ય દિવસ મારો, ભવના ફેરા ટાળો...જિનજી....૩
 અમે તો માયાના વિલાસી, તમે તો મુક્તિપુરીના વાસી,
 કર્મબંધન કાપો, મોક્ષસુખ આપો...જિનજી.....૪
 અરજી ઉરમાં ધરજો અમારી, અમને આશા છે પ્રભુજી તમારી,
 કહે 'હર્ષ' હવે, સાચા સ્વામી તમે, પૂજન કરીએ અમે .જિનજી. ૫

(૭)

જાગ્રા નવ્વાણું કરીએ વિમલગિરિ, જાગ્રા નવ્વાણું કરીએ.
 પૂરવ નવાણું વાર શેત્રુંજીગિરિ, ઋષભજિણંદ સમોસરીએ...૧
 કોડી સહસ ભવ પાતિક તુટે, શત્રુંજય સામો ડગ ભરીએ...૨
 સાત છઠ્ઠ દોય અઠ્ઠ તપસ્યા, કરી ચઢીયે ગિરિવરીએ....૩
 પુંડરીક પદ જપીએ મન હરખે, અધ્યવસાય શુભ ધરીએ...૪
 પાપી અભવ્ય ન નજરે દેખે, હિસંક પણ ઉદ્ધરીએ.....૫
 ભૂમિ સંથારો ને નારીતણો સંગ, દૂર થકી પરિહરીએ...૬

સચિત્ત પરિહારી ને એકલ આહારી, ગુરુ સાથે પદ ચરીએ...૭
પડિક્કમણાં દોય વિધિશું કરીએ, પાપ પડલ ને વિખરીએ...૮
કલિકાલે એ તીરથ મોદું, પ્રવહણ જિમ ભર દરિયે....૯
ઉત્તમ એ ગિરિવર સેવંતા, 'પદ્મ' કહે ભવ તરીએ.... ૧૦

(૮)

એશી દશા હો ભગવન્ જબ પ્રાણ તનસે નીકલે
ગિરીરાજ કી હો છાયા, મનમે ન હોવે માયા
તપસે હો શુદ્ધ કાયા...જબ પ્રાણ.... ૧
ઉરમેં ન માન હોવે, દિલ એક તાન હોવે .... જબ પ્રાણ...
તુમ ચરણ ધ્યાન હોવે..જબ પ્રાણ..... ૨
સંસાર દુઃખ હરણાં જૈન ધર્મકા હો શરણા
હો કર્મ ભર્મ ખરણાં..જબ પ્રાણ..... ૩
અનશનકો સિદ્ધ વટ હો પ્રભુ આદિદેવ ઘટ હો,
ગુરુરાજ ભી નિકટ હો...જબ પ્રાણ....૪
ચહ દાન મુજકો દીજે, ઈતની દયા તો કીજે
અરજી તિલક કી લીજે....જબ પ્રાણ.... ૫

(૯)

વંદના વંદના વંદના રે, ગિરિરાજકું સદા મેરી વંદના,
વંદના તે પાપ નિકંદના રે, આદિનાથકું સદા મેરી વંદના.
જિનકો દરિસણ દુર્લભ દેખી; કીધી તે કર્મ નિકંદના રે, ગિરિરાજ.
વિષય કષાય તાપ ઉપશમીયે; જિમ મલે ભાવન વંદના રે. ગિરિરાજ.
ધન ધન તે દિન કબહી હોંશે; થાશે તુમ મુખ દર્શના રે. ગિરિરાજ.
તિંહા વિશાલ ભાવ પણ હોંશે; જિહાં પ્રભુ પદકજ ફર્શના રે. ગિરિરાજ.
ચિત્તમાંહેથી કબહુ ન વિસારું; પ્રભુ ગુણગણની ધ્યાવના રે. ગિરિરાજ.
વળી વળી દરિસણ વહેલું લહીયે; એહવી રહે નિત્ય ભાવના રે. ગિરિરાજ.
ભવોભવ એહીજ ચિત્તમાં ચાહુ; મેરે ઓર નહિ વિચારણા રે. ગિરિરાજ.
ચિત્રગચંદના મહાવતની પેરે; ફેર ન હોય ઉતારના રે, ગિરિરાજ.
જ્ઞાનવિમલ પ્રભુ પૂર્ણકૃપાથી; સુકૃત સુબોધસુવાસનારે. ગિરિરાજ.

શ્રી સિદ્ધાયલજ્ઞનાં સ્તવનો

(૧)

તારી મૂરતિએ મન મોહયું રે, મનના મોહનિયા,
તારી સૂરતિએ જગ સોહયું રે, જગના જીવનીયા.
તુમ જોતાં સવિ દૂરમતિ વિસરી, દિન રાતડી નવિ જાણી,
પ્રભુ ગુણ ગણ સાંકળશું બાંધ્યું, ચંચળ ચીતડું તાણી. રે.
પહેલા તો એક કેવળ હરખે, હેજાળુ થઈ હળિયો,
ગુણ જાણીને રૂપે મિલીયો, અભ્યંતર જઈ ભળિયોરે.
વિતરાગ ઈમ જસ નિસુણીને, રાગી રાગ કરેહ,
આપ અરૂપી રાગ નિમિત્તે, દાસ અરૂપ ધરેહ રે.
શ્રી સીમંધર તું જગબંધુ, સુંદર તારી વાણી
મંદર ભૂધર અધિક ધીરજધર, વંદો તે ધન્ય પ્રાણી રે..
શ્રી 'શ્રેયાંસ' નરેસર નંદન, ચંદન શીતલ વાણી
સત્યકી માતા વૃષભ લંછન પ્રભુ, જ્ઞાન વિમલ ગુણ ખાણિરે.

(૨)

મીઠડા જિન મે દીઠડારે, કાંઈ સમવસરણ મંડાણ રે જી
જયો જયો જગચિંતામણિજી.
મીઠડી રે વાણી સુણાવતાં રે, કાંઈ સીમંધર જગભાણ રે જી.
ધ્યાન ભુવનમાં ધ્યાવતા રે કાંઈ મીઠડા આતમ ભાવરેજી.
મીઠડીમાં મીઠડી મિલ ગઈ રે, કાંઈ તવ હુઓ પૂર્ણ જમાવરેજી.
બલિહારી એ જિન તણી રે, જસ ધ્યાન થકી શુભ કામ રેજી.
દુઃખ દુર્મતિ દુર્ગતિ તણો રે, કાંઈ તવ ન રહ્યો કોઈ દાવરેજી.
પર પરભાવ માંહિ રહ્યો રે, કાંઈ તવ લહ્યો સહજ સ્વભાવરેજી.
જ્ઞાનવિમલ પ્રભુતા ઘણી રે કાંઈ આઈ મિલે પ્રહ સૂરરેજી.
અર્હનિશિ સમતા ભાવનારે, કાંઈ હરખિત હોઈ હજૂર રેજી.

(૩)

પુકબલવઈ વિજયે જ્યારે નયરી પુંડરીગિણી સાર રે
શ્રી સિમંધર સાહેબારે, રાય શ્રેયાંસ કુમાર, જિણંદરાય ધરજો ધર્મ સનેહ

નાના મોટા અંતરો રે, ગિરુઆ નવિ દાખંત શશી દરિશન, સાયર વધે રે,
 કેવર વન વિકસંત. જિણંદરાય.....
 ઠામકુઠામ ન લેખવે રે, જગ વરસંત જલધારરે કરદોય કુસુમે વાસીયો રે,
 છાયા સવિ આધાર રે, જિણંદરાય.....
 રાય ને રંક સરીખા ગણે રે, ઉધોતે શશી સૂર ગંગાજળ તે બિંહુતણા રે,
 તાપ કરે સવી દૂર રે, જિણંદરાય....
 સરીખા સહુને તારવા રે, તિમ તુમે છો મહારાજ રે, મજશું અંતર કેમ કરોરે,
 બાહ્ય ગ્રહયાની લાજ રે. જિણંદરાય...
 મુખ દેખી ટીલું કરે રે, તે નવિ હોય પ્રમાણ, મુજરો માની સવિ તણો રે,
 સાહેબ તે સિજાણ રે. જિણંદરાય.....
 વૃષભ લંછન, માતા સત્યકી, નંદન રુકમણિ કંતરે વાયક યશ એમ વિનવે રે,
 ભયભંજન ભગવંતરે. જિણંદરાય.

(૪)

સુણો ચંદાજી ! સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો ;
 મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને એણી પેરે તુમ સંભળાવજો
 જે ગણ ભુવનનો નાયક છે, જશ ચોસઠ ઈંદ્રનો પાયક છે ;
 જ્ઞાન દર્શન જેહને ક્ષાયક છે. સુણો . ૧
 જેની કંચનવરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે ;
 પુંડરિગિણિ નગરીનો રાયા છે. સુણો . ૨
 બાર પર્ષદા માંહિ બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે;
 ગુણ પાંત્રીસ વાણીએ ગાજે છે. સુણો. ૩
 ભવિજનને જે પડિબોહે છે, જશ અધિક શીતલ ગુણ સોહે છે ;
 રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે. સુણો. ૪
 તુમ સેવા કરવા રસિયો છું, પણ ભારતમાં દુરે વસિયો છું ;
 મહા મોહ રાય કર ફસિયો છું. સુણો . ૫
 પણ સાહિબ ચિત્તમાં ધરિયો છે, તુમ આજ્ઞાખડ્ગ કર ગ્રહિયો છે ;
 પણ કાંઈક મુજથી ડરિયો છે. સુણો . ૬
 જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો, કહે 'પદ્મવિજય' થાઉં શૂરો;
 તો વાધે મુજ મન અતિનૂરો. સુણો . ૭

(૫)

વિનતી માહરી રે સુણજો, સાહિબા સીમંધર જિનરાજ ;
 ત્રિભુવન તારક અરજ ઉરે ધરો, દેજો દરિસન આજ. વિ. ૧
 આપ વસ્યા જઈ કોત્ર વિદહેમાં ,હું રહું ભરત મોઝાર;
 એ મેળો કેમ હોય જગધણી, એ મુજ સબલ વિચાર. વિ . ૨
 વચમાં વન દ્રહ પર્વત અતિ ઘણાં , વળી નદીઓના રે ઘાટ;
 કિણ વિધ ભેંટુ રે આવી તુમ કને,અતિ વસમી રે એ વાટ. વિ. ૩
 કિહાં મુજ દાહિણ ભરતકોત્ર રહું , કિંહા પુખ્ખલવઈ રાજ ;
 મનમાં અળજો રે મળવાનો અતિ ઘણો, ભવજળ તરણ જહાજ વિ. ૪
 નિશદિન આલંબન મુજ તાહરૂ, તું મુજ હૃદય મોઝાર;
 ભવદુઃખભંજન તુંહિ નિરંજનો, કરુણા રસ ભંડાર .વિ. ૫
 મનવાંછિત સુખ સંપદ પૂરજો, ચૂરજો કર્મની રાશ;
 નિત નિત વંદન હું ભાવે કરું , એહિ જ છે અરદાસ.વિ. ૬
 તાત શ્રેયાંસ નરેસર જગતિલો , સત્યકી રાણીનો જાત;
 સીમંધરજિન વિચરે મહી તલે, ગણ ભુવન વિખ્યાત.વિ. ૭
 ભવોભવ સેવા રે તુમ પદ કમલની, દેજો દીનદયાલ;
 બે કર જોડી 'ઉદયરત્ન' વદે, નેક નજરથી નિહાળ. વિ . ૮

(૬)

તમે મહાવિદેહ જઈને કહેજો ચાંદલીયા,
 સીમંધર તેડા મોકલે
 તમે ભરતકોત્રના દુઃખ કહેજો ચાંદલીયા,
 સીમંધર તેડા મોકલે. ૧
 અજ્ઞાનતા અહીં છવાઈ રહી છે,
 તત્ત્વની વાણી ભૂલાઈ ગઈ છે ;
 એવા આત્માના દુઃખ મારા કહેજો ચાંદલીયા... સીમંધર.....૨
 પુદ્ગલના મોહમાં ફસાઈ ગયો છું,
 કર્મોની જાળમાં જકડાઈ રહ્યો છું,
 એવા કર્મોના દુઃખ મારા કહેજો ચાંદલીયા...સીમંધર.....૩

મારુ નહતું તેને મારુ કરી માન્યું,

મારુ હતું તેને નહિ પીછાણ્યું,

એવા મૂર્ખતાનાં દુઃખ મારા કહેજો ચાંદલીયા...સીમંધર ૪

સીમંધર સીમંધર હૃદયમાં ધરતો,

પ્રત્યક્ષ દર્શનની આશા હું રાખતો,

એવા વિયોગનાં દુઃખ મારા કહેજો ચાંદલીયા...સીમંધર.....૫

સંસારી સુખ મને કારમુ જ લાગે,

પ્રભુ ! તુમ વિણ વાત કહું કોની આગે,

એવા 'વીરવિજય' દુઃખ કહેજો ચાંદલીયા....સીમંધર.....૬

⑨

ધન્ય ધન્ય ક્ષેત્ર મહાવિદેહજી, ધન્ય પુંડરીગિણી ગામ ;

ધન્ય તિહાંનાં માનવીજી, નિત્ય ઊઠી કરે રે પ્રણામ

સીમંધર સ્વામી ! કહીએ રે હું તમને વાંદીશ ? ૧

ચાંદલિયા ! સંદેશડોજી, કહેજો સીમંધર સ્વામ;

ભરતક્ષેત્રમાં માનવીજી, નિત્ય ઊઠી કરે રે પ્રણામ ૨

સમવસરણ દેવ રચ્યુંજી, ચોસઠ ઈંદ્ર નરેશ;

સોના તણે સિંહાસને બેઠા, ચામર છત્ર ધરેશ ૩

ઈંદ્રાણી કાઢે ગહુંલીજી, મોતીના ચોક પૂરેશ;

લળી લળી લિયે લૂછણાજી, જિનવર દિયે ઉપદેશ ૪

એહવે સમે મેં સાંભળ્યું જી, હવે કરવા પચ્ચક્ષ્માણ;

પોથી ઠવણી તિહાં કનેજી, અમૃત વાણી વખાણ ૫

રાયને વહાલા ઘોડલાજ, વેપારીને વહલા છે દામ ;

અમને વહાલા સીમંધર સ્વામી, જેમ સીતાને શ્રીરામ ૬

નહિ માંગું પ્રભુ રાજઋદ્રિજી, નહિ માંગુ ગરથ ભંડાર,

હું માંગુ પ્રભુ એટલુંજી , “તુમ પાસે અવતાર” ૭

દેવે નંદીધી પાંખડીજી, કેમ કરી આવું હજૂર ?

મુજરો મારો માનજોજી, પ્રહ ઊગમતે સૂર ૮

‘સમયસુંદર’ ની વિનતિજી, માનજો વારંવાર,

બે કર જોડી વિનવુંજી વિનવુંજી, વિનતડી અવધાર ૯

(૮)

શ્રી સીમધર સાહિબા, હું કેમ આવું તુમ પાસ,
દૂર વચ્ચે અંતર ઘણો, મને મળવાની ઘણી આશ
હું તો ભરત ને છેડે.....૧

હું તો ભરત ને છેડેલે કાંઈ પ્રભુજી વિદેહ મોજાર;
ડુંગર વચ્ચે દરિયા ઘણા, કેઈ કોશ તો કઈ હજાર. હું તો...૨
પ્રભુ દેતા હશે દેશના, કાંઈ સાંભળે તિહાના લોક
ધન્ય તે ગ્રામ નગરપુરી, જિંહા વસે પુણ્યવંત લોક. હું તો....૩
ધન્ય તે શ્રાવક શ્રાવિકા, જે નિરખે તુમ મુખચંદ
પણ એ મનોરથ અમ તણો, કાંઈ ફળશે ભાગ્ય અમંદ. હું તો....૪
વર્તારો વર્તી જુઓ, કાંઈ જોષીએ માડ્યા લગ્ન
ક્યારે સીમંધર ભેટશું, મને લાગી એહ લગન. હું તો....૫
પણ જોષી નહિ એહવો, જે ભાંજે મનની ભાંત
પણ અનુભવ મિત્ર કૃપા કરે, તુ મળવો તિણે એકાંત. હું તો...૬
વીતરાગ ભાવે સહી તુમ વર્તો છો જગનાથ
મેં જાણ્યું તુમ કેણથી, હું થયો સ્વામી સનાથ. હું તો....૭
પુષ્કલાવતી વિજય વસો, અવધારો ગુણ ધામ
સત્યકી નંદન વંદના, અવધારો ગુણ ધામ. હું તો.....૮
શ્રી શ્રેયાંસ નૃપ કુળ ચંદલો, રૂક્મણી રાણીનો કંત
વાચક 'રામવિજય' કહે, તુમ ધ્યાને હોજો મુજ ચિજ હો. હું તો...૯

શ્રી મહાવીરસ્વામીભગવાનનાં સ્તવનો

(૧)

વીરજી સુણો એક વિનંતી મોરી,
વાત વિચારો તુમ ઘણી રે,
વીર મને તારો મહાવીર મને તારો,
ભવજળ પાર ઉતારો ને રે...વીરજી.. ૧

પરિભ્રમણ મે અનંતાં રે કીધાં,
 હજુયે ન આવ્યો છેડલો રે,
 તુમે તો થયા પ્રભુ સિદ્ધ નિરંજન,
 અમે તો અનંતા ભવ ભમ્યા રે... વીરજી... ૨
 તુમે ને હમે વાર અનંત વેળા,
 રમિયા સંસારીપણે રે,
 તેહ પ્રીત જો પૂરણ પાળો,
 તો અમને તુમ સમ કરો રે...વીરજી ૩
 તુમ સમ અમને યોગ્ય ન જાણો,
 તો થોડું કાંઈ દીજિયે રે,
 ભવોભવ તુમ ચરણોની સેવા,
 પામી અમે ઘણું રીઝીએ રે.વીરજી..... ૪
 ઈન્દ્ર જાણિયો કહેતો રે આવ્યો,
 ગણધરપદ તેહને દિયો રે,
 અર્જુનમાળી જે ઘોર પાપી,
 તેહને જિમ તમે ઉઢાયાં રે. વીરજી..... ૫
 ચંદનબાળાએ અડદના બાકુલા,
 પડિલાભ્યા તમને પ્રભુ રે,
 તેહને સાહુણી સાચી રે કીધી,
 શિવવધૂ સાથે ભેળવી રે.વીરજી..... ૬
 ચરણે ચંડકોશિયો ડસિયો,
 કલ્પ આઠમે તે ગયો રે,
 ગુણ તો તમારા પ્રભુમુખથી સુણીને,
 આવી તુમ સન્મુખ રહ્યો રે. વીરજી ૭
 નિરંજન પ્રભુ નામ ધરાવો,
 તો સહુને સરીખા ગણો રે,
 ભેદભાવ સૌ દૂર કરીને,
 મુજ શું રમો એકમેકશું રે.વીરજી ૮

મોડા વહેલા તુમહી જ તારણ,
તો હવે વિલંબ શા કારણે રે,
જ્ઞાનતણા ભવનાં પાપ મિટાવો,
વારી જાઉં વાર તોર વારણે રે. વીરજી.... ૯

(૨)

વીર જિણંદ જગત ઉપકારી, મિથ્યાધામ નિવારજી,
દેશના અમૃતધારા વરસી, પરપરિણતિ સવિ વારીજી.....વીર.....૧
પંચમ આરે જેહનું શાસન દોય હજાર ને ચારજી ;
યુગપ્રધાન સૂરીશ્વર વહેશે, સુવિહિત મુનિ આધારજી.....વીર.....૨
ઉત્તમ આચારજ મુનિઅજજા, શ્રાવકશ્રાવિકા અચ્છજી,
લવણ જલધિ માંહે મીઠું જળ, પીવે શૃંગી મચ્છજી.....વીર.....૩
દશ અચ્છેરે દુઃખિત ભરતે, બહુ મતભેદ કરાલજી;
જિન, કેવલી, પૂરવધર વિરહે, ફણી સમ પંચમ કાલજી.....વીર.....૪
તેહનું ઝેર નિવારણ મણિસમ, તુજ આગમ તુમ બિબંજી;
નિશિ દીપક પ્રવહણ જિમ દરિયે, મારુમાં સુરતરુ લુંબજી.....વીર...૫
જૈનાગમ વક્તા ને શ્રોતા, સ્યાદ્વાદ શૂચિ બોધજી;
કલિકાલે પણ પ્રભુ! તુજ શાસન, વરતે છે અવિરોધજી.....વીર.....૬
માહરે તો સુખમા થી દુખમા, અવસર પુણ્યનિધાનજી,
ખિમાવિજય જિન વીર સદાગમ, પામ્યો સિદ્ધિનિદાનજી....વીર.....૭

૩. પર્યુષણ વિભાગ

શ્રી પર્યુષણ પર્વ સ્તવનો

૧

સૂક્ષ્મજો સાજન સંત પજૂસણ આવ્યા રે,
તમે પુણ્ય કરો પુણ્યવંત ભવિક મન ભાવ્યા રે,
વીર જિણેસર અતિ અલવેસર

હાલા મારા, પરમેશ્વર એમ બોલે રે,
પર્વ માંહે પજૂસણ મોટાં,

અવર ન આવે તસ તાલે રે - પજૂ. ૧
ચોપગ માંહે જેમ કેસરી મોટો

હાલા.... ખગમાં ગરુડ તે કહીએ રે,
નદી મોહે જેમ ગંગા મોટી,

નગમાં મેરુ લહીએ રે. પજૂ. ૨
ભૂપતિમાં ભરતેશ્વર ભાખ્યો

હાલા.... દેવમાંહે સુર ઈન્દ્ર રે,
તીરથમાં શુત્રુંજય દાખ્યો,

ગ્રહ ગણમાં જેમ ચન્દ્ર રે. પજૂ. ૩
દશેરા દિવાલી ને વળી હોળી

હાલા.... અખાત્રીજ દિવસો રે,
બળેવ પ્રમુખ બહુલાં છે બીજાં,

પણ નહિ મુક્તિ નો વાસોરે પજૂ. ૪
તે માટે તમે અમર પળાવો

હાલા.... અઘાઈ મહોત્સવ કીજે રે,
અઠમ તપ અધિકાઈએ કરીને,

નરભવ લાહો લીજે રે. પજૂ. ૫
ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી

હાલા... કલ્પસૂત્રને જગાવો રે,
ઝાંઝરના ઝમકાર કરીને,

ગોરીની ટોળી મળી આવો રે. પજૂ. ૬

સોનારુપાને ફૂલડે વધાવો,

ઢાલા.....કલ્પસૂત્રને પૂજો રે.

નવ વખણ વિધિએ સાંભળતાં,

પાપ મેવાસી ધુજો રે.૫જૂ.૭

એમ અઢાઈ મહોત્સવ કરતાં,

ઢાલા....બહુ જીવ જગ ઉદરિયા રે,

વિબુધ વિમલ વર સેવક એહથી,

નવનિધિ ઋદ્ધિ સિદ્ધિ વરિયા રે.૫જૂ.૮

(૨)

રીઝો રીઝો શ્રીવીર દેખી, શાસનનાં શિરતાજ;
હરખો હરખો આ મોસમ આવી, પર્વ પર્યુષણ આજ...રીઝો...૧
પ્રભુજી દેવે પર્ષદામાંહે, ઉત્તમ શિક્ષા એમ;
આળસમાં બહુ કાળ ગુમાવ્યો. પર્વ ન સોધો કેમ?...રીઝો...૨
સોનાના રજકણ સંભાળે, જેમ સોની એક ચિત્ત;
તેથી પણ આ અવસર અધિકો, કરો આતમ પવિત્ર...રીઝો...૩
જેને માટે નિશાદિન રખડો તજી ધરમના નીમ;
પાપ કરો તો શિર પર બોજો, તો વ્યાજબી કિમ..રીઝો...૪
કોઈ ન લેશે ભાગ પાપનો, ધનનો લેશે સર્વ;
પરભવ જાતાં સાથ ધર્મનો, સાધો આ શુભ પર્વ...રીઝો...૫
સંપીને સમતાએ સુણજો, અઢાઈ વ્યાખ્યાન;
છઠ્ઠ કરજો શ્રી કલ્પસૂત્રનો, વાર્ષિક અઢમ જાણ...રીઝો...૬
નિશીથસૂત્રની ચૂંલિમાંહે, આલોચના વખણાય;
ખમીએ હોંશે સર્વ જીવને, જીવન નિર્મળ થાય...રીઝો...૭
ઉપકારી શ્રી પ્રભુની કીજે, પૂજા અષ્ટ પ્રકાર;
ચૈત્ય જુહારી ગુરુ વંદીજે આવશ્યક બે કાળ...રીઝો...૮
પૌષધ ચોસઠ પ્રહરી કરતાં જોયે કર્મ જંજાળ;
'પદ્મવિજય' સમતા રસ જીલે, ધર્મે મંગળમાળ...રીઝો...૯

(૩)

પ્રભુ વીર જિજ્ઞંસ વિચારી, ભાખ્યા પર્વ પજુસણ ભારી,
આખા વર્ષમાં તે દિન મોટા આડે નહી એમાં રે છોટા,

એ ઉત્તમરે ઉપગારીરે, ભાખ્યા પર્વ પજુસણ ભારી
 જેમ ઔષધ માંહિ કહીએ, અમૃતને સારુ લઈએ,
 મહામંત્રમાં નવકાર વાળી રે. ભાખ્યા.
 વૃક્ષ માંહિ કલ્પતરુ સારો, એમ પર્વ પજુસણ ધારો,
 સુગ્ર માંહિ કલ્પ ભવતારી રે. ભાખ્યા.
 તારા ગણમાં જેમ ચંદ્ર, સુરવર માંહી જેમ ઈંદ્ર,
 સતીયોમાં સીતા નારી રે. ભાખ્યા.
 જો બને તો અઠ્ઠાઈ કીજે, વલી માસ ખમણ તપ લીજે,
 સોલ ભત્તાની બલિહારી રે. ભાખ્યા.
 નહી તો ચોધનો છઠ્ઠ તો લહીએ, અઠ્ઠમ કરી દુઃખ ને સહીએ,
 તે પ્રાણી-જુઝ અવતારી રે. ભાખ્યા.
 તે દિવસે રાખો સમતા, છોડો મોહ માંયા ને મમતા,
 સમતા રસ દિલમાં ધારી રે. ભાખ્યા.
 નવ પૂરવ તણો સાર લાવી, જેણે કલ્પસૂત્ર બનાવી,
 ભદ્રબાહુ વારે . અનુસારી રે ભાખ્યા.
 સોના રૂપા ના ફૂલડા ધરીએ, એ કલ્પ ની પૂજા કરીએ,
 એ શાસ્ત્ર અનોપમ ભારી રે. ભાખ્યા.
 ગીત ગાન વાજાંત્ર બજાવે, પ્રભુજીની આંગી રચાવે,
 કરે ભક્તિ વાર હજારી રે. ભાખ્યા.
 સુગરુ મુખ થી એ સાર, સુણો અખંડ એકવીસ વાર
 એ જુવે એહિજ ભવે શિવ પ્યારી રે. ભાખ્યા.
 એમ અનેક ગુણના ખાણી, તે પર્વ પજુસણ જાણી,
 સેવો દાન દયા મનોહારી રે. ભાખ્યા.

શ્રી મહાવીરસ્વામીનું પારણું (હાલરડું)

માતા ત્રિશલા જુલાવે પુત્ર પારણે,
 ગાવે હાલો હાલો હાલરવાના ગીત;
 સોના રૂપાને વળી રત્ને જડિયું પારણું,
 રેશમ દોરી ધૂધરી વાગે છૂમ છૂમ રીત;
 હાલો હાલો હાલો મારા નંદને...૧

જિનજી પાસ પ્રભુથી વરસ અઢીસેં અંતરે,
હશે ચોવીસમા, તીર્થાંકર જિન પરિમાણ;
કેશીસ્વામી મુખથી એવી વાણી સાંભળી,
સાચી સાચી હુઈ તે મારે અમૃત વાણ.

હાલો...૨

ચૌદે સ્વપ્ને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ,
વીત્યા બારે ચક્રી મહિ હવે ચક્રીરાજ;
જિનજી પાસ પ્રભુના શ્રીકેશી ગણધાર,
તેહને વચને જાણ્યા ચોવીસમા જિનરાજ

હાલો...૩

મારી કૂખે આવ્યા તરણ તારણ જહાજ
મારી કૂખે આવ્યા ગણ ભુવન શિરતાજ,
મારી કૂખે આવ્યા સંઘ તીરથની લાજ,
હું તો પુણ્ય પનોતી ઈંદ્રાણી થઈ આજ.

હાલો...૪

મુજને દોહલો ઊપન્યો બેસું ગજ અંબાડીએ,
સિંહાસન પર બેસું ચામર છત્ર ધરાય;
એ સહુ લક્ષણ મુજને નંદન તારા તેજ ના,
તે દિન સંભારુને, આનંદ અંગ ન માયા,

હાલો...૫

કરતલ પગતલ લક્ષણ એક હજાર ને આઠ છે,
તેહથી નિશ્ચય જાણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ;
નંદન જમણી જંધે લંછન સિંહ બિરાજતો,
મેં તો પહેલે સુપને દીઠો વીશવાવીશ.

હાલો...૬

નંદન નવલા બંધવ નંદિવર્દનના તમે,
નંદન ભોજાઈઓના દિયર છો સુકુમાલ;
હસશે ભોજાઈઓ કહી દિયર મારા લાડકા,
હસશે રમશે ને વળી ચૂંટી ખણશે ગાલ.
હસશે રમશે ને વળી દૂંસા દેશે ગાલ.

હાલો...૭

નંદન નવલા ચેડા રાજાના ભાણેજ છો,
 નંદન નવલા પંચસેં મામીના ભાણેજ છો;
 નંદન મામલિયાના ભાણેજા સુકુમાલ,
 હસશે હાથે ઊછાળી કહીને નાના ભણેજા,
 આંખો આંજીને વળી ટપકું કરશે ગાલ
 હાલો...૮

નંદન મામા મામી લાવશે ટોપી આંગલા,
 રતને જડીયા ઝાલર મોતી કસબી કોર,
 નીલા-પાળાં ને વળી રાતાં સર્વે જાતિનાં,
 પહેરાવશે મામી માહરા નંદકિશોર.
 હાલો...૯

નંદન મામા મામી સુખલડી બહુ લાવશે,
 નંદન ગજવે ભરશે લાડુ મોતી ચૂર,
 નંદન મુખડા જોઈને લેશે મામી ભામણાં,
 નંદન મામી કહેશે જીવો સુખ ભરપૂર
 હાલો...૧૦

નંદન નવલા ચેડા મામાની સાતે સતી,
 મારી ભત્રીજી ને બેન તમારી નંદ;
 તે પણ ગજવે ભારવા લાખણસાઈ લાવશે,
 તમને જોઈ જોઈ હોશે અધિકો પરમાનંદ
 હાલો...૧૧

રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો ધૂધરો,
 વળી સુડા મેના પોપટ ને ગજરાજ;
 સારસ હંસ કોયલ તીતર ને વળી મોર જી,
 મામી લાવશે રમવા નંદ તમારે કાજ.
 હાલો...૧૨

છપ્પન કુમરી અમરી જળ કળશે નવરાવિયા,
 નંદન તમને અમને કેલી ઘરની માહી;
 ફૂલની વૃષ્ટિ કીધી યોજન એકને માંડલે,
 બહુ ચિરંજીવો આશિષ દીધી તુમને ત્યાંહી
 હાલો...૧૩

તમને મેરુગિરિ પર સુરપતિએ નવરાવિયા,
નીરખી નીરખી હરખી સુકૃત લાભ કમાય;
મુખડા ઉપર વારૂ કોટિ કોટિ ચંદ્રમા,
વળી તન પર વારૂ ગ્રહ ગણનો સમુદાય.

હાલો...૧૪

નંદન નવલા ભણવા નિશાળે પણ મૂકશું,
ગજ પર અંબાડી બેસાડી મોટે સાજ,
પસલી ભરશું શ્રીફળ ફોફળ નાગરવેલશું,
સુખલડી લેશું નિશાળીયાને કાજ.

હાલો...૧૫

નંદન નવલા મોટા થાશો ને પરણાવશું,
વહુવર સરખી જોડી લાવશું રાજકુમાર;
સરખા વેવાઈ વેવાણને પધરાવશું,
વર વહુ પોંખી લેશું જોઈ જોઈને દેદાર

હાલો...૧૬

પિયર સાસર મારા બેઉ પખ નંદન ઊજલા,
મારી કૂખે આવ્યા તાત પનોતા નંદ,
મારે આંગણે વુઠ્યા અમૃત દૂધે મેહુલા;
મારે આંગણે ફલિયા સુરતરુ સુખના કંદ

હાલો...૧૭

ઈણિ પેરે ગાયું માતા ત્રિશલા સૂતનું પારણું,
જે કોઈ ગાશે લેશે પુત્ર તણા સામ્રાજ;
બીલીમોરા નગરે વર્ણવ્યું વીરનું હાલરું,
જય જય મંગલ હોજો 'દીપવિજય' કવિરાજ

હાલો...૧૮

શ્રી મહાવીરસ્વામીના સત્તાવીશ ભવનું સ્તવન
(પંચઢાળિયું)

દુહા

શ્રી શુભવિજય સુગુરુ નમી, નમી પદ્માવતી માય
ભવ સત્તાવીશ વર્ણવું; સુણતાં સમકિત થાય.

સમકિત પામે જીવ તે, ભવગણતિએ ગણાય;
જો વળી સંસારે ભમે, તો પણ મુગતે જાય.
વીર જિનેશ્વર સાહેબો, ભમિયો કાળ અનંન,
પણ સમકિત પામ્યા પછી, અંતે થયા અરિહંત.

ઢાળ પહેલી

પહેલે ભવે એક ગામનો રે, રાય નામે નયસાર;
કાષ્ઠ લેવા અટવી ગયો રે, ભોજન વેળા થાય રે,
પ્રાણી ! ધરીયે સમકિતરંગ,
જિમ પામીએ સુખ અભંગ રે, પ્રાણી. ૧
મન ચિંતે મહિમા નીલો રે, આવે તપસી કોય;
દાન દેઈ ભોજન કરું રે, તો વાંછિંત ફળહોય રે. પ્રાણી. ૨
મારગ દેખી મુનિવરા રે, વંદે દેઈ ઉપયોગ,
પૂછે કિમ ભટકો ઈહાં રે, મુનિ કહે સાથ વિયોગ રે. પ્રાણી. ૩
હરખ ભરે તેડી ગયો રે, પડિલાભ્યા મુનિરાજ;
ભોજન કરી કહે ચાલીએ રે, સાથ ભેળા કરું આજ રે. પ્રાણી. ૪
પગવટીએ ભેળા કર્યા રે, કહે મુનિ દ્રવ્ય એ માર્ગ,
સંસારે ભૂલા ભમો રે, ભાવ માર્ગ અપવર્ગ રે. પ્રાણી. ૫
દેવગુરુ ઓળખાવિયા રે, દીધો વિધિ નવકાર;
પશ્ચિમે મહાવિદેહમાં રે, પામ્યા સમકિત સાર રે. પ્રાણી. ૬
શુભ ધ્યાને મરી સૂર હુઆ રે, પહેલા સ્વર્ગ મોઝાર;
પલ્યોપમ આયુ ચ્યવી રે, ભરત ઘરે અવતાર રે. પ્રાણી . ૭
નામે મરિચી યૌવને રે, સંયમ લિએ પ્રભુ પાસ;
દુષ્કર ચરણ લહી થયો રે, ત્રિદંડીક શુભ વાસ રે, પ્રાણી . ૮

ઢાળ બીજી

નવો વેષ રચે તેણી વેળા, વિચરે આદીશ્વર ભેળા,
જળ થોડે સ્નાન વિશેષે, પગ-પાવડી ભગવે વેષે.... ૧
ધરે ત્રિદંડ લાકડી મ્હોટી, શિર મૂડંજ ને ધરે ચોટી,
વાળી છત્ર વિલેપન અંગે થૂલથી વ્રત ધરતો રંગ... ૨
સોનાની જનોઈ રાખે, સહુને મુનિ મારગ ભાખે,
સમોસરણે પૂછે નરેશ, કોઈ આગે હોશે જિનેશ.... ૩
જિન જંપે ભરતને તામ, તુજ પુત્ર મરિચી નામ,
વીર નામે થશે જિન છેલ્લા, આ ભરતે વાસુદેવ પહેલાં... ૪

ચકવર્તી વિદેહ થાશે, સુણી આવ્યા ભરત ઉલ્લાસે,
 મરિચીને પ્રદક્ષિણા દેતા , નમી વંદીને એમ કહેતા ૫
 તમે પુણ્યાઈવંત ગવાશે, હરિ ચક્રી ચરમ જિન થાશે,
 નહિ વંદુ ત્રિદંડિક વેષ, નમું ભક્તિએ વીર જિનેશ....૬
 એમ સ્તવના કરી ઘર જાવે , મરિચી મન હર્ષ ન માવે,
 મહારે ગણ પદવીની છાપ, દાદા જિન ચક્રી બાપ ૭
 અમે વાસુદેવ ધુર થઈશું , કુળ ઉત્તમ મારુ કહીશું,
 એક દિન તનુ રોગ વ્યાપે, કોઈ સાધુ પાણી ન આપે....૮
 નાથે કુળ મદશું ભરાણો, નીચ ગોત્ર તિણં બંધાણો,
 ત્યારે વંછે ચેલો એક, તવ મળિયો કપિલ અવિવેક...૯
 દેશના સુણી દીક્ષા વાસે, કહે મરિચી લિયો પ્રભુ પાસે,
 રાજપુત્ર કહે તુમ પાસે, લેશું અમે દીક્ષા ઉલ્લાસે...૧૦
 તુમ દરશને ધરમનો બ્દેમ, સુણી ચિંતે મરિચી એમ,
 મુજ યોગ્ય મળ્યો એ ચેલો, મુળ કડવે કડવો વેલો....૧૧
 મરિચી કહે ધર્મ ઉભયમાં, લીએ દીક્ષા યૌવન વયમાં,
 એણે વચને વધ્યો સંસાર, એ ત્રીજો કહ્યો અવતાર.....૧૨
 લાખ ચોરશી પૂરવ આય, પાળી પાંચમે સ્વર્ગ સધાય,
 દશ સાગર જીવિત ત્યાંહી, 'શુભ વીર' સદા સુખ માંહી.....૧૩

ઢાળ ત્રીજી

પાંચમે ભવે કોલ્લાગ સન્નિવેશ, કૌશિક નામે બ્રાહ્મણ વેષ
 એસી લાખ પૂરવ અનુસારી, ત્રિદંડીયાને વેષે મરી.....૧
 કાળ બહુ ભમિયો સંસાર, યુણાપુરી છઠ્ઠો અવતાર,
 બહોતેર લાખ પૂરવને આય, વિપ્ર ત્રિદંડિક વેષ ધરાય....૨
 સૌધર્મે મધ્ય સ્થિતિએ થયો, આઠમે ચૈત્ય સન્નિવેશે ગયો,
 અગ્નિધોત દ્વિજ ત્રિદંડીયો, પૂર્વ આયુ લાખ સાઠે મૂઓ...૩
 મધ્યસ્થિતિ સુર સ્વર્ગ ઈશાન, દસમે મંદિર પુર દ્વિજ ઠાણ,
 લાખ છપ્પન પૂરવાપુરી, અગ્નિભુતિ ત્રિદંડિક મરી.....૪
 ત્રીજે સરગ મધ્યાયુ ધરી, બારમે ભવ શ્વેતાંબીપુરી,
 પૂરવ લાખ ચુમ્માલિશ આય, ભારદ્વિજ ત્રિદંડીક થાય...૫
 તેરમે ચોથો સ્વર્ગે રમી, કાળ ઘણો સંસારે ભમી,
 ચૌદમે ભવ રાજગૃહી જાય, ચોત્રીસ લાખ પૂર્વને આય....૬

થાવર વિપ્ર ત્રિદંડિક થયો, પાંચમાં સ્વર્ગે મરીને ગયો,
 સોળમે ભવ કોડ વરસનું આય, રાજકુમાર વિન્ધભૂતિ થાય....૭
 સંભૂતિમુનિ પાસે અણગાર, દુષ્કર તપ કરી વરસ હજાર,
 માસખમણ પારણે ધરી દયા, મથુરામાં ગોચરીએ ગયા....૮
 ગાયે હણ્યા મુનિ પડિયા ધસ્યા, વિશાખાનંદી પતરિયા હસિયા
 ગોશું ગે મુનિ ગર્વે કરી, ગગન ઊછળી ધરતી ધરી..૯
 તપ બળથી હોજયો બળ ધણી, કરી નિયાણું મુનિ અણસણી,
 સત્તરમે મહાશુકે સુરા, શ્રી 'શુભવીર' સત્તર સાગર.....૧૦

ઢાળ ચોથી

અઢારમે ભવે સાત, સુપને સૂચિતસતિ,
 પોતનપુરીએ પ્રજાપતિ રાણી મૃગાવતી,
 તસ સુત નામે ત્રિપૃષ્ઠ, વાસુદેવ નિપન્યા
 પાપ ધણું કરી સાતમી નરકે ઉપન્યા.....૧
 વીશમે ભવ થઈ સિંહ, ચોથી નરકે ગયા,
 તિહાથી ચવી સંસારે, ભવ બહુલા થયા;
 બાવીશમે નરભવ લહી, પુણ્ય દશા વર્યા,
 ત્રેવીશમે રાજધાની મુકામે સંચર્યા.....૨
 રાય ધનંજય ધારણી રાણીએ જનમિયા,
 લાખ ચોરાશી પૂરંવ આયુ જીવીયા;
 પ્રિયમિત્ર નામે ચક્રવર્તી દીક્ષા લહી,
 કોટિ વરસ ચારિત્ર દશા પાળી સહી.....૩
 મહાશુકે થઈ દેવ ઈણે ભરતે ચવી,
 છત્રિકા નગરીએ જિતશત્રુ રાજવી;
 ભદ્ર માય લખ પચવીશ વરસ સ્થિતિ ધરી,
 નંદન નામે પુત્ર દીક્ષા આચારી.....૪
 અગિયાર લાખ ને એશી હજાર છસ્સે વળી,
 ઉપર પિસ્તાલીશ અધિક પણ દિન રૂળી,
 વીશ સ્થાનક માસખમણે જાવજીજીવ સાધતા,
 તીર્થાંકર નામકર્મ તિહાં નિકાયતા.....૫

લાખ વરસ દીક્ષા પર્યાય તે પાળતા,
છવીશમે ભવ પ્રાણત કલ્પે દેવતા;
સાગર વીશનું જીવિત સુખભર ભોગવે,
શ્રી શુભવીર જિનેશ્વર ભવ સૂણજો હવે....૬

ઢાળ પાંચમી

નયર માંહણકુંડમાં વસે રે, મહાસિદ્ધિ ઋષભદત્ત નાથ,
દેવનંદા દ્વિજ શ્રાવિક રે, પેટ લીધો પ્રભુ વિસરામ રે,
ભવિકા પેટ લીધો પ્રભુ વિસરામ ૧
બ્યાશી દિવસને અંતરે રે સુર હરિણગમેષી આય,
સિદ્ધાર્થ રાજા વરે રે, ત્રિશલા કબે છટકાય રે...ભ.૨
નવ માસંતરે જનમિયા રે, દેવ દેવીએ ઓરછવ કીધ;
પરણી યશોદા યૌવને રે, નામે મહાવીર પ્રસિદ્ધ રે....ભ.૩
સંસારલીલા ભોગવી રે, ત્રીશ વર્ષે દીક્ષા લીધ;
બાર વરસે હુઆં કેવળી રે; શિવ વહુનું તિલક શિર દીધ રે....ભ.૪
સંધ ચતુર્વિધિ થાપિયો રે, દેવાનંદા ઋષભદત્ત પ્યાર,
સંયમ દેઈ શિવ મોકલ્યા રે, ભગવતી સૂત્રે અધિકાર રે...ભ.૫
ચોત્રીશ અતિશય શોભતા રે, સાથે ચૌદ સહસ શણગાર,
છત્રીસ સહસ તે સાધવી રે, બીજો દેવ દેવી પરિવાર રે...ભ.૬
અગુરુલધુ અવગાહને રે, કીયો સાદિ-અનંત નિવાસ,
મોહરાય મલ્લ મૂળશું રે, તન મન સુખનો હોય નાશ રે...ભ.૮
તુમ સુખ એક પ્રદેશનું રે, નવિ માવે લોકાકાશ,
તો અમને સુખીયા કરો રે, અમે ધરીએ તમારી આશ રે....ભ.૯
અક્ષય ખજાનો નાથનો રે, મે દીઠા ગુરુ ઉપદેશ,
લાલચ જાગી સાહેબા રે, નવિ ભજીએ કુમતિનો લેશ રે....ભ.૧૦
મહોટાનો જે આશરો રે, તેથી પામીએ લીલવિલાસ,
દ્રવ્ય ભાવ શત્રુ હણી રે, શુભવીર સદા સુખવાસ રે.....ભ.૧૧

કળશ

ઓગણીશ એકે (૧૯૦૧) વરસ છે કે, પૂર્ણિમા શ્રવણ વરો,
મે થુણ્યો લાયક વિશ્વનાયક, વર્દમાન જિનેશ્વરો,
સંવેદ રંગ તરંગ ઝીલે, જસવિજય સમતા ધરો,
શુભ વિજય પંડિતચરણ સેવક, 'વીરવિજય' જય જય કરો.

શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાનના પંચકલ્યાણકનું સ્તવન

દોહા

પ્રેમે પ્રણમું સરસ્વતિ, માંગું અવિચલ વાણ,
વીર તણા ગુણ ગાઈશું; પંચકલ્યાણક જાણ.
ગુણ ગાતાં જિનજી તણા,લહીએ ભવનો પાર,
સુખ સમાધિ હોય જીવને,સુણજો સહુ નરનાર.

ઢાળ પહેલી

જંબુદ્વીપના ભરતમાં જો,રુદુ માહણકુંડ છે ગામ જો,
ઋષભદત્ત માહણ તિહાં વસે જો, તસ નારી દેવા નંદા નામ જો;

ચરિત્ર સુણો જિનજી તણાં જો ... ચરિત્ર ૧

જેમ સમકિત નિર્મળ ધાય જો, અષ્ટ મહા સિદ્ધિ સંભવે જો ;

વળી પાતિક દુર પલાય જો.... ચરિત્ર ૨

ઉજળી છઠ અષાઢની જો, યોગે ઉત્તરાફાલ્ગુની સાર જો;

પુષ્પોત્તર સુવિમાનધી જો ચ્યવિ કૂખે લીયો અવતાર જો

....ચરિત્ર ૩

દેવાનંદા તેણી રયણીએ જો, સુતાં સુપન લઘ્યાં દસ ચાર જો,

ફલ પૂછે નિજ કંતને જો,કહે ઋષભદત્ત મન ધાર જો

....ચરિત્ર ૪

ભોગ અર્થ સુખ પામશું જો,તુમે લહેશો પુત્ર રતન જો,

દેવાનંદા તે સાંભળી જો,કીધું મનમાં તહત્તિ વચન જો

...ચરિત્ર ૫

સંસારિક સુખ ભોગવે જો, સુણો અચરિજ હુઓ તેણી વાર જો,

સુધર્મ ઈંદ્ર તિહા કને જો, કોઈ અવધિ તણે અનુસાર જો,

...ચરિત્ર ૬

ચરમ જિનેસર ઉપન્યા જો, દેખી હરખ્યા ઈન્દ્ર મહારાજ જો,

સાત આઠ પગ સામો જઈ જો, એમ વંદન કરે શુભ સાજ જો

...ચરિત્ર ૭

શકસ્તવ વિધિ શું કરી જો, ફરી બેઠો સિંહાસન જામ જો,

મન વિમાસણમાં પડ્યું જો, ચિત્ત ચિંતવે સુરપતિ તામ જો.

...ચરિત્ર ૮

જિનચક્રી હરી રામ જો, અંત પ્રાંત માહણ કુલે જોય જો,
આવ્યા નહિ નહિ આવશે જો, એ તો ઉગ્રભોગ રાજકુલે હોય જો
...ચરિત્ર ૯

અંતિમ જિનેસર આવિયા જો, એ તો માહણ કુળમાં જોગ જો,
એ તો અચ્છેરાભૂત છે જો, થયું હુંકુ સર્પિણી તેણે જો
...ચરિત્ર ૧૦

કાલ અનંત જોતે થકે જો, એવા દસ અચ્છેરા થાય જો,
ઈણ અવસર્પિણીમાં થયા જો, જે કહીએ તે ચિત્ત લાય જો
....ચરિત્ર ૧૧

ગર્ભહરણ ઉપસર્ગનો જો, મૂલ રૂપે આવ્યો રવિચંદ્ર જો,
નિષ્કળ દેશના જે થઈ જો, ગયો સૌધર્મે ચ મહેન્દ્ર જો
....ચરિત્ર ૧૨

એ શ્રી વીરની વારમાં જો, કૃષ્ણ અમરકંકા ગયા જાણ જો,
નેમિનાથને વારે સહી જો, સ્ત્રી તીર્થ મહલી ગુણ ખાણ જો
....ચરિત્ર ૧૩

એકસો ને આઠ સિધા ઋષભને જો, વારે સુવિધિને અસંયતિ જો,
શિતલનાથ વારે થયું જો, કુલ હરિવંશની ઉત્પત્તિ જો.
...ચરિત્ર ૧૪

એમ વિચાર કરે ઈન્દ્ર જો, પ્રભુ નીચકુલે અવતાર જો,
તેહનું કારણ શું અછે જો, એમ ચિંતવે હૃદય મોઝાર જો
....ચરિત્ર ૧૫

ઢાળ બીજી

ભવ મોટા કહીએ પ્રભુના સત્તાવીસ જો;
મરિચી ત્રિદંડી તે માહી ત્રીજે ભવે રે જો;
તિંહા ભરત ચક્રીસર વંદે આવી જોય જો;
કુલનો મદ કરી નીચે ગૌત્ર બાંધ્યું તે હવે રે જો..... ૧
એ તો માહણ કુલમાં આવ્યો જિનવર દેવ જો,
અતિ અણજુગતું એહ થયું થાશે નહિ રે જો;
જે જિનવર ચક્રી આવે નીચે કુલ માંહી જો,
છે આચાર ઘરું ઉત્તમ કુલે સહી રે જો..... ૨

એમ ચિંતિ તેજ્યો હરિણગમિથી દેવ જો,
 કહે માહણકુંડ જઈને એ કારજ કરો રે જો;
 છે દેવાનંદની કૂખે ચરમજિણંદ જો,
 હર્ષ ધરીને પ્રભુને તિહાંથી સંહરો રે જો....૩
 નયર ક્ષત્રિયકુંડ રાયસિદ્ધાથ ઘેર જો,
 ત્રિશલા રાણી તેહની છે રૂપે ભલી રે જો ;
 તસ કૂખે જઈ સંકમાયો પ્રભુને આજ જો;
 ત્રિશલનો જે ગર્ભ છે માહણ કુલે રે જો.....૪
 જેમ ઈન્દ્રે કહ્યુ તેમ કીધું તતક્ષણ તેણ જો,
 બ્યાસી રાતને અંતરે પ્રભુને સંહર્યા રે જો;
 માહણી જાણે સુપનાં ત્રિશલા હરીને લીધ જો,
 ત્રિશલા દેખી ચૌદ સુપનાં મનમાં ધર્યા રે જો ..૫
 ગજ વૃષભ સિંહ ને લક્ષ્મી ફૂલની માળ જો,
 ચાંદો સૂરજ ધ્વજ કુંભ પદ્મ સરોવરુ રે જો;
 સાગર ને દેવવિમાન ને રત્નની રાશી જો,
 ચૌદમે સુપને દેખી અગ્નિ મનોહરું રે જો....૬
 શુભ સુહૃદ્દાં દેખી હરખી ત્રિશલા નાર જો,
 પ્રભાતે ઊઠીને પિયું આગળ જઈ કહે રે જો;
 તે સાંભળી દિલમાં રાય સિદ્ધારથ નેહ જો,
 સુપન પાઠકને તેડી પૂછે ફલ લહે રે જો....૭
 તુમ હોશે રાજ અરથને સુત સુખ ભોગજો;
 સુણી ત્રિશલાદેવી સુખે ગર્ભ પોષજો કરે રે જો;
 તવ માતા હેતે પ્રભુજી રહ્યા સંલીન જો,
 તે જાણીને ત્રિશલા દુઃખ દિલમાં ધરે રે જો....૮
 મેં કીધાં પાપ જ ધોર ભવોભવ જેહ જો,
 દેવ અટારો દોષી દેખી નવિ શકે રે જો;
 મુજ ગર્ભ હર્યો જે કિમ પામું હવે તેહ જો,
 રંક તણે ઘેર રત્નચિંતામણિ કિમ ટકે રે જો...૯
 પ્રભુજીએ જાણી તતક્ષણ દુઃખની વાત જો,
 મોહવિટંબના જાલીમ જગમાં જે લહું રે જો;
 જુઓ દીઠા વણ પણ એવડો જાગે મોહ જો,
 નજરે બાંધ્યા પ્રેમનું કારણ શું કહું રે જો...૧૦

પ્રભુ ગર્ભ ઘડી હવે અભિગ્રહ લીધો એહ જો,
 માતાપિતા જીવતાં સંમય લેશું નહિ રે જો,
 એમ કરુણા આંણી તુરત હલાવ્યું અંગ જો;
 અહોભાગ્ય અમારુ જાગ્યું સહીયર આજ જો;
 ગર્ભ અમારો હાલ્યો સહુ ચિંતા ગઈ રે જો;
 એમ સુખભર રહેતા પૂરણ હુવા નવ માસ જો;
 તે ઉપર વળી સાડીસાત રયણી ઘઈ રે જો..... ૧૧
 તવ ચૈત્ર તણિ સુદી તેરસ ઉત્તરા જોગ જો ;
 જનમ્યા શ્રી જિનવીર હુઈ વધામણી રે જો ;
 સહુ ધરણી વિકસી જગમાં થયો પ્રકાશ જો,
 સુરનરપતિ ધરે વૃષ્ટિ કરે સોવનતણી રે જો... ૧૨

દાળ ત્રીજી

જનમ સમય શ્રી વીરનો જાણી,
 આવી છપ્પન કુમારી રે જગજીવન જિનજી
 જનમ મહોત્સવ કરી ગીત જ ગાયો,
 પ્રભુજીને જાઉં બલિહારી રે જગજીવન જિનજી... ૧
 તતક્ષણ ઈન્દ્ર સિંહાસન હાલ્યું,
 સુઘોષા ઘંટા વજડાવે રે જગજીવન જિનજી.
 મલિયા કોડિ સૂરાસૂર દેવા,
 મેરુ પર્વતે આવે રે જગજીવન જિનજી... ૨
 ઈન્દ્ર પંચ રૂપે પ્રભુજીને,
 સુરગિરિ ઉપર લાવે રે જગજીવન જિનજી.
 યત્ને કરી હૈડામાં રાખો,
 પ્રભુજીને શિશે નમાવેરે જગજીવન જિનજી... ૩
 એક કોડી સાઠ લાખ કળશલા,
 નિર્મલ નીરે ભરીયા રે જગજીવન જિનજી.
 નાનો બાલક તે કિમ સહેશે,
 ઈન્દ્ર સંશય ધરીયા રે જગજીવન જિનજી... ૪
 અતુલ બિલ જિન અવધેગ જોઈ,
 મેરુ અંગુઠે ચાંપ્યો રે જગજીવન જિનજી.
 પૃથ્વી હાલ કલ્લોલ થઈ તવ,
 ધરણીધર તિહાં કંપ્યો રે જગજીવન જિનજી.... ૫

જિનનું બલ દેખીને સુરપતિ,
 ભક્તિ કરીને ખમાવે રે જગજીવન જિનજી.
 ચાર વૃષભનાં રૂપ કરીને,
 જિનવરાવે રે નવરાવે રે જગજીવન જિનજી....૬
 અમૃત અંગુઠે થાપીને
 માતા પાસે મેલે રે જગજીવન જિનજી.
 દેવ સહુ નંદીસર જાયે,
 આવતાં પાતિક ઠેલે રે જગજીવન જિનજી....૭
 હવે પ્રભાતે સિદ્ધારથ રાજા,
 અતિથણાં ઓચ્છવ મંડાવે રે જગજીવન જિનજી.
 ચકલે ચકલે નાચ કરાવે,
 જગતના દાણ છંડાવે રે જગજીવન જિનજી....૮
 બારમે દિવસે સ્વજન સંતોષી,
 નામ દીધું વર્ધમાન રે જગજીવન જિનજી.
 અનુક્રમે વધતાં આઠ વરસના,
 હુવા શ્રી ભગવાન રે જગજીવન જિનજી...૯
 એક દિન પ્રભુજી રમવા ચાલ્યા,
 તેવ તેવડા સંઘાતી રે જગજીવન જિનજી.
 ઈન્દ્ર મુખે પ્રશંસા નિસુણી,
 આવ્યો સુર મિથ્યાતી રે જગજીવન જિનજી...૧૦
 પન્નગ રૂપે ઝાડે વળગ્યો,
 પ્રભુજીએ નાખ્યો ઝાલી રે જગજીવન જિનજી.
 તાડ સમાન વળી રૂપ જ કીધું,
 મુઠ્ઠીએ નાંખ્યો ઉછાળી રે જગજીવન જિનજી..૧૧
 ચરણે નમીને ખમાવે તે સુર,
 નામ ધરે મહાવીર રે જગજીવન જિનજી .
 જેહવા તુમને ઈન્દ્ર વખાણ્યા
 તેહવા છો પ્રભુ ધીર રે જગજીવન જિનજી..૧૨
 માતાપિતા નિશાળે ભણવા,
 મૂકે બાલક જાણી રે, જગજીવન જિનજી.
 ઈન્દ્ર આવી તિહાં પ્રશ્ન જ પૂછે,
 પ્રભુ કહે અર્થ વખાણી રે જગજીવન જિનજી..૧૩

યૌવન વય જાણી પ્રભુ પરજ્યા

નારી જશોદા નામે રે જગજીવન જિનજી.

અઠ્ઠાવીસ વર્ષે પ્રભુજીનાં

માતાપિતા સ્વર્ગ પામે રે જગજીવન જિનજી... ૧૪

ભાઈ તણો અતિ આગ્રહ જાણી

હોય વરસ ઘરવાસી રે જગજીવન જિનજી.

તેહવે લોકાંતિક સુર બોલે

પ્રભુ કહો ધર્મ પ્રકાશી રે જગજીવન જિનજી.. ૧૫

ઢાળ ચોથી

પ્રભુ આપે વરસીદાન,ભલું રવિ ઉગતે,જિનવરજી.
એક કોડી ને આઠ લાખ,સોનેંયા દિન પ્રતે,જિનવરજી.
માગસર વદિ દસમી, ઉત્તરા યોગે મનધારી જિનવરજી.
ભાઈની અનુમતિ,માંગીને દીક્ષા વરી જિનવરજી..... ૧
તેહ દિવસ થકી પ્રભુજી ચઉ નાણી થયા જિનવરજી.
સાધિક એક વરસતે ચીવર ધારી પ્રભુ રહ્યા જિનવરજી.
પછી દીધું બ્રાહ્મણને બે વાર ખંડો ખંડે કરી જિનવરજી.
પ્રભુ વિહાર કરે એકાકી, અભિગ્રહ મિત્તધરી જિનવરજી..... ૨
સાડાબાર વરસમાં,ઘોર પરિષદ જે સહ્યા જિનવરજી.
શૂલપાણી ને સંગમદેવ,ગોશાળાના કહ્યા જિનવરજી.
ચંડકોશી ને ગોવાળે, ખીર રાંધી પગ ઉપરે જિનવરજી.
કાને ખીલા ખોસ્યા તે,દુષ્ટ સહુ પ્રભુ ઉદરે જિનવરજી..... ૩
લેઈ અડદના બાકુલા, ચંદનબાલા તારીયાં જિનવરજી.
પ્રભુ પર ઉપગારી,સુખ દુઃખ સમધારીયાં જિનવરજી.
છ માસી બેને નવ, ચોમાસી કહીએ રે જિનવરજી.
અઢી માસી ત્રણ માસી,દોઢ માસી બે બે લહીએ જિનવરજી..... ૪
ખટ કીધા બે બે માસ પ્રભુએ સોહામણાં જિનવરજી.
બાર માસ ને પખ,બહોંતર તે રણિયામણાં જિનવરજી.
છઠ્ઠ બસે ઓગણત્રીશ બાર અઠ્ઠમ વખાણીએ જિનવરજી.
ભદ્રાદિક પ્રતિમા દિન બે ચૌદશ જાણીએ જિનવરજી..... ૫
સાડા બાર વરસમાં,તપ કીધાં વિણ પાણીએ જિનવરજી.
પારણાં ગણસે, ઓગણપચાસ તે જાણીએ જિનવરજી.

તપ કર્મ ખપાવી ધ્યાન શુકલ મનધ્યાવતાં જિનવરજી.
 વૈશાખ સુદિ દસમી ઉત્તરા યોગે સોહાવતા જિનવરજી.....૬
 શાલિવૃક્ષ તલે, પ્રભુ પામ્યા કેવલ નાણ રે જિનવરજી.
 લોકાલોક તણા પ્રકાશી થયા પ્રભુ જાણ રે જિનવરજી.
 ઈન્દ્રભૂતિ પ્રમુખ, પ્રતિબોધીને ગણધર કીધ રે જિનવરજી.
 સંઘ યાચના કરીને, ધર્મની દેશના દીધ રે જિનવરજી.....૭
 ચૌદ સહસ ભલા અણગાર, પ્રભુને શોભતા જિનવરજી.
 વળી સાધવા સહસ છત્રીસ, કહી નિર્લોભતા જિનવરજી.
 ઓગણસાઠ સહસ એક લાખ તે સાવક સંપદા જિનવરજી.
 ત્રીન લાખ ને સહસ અઢાર તે સાવિક સંપદા જિનવરજી.....૮
 ચૌદ પૂર્વધારી ગણસે સંખ્યા જાણીએ જિનવરજી.
 તેરસે ઓહીનાણી સાતસે કેવલી વખાણીએ જિનવરજી.
 લબ્ધિધારી સાતસે, વિપુલમતિ વળી પાંચસે જિનવરજી.
 વળી ચારસોવાદી, તે પ્રભુજી પાસે વસે જિનવરજી.....૯
 શિષ્ય સાતસો કેવળી ચૌદસો સાધ્વીસિદ્ધ થયાં જિનવરજી.
 એ પ્રભુજીનો પરિવાર, કહેતો મન ગહગહ્યાં જિનવરજી.
 પ્રભુજીએ ત્રીસ વરસ ઘરવાસે ભોગવ્યાં જિનવરજી.
 છઠ્ઠસ્થપણામાં બાર, વરસ તે જોગવ્યાં જિનવરજી.....૧૦
 ત્રીસ વરસ કેવલ ,બેતાલીસ વરસ સંયમપણું જિનવરજી.
 સંપૂર્ણ બહોંતેર વરસ આયુ શ્રી વીર તનું જિનવરજી.
 દિવાળી દિવસે સ્વાતિ, નક્ષત્ર સોહંકુરું જિનવરજી.
 મધરાતે મુગતિ પહોંચ્યા, પ્રભુજી મનોહરુ જિનવરજી...૧૧
 એ પાંચ કલ્યાણક ચોવીસમા જિનવરતણાં જિનવરજી.
 તે ભણતાં ગણતાં હરખ, હોય મનમાં ઘણા જિનવરજી.
 જિનશાસન નાયક ત્રિશલાસૂત ચિત્તારંજનો જિનવરજી.
 ભવિયણને શિવ સુખકારી ભવ જય ભંજણો જિનવરજી.૧૨

કળશ

જય વીરજિનવર સંઘ સુખકર શુણ્યો અતિ ઉત્સુક ધરી,
 સંવત સત્તાર એકાદશીએ, સુરત ચોમાસું કરી;
 શ્રી સહજ સુંદર તણો સેવક ભક્તિશું એણી પેરે ભણે,
 પ્રભુજીશું પૂરણ પ્રેમ પામી નિત્યલાભ વંછિત રહે.

૪. થોય વિભાગ

શ્રી સિદ્ધાયલજીની થોયો

(૧)

શત્રુંજય મંડન, ઋષભ જિણંદ દયાળ,
મરુદેવાનંદન, વંદન કરું ત્રણ કાળ;
એ તીરથ જાણી, પૂર્વ નાવ્વાણું વાર,
આદીશ્વર આવ્યા, જાણી લાભ અપાર.

(૨)

શ્રી શત્રુંજય તીરથ સાર, ગિરિવરમાં જેમ મેરુ ઉદાર,
ઠાકુર રામ અપાર,
મંત્રમાંહી નવકાર જ જાણું, તારામાં જેમ ચંદ્ર વખાણું,
જળધર જળમાં જાણું,
પંખીમાંહી જેમ ઉત્તમ હંસ, કુળમાંહી જેમ ઋષભનો વંશ,
નામિતણો એ અંશ,
ક્ષમાવંતમાં શ્રી અરિહંત, તપશૂરા માં મહામુનિ મહંત,
શ્રી શત્રુંજય ગિરિ ગુણવંત.

(૩)

સવિ મળી આવો, ભાવના ભવ્ય ભાવો,
વિમલગિરિ વધાવો, મોતીયા થાળ લાવો;
જો હોય શિવ જાવો, ચિત્ત તો વાત ભાવો,
ન હોય દુશ્મન દાવો, આદિ પૂજા રચાવો.

(૪)

વિમલાચલ મંડન, જિનવર આદિ જિણંદ,
નિર્મમ નિર્મોહી, કેવલજ્ઞાન દિણંદ,
જે પૂર્વ નવ્વાણું, આવ્યા ધરી આણંદ,
શત્રુંજયે શિખરે, સમવસર્યા સુખકંદ.

(૫)

સિદ્ધાયલ મંડણ, શ્રી રિસહેસર દેવ,
આવ્યા ઈણ ભૂમિ, નેમ વિના જિનદેવ,
પુંડરિક ગિરિ મહિમા, સિદ્ધાંતે વિસ્તાર,
વાણી બહુવિધિશું, પ્રમોદ રૂચી જયકાર.

(૬)

શ્રી વિમલાયલ સુંદર જાણું, ઋષભ આવ્યા જિહાં પૂર્વ નવ્વાણું
તીર્થ ભૂમિકા પીછાણું
તે તે શાશ્વત પ્રાયે ગીરીંદ, પૂર્વ સંત પાપ નિકંદ,
ટાળે ભવ ભય ફંદ,
પૂર્વ દિશામાં અતિ ઉદાર, બેઠા સોહે નાભિ મલ્હાર,
સન્મુખ પુંડરિક સાર.
ચૈત્ર પૂનમદિન જે અજવાળી, ભવિ આરાધો મિથ્યાત્વ ટાળી,
જિમ લઈ મુક્તિ રસાળી.

(૭)

ઋષભ જિનેસર, અતિ અલવેસર, કેશર ચરચિત કાયાજી
શ્રી શત્રુંજય ગિરિવર મંડન, આદિ જિનેસરરાયાજી
શ્રી સિમંધર સ્વમુખે બોલે, શત્રુંજય ગિરિ ગુણવંતોજી,
જે ભવિ ભાવ ધરીને સેવે, તે થાશે ભગવંતોજી.

(૮)

શ્રી વિમલાયલ ગિરિવર કહીએ, મોક્ષતણો અધિકારજી,
ઈણગિરિ હુતિ ભવિજન નિશ્ચે, પામ્યા કેવલ પારજી,
કાંકરે કાંકરે સાધુ અનંતા, સિદ્ધા ઈણગિરિ આયાજી,
કર્મ ખપાવીને કેવલ પામ્યા, થઈ અજરામર કાયાજી.

(૯)

શ્રી શત્રુંજય મુખ્ય તીર્થતિલંક શ્રીનાભિરાજા ગજં,
વંદે રૈવતશૈલમૌલીમુકુટં શ્રીનેમિનાથં યથા;
તારંગેપ્યજિંત જિન ભૃગુપુરે શ્રીસુવ્રતં સ્તંભને,
શ્રીપાર્શ્વ પ્રણામામિ સત્યનગરે શ્રીવર્ધમાન ત્રિધા.

(૧૦)

પુંડરીકગિરિ મહિમા, આગમમાં પ્રસિદ્ધ,
વિમલાચલ ભેટી, લહીએ અવિચલ રિદ્ધ,
પંચમી ગતિ પહોંતા, મુનિવર કોડા-કોડ,
ઈણ તીરથે આવી, કર્મ વિપાક વિછોડ.

શ્રી સીમંધરસ્વામીની થોયો

(૧)

શ્રી સીમંધર દેવ સહુંકરુ મુનિમન પંકજ હંસાજી,
કુંધુ અરજિન અંતર જનમ્યાં તિહુયણ જય પરસાજી;
સુવ્રત નમિ અંતર વળી દીક્ષા, શિક્ષા જગત નિરાસજી,
ઉદય પેઢાલ જિનાંતરમાં પ્રભુ, જશે શિવવહુ પાસજી.

(૨)

શ્રી સીમંધર જિનવર, સુખકર સાહિબ દેવ,
અરિહંત સકલની, ભાવ ધરી કરું સેવ;
સકલાગમ પારગ, ગણધરભાષિત વાણી,
જયવંતી આજ્ઞા, 'જ્ઞાનવિમલ' ગુણખાણી.

(૩)

શ્રી જિન સીમંધર, બંધુર નાણ નિવાસ,
પ્રભુ ત્રિગડે સોહે, મોહે લીલ વિલાસ,
સેવકજન કેરી, વાંછિત પૂરઈ આશ,
સવિ સંપત્તિ મેલઈ, જેહ તણા ગુણરાશ.

(૪)

સીમંધર જિનપતિ, વિનતિ સુણો મહારાજ,
ભવભ્રમણ નિવારી, તારી ધો શિવરાજ,
મુજ આશા પૂરણ, ચૂરણ કર્મ જંજૂર,
તુમ રામ નહિ જગમાં, ઈણમે કોઈ સુધીર.

(૫)

શ્રી સિમંધર પાય પ્રણમીજે, સમકિત રયણ લહિએજી,
તસ આજ્ઞા નિત્ય શિર વહિજે, જેથી કર્મ ખપીજેજી,
મહાવિદેહે જિન વંદીજે, આતમગુણ નંદીજેજી,
પ્રહ ઊઠી નિત નિત જપીજે, મુક્તિ નગર ખપ કીજેજી.

(૬)

જગચિંતામણી સુરતરુ સરીખા, સિમંધર જિનરાયાજી,
પ્રાતિહારજ આઠ વિરાજે, કનકવરણમયી કાયાજી,
અતિશયધારી ને સુવિહિતકારી, ટાલો ભવ ભય ફેરાજી,
સુરાસુર નર સેવે પદકજ, પ્રણમું ઊઠી સવેરાજી.

(૭)

શ્રી સિમંધર સેવિત સુરવર, જિનવર જગ જયકારીજી,
ધનુષ પાંચશે કંચન વરણી, મુરતિ મોહનગારીજી,
વિચરંતા પ્રભુ મહાવિદેહે, ભવિજનને હિતકારીજી,
પ્રહ ઊઠી નીત નામ જપીજે, હૃદયકમલમાં ધારીજી.

(૮)

મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધરસ્વામી, સોનાનું સિંહાસનજી,
રૂપાના ત્યાં છત્ર બિરાજે, રત્નમણિના દીવા દીપે જી,
કુમકુમ વરણી ત્યાં ગહુંલી બિરાજે, મોતીના અક્ષત સારજી,
ત્યાં બેઠા સીમંધરસ્વામી, બોલે મધુરી વાણીજી,
કેસર ચંદન ભર્યા કચોળાં, કસ્તૂરી બરાસે જી,
પહેલી રે પૂજા અમારી હોજો, ઉગમતે પ્રભાતે જી. ૧

શ્રી અદિજિનની થોય

પ્રહ ઊઠી વંદુ ઋષભદેવ ગુણવંત,
પ્રભુ બેઠા સોહે સમવસરણ ભગવંત;
ગણ છત્ર બિરાજે ચામર ઢાળે ઈન્દ્ર,
જિનના ગુણ ગાવે, સુર નરનારીનાં વૃંદ... ૧
બાર પર્ષદા બેસ ઈન્દ્ર ઈન્દ્રાણી રાય,
નવ કમલ રચે સુર, તિહાં ઠવતા પ્રભુ પાય;
દેવદુહંભિ વાજે, કુસુમવૃષ્ટિ બહુ હુંત,
એવા જિન ચોવીસ, પૂજો એકણ ચિતા... ૨
જિન જોજન ભૂમિ, વાણીનો વિસ્તાર,
પ્રભુ અર્થ પ્રકાશે રચના ગણધર સાર;
સો આગમ સૂણતાં, છેદીજે ગતિ ચાર,
જિન વચન વખાણી, લીજે ભવનો પાર..... ૩

જક્ષ ગૌમુખ ગિરવો, જિનની ભક્તિ કરેવ,
તિહાં દેવી ચક્રેશ્વરી, વિદન કોડ હરેવ;
શ્રી તપગચ્છનાયક વિજયસેનસૂરિરાય,
તસ કેરો શ્રાવક 'ઋષભદાસ' ગુણ ગાય....૪

મહાવીરસ્વામીની થોય

જય જય ભવિહિતકર વીર જિનેશ્વર દેવ,
સુર-નરના નાયક, જેહની સારે સેવ;
કરુણા રસ કંદો, વંદો આનંદ આણી,
ત્રિશલાસુત સુંદર ગુણ-મણિ કેરો ખાણી....૧
જસ પંચ કલ્યાણક દિવસ વિશેષ સુહાવે,
પણ થાવર નારક તેહને પણ સુખ થાવે;
તે ચ્યવન, જન્મ, વ્રત, નાણ અને નિરવાણ,
સવિ જિનવર કેરા એ પાંચે અહિઠાણ...૨
જિહાં પંચ સમિતિયુત, પંચ મહાવ્રત સાર,
જેહમાં પ્રકાશ્યા, વળી પાંચે વ્યવહાર;
પરમેષ્ઠિ, અરિહંત, નાથ, સર્વજ ને પારગ.
એહ પંચ પદે લક્ષ્મી, આગમ અર્થ ઉદાર...૩
માતંગ સિદ્ધાઈ દેવી જિનપદ સેવી,
દુઃખ દુરિત ઉપદ્રવ જે ટાળે નિતમેવી,
શાસન સુખદાયી આઈ ! સુણો અરદાસ,
શ્રી 'જ્ઞાનવિમલ', ગુણ પૂરો વંછિત આશ....૪

પર્યુષણ પર્વની થોયો

(૧)

પુણ્યનું પોષણ પાપનું શોષણ, પર્વ પજૂસણ પામી જી,
કલ્પ ઘરે પધરાવો સ્વામી, નારી કહે શિર નામીજી;
કુંવર ગયવર ખંધ ચઢાવી, ઢોલ નિશાન વજડાવો જી,
સદગુરુ સંગે ચઢતે રંગે, વીરચરિત્ર સુણાવો જી..૧
પ્રથમ વખાણે ધર્મસારથિપદ, બીજે સુપનાં ચાર જી,
ત્રીજે સુપનપાઠક વળી ચોથે, વીર જન્મ અધિકાર જી;
પાંચમે દીક્ષા છદ્ધે શિવપદ, સાતમે જિન ત્રેવીશ જી,
આઠમે ધિવિરાવલી સંભાળાવી, પિયુડા પૂરો જગીશ જી...૨

છક્ર અક્રમ અદ્વાઈ કીજે, જિનવર-ચૈત્ય-નમીજે જી,
વરસી પડિક્કમણું મુનિવંદન, સંઘ સકળ ખામીજે જી;
આઠ દિવસ લગે અમર પળાવી, દાન સુપાત્રે દીજે જી,
ભદ્રબાહુ ગુરુ વયણ સુણીને જ્ઞાનસુધારસ પીજે જી....૩
તીરથમાં વિમલાચલ ગિરિમાં, મેરુ મહીધર જેમ જી,
મુનિવરમાહિ જિનવર મહોટા, પર્વ પજૂસણ તેમ જી;
અવસર પામી સ્વામીવત્સલ, બહુ પકવાન વડાઈ જી,
'ખિમાવિજય' જિન દેવી સિદ્ધાઈ, દિન દિન અધિક વધાઈ જી...૪

(૨)

સત્તરભેદી જિનપૂજા રચીને, સ્નાત્ર મહોત્વ કીજે જી,
ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી, ઝલ્લરી નાદ સુણીજે જી;
વીરજિન આગે ભાવના ભાવી, માનવભવ ફળ લીજે જી,
પર્વ પજૂસણ પૂરવ પુણ્યે, આવ્યાં એમ જાણીજે જી....૧
માસ પાસ વળી દસમ દુવાલસ, ચત્તારિ અક્ર કીજે જી,
ઉપર વળી દશ દોય કરીને, જિન ચોવીસે પૂજીજે જી;
વડા કલ્પનો છક્ર કરીને વીરચરિત્ર સૂણીજે જી,
પડવેને દિન જન્મ-મહોત્સવ, ધવલમંગળ વરતીજે જી...૨
આઠ દિવસ લગે અમર પળાવી, અક્રમનું તપ કીજે જી,
નાગકેતુની પરે કેવળ લહીએ, જો શુભ ભાવે રહીએ જી;
તેલાધર દિન ત્રણ કલ્યાણક, ગણધર વાદ વંદીજે જી.
પાસ નેમીશ્વર અંતર ત્રીજે, ઋષભચરિત્ર સૂણીજે જી....૩
બારસા સૂત્ર ને સમાચારી, સંવચ્છરી પડિક્કમીએ જી,
ચૈત્યપ્રવાહી વિધિશું કીજે, સકળ જંતુ ખામીજે જી;
પારણાને દિન સ્વામી-વચ્છલ, કીજે અધિક વડાઈ જી,
'માનવિજય' કહે સકળ મનોરથ, પૂરે દેવી સિદ્ધાઈ જી...૪

(૩)

મણિરચિત સિંહાસન બેઠા જગદાધારે,
પર્યુષણ કેરો મહિમા અગમ અપાર,
નિજ મુખથી દાખી, સાખી સુરનર વૃંદ,
એ પર્વપર્વમાં જિમ તારામાં ચંદ...૧

નાગકેતુની પરે, કલ્પસાધના કીજે,
 વ્રતનિયમ આખડી ગુરુમુખ અધિકી લીજે,
 હોય ભેદે પૂજા દાન પાંચ પ્રકાર,
 કર પડિક્કમણાં ધર શીયલ અખંડિત ધાર...૨
 જે ત્રિકરણ શુદ્ધે આરાધે નવ વાર
 ભવ સાત આઠ શેષ તાસ સંસાર.
 સહુ સૂગશિરોમણી, કલ્પસૂત્ર સુખકાર,
 થે શ્રવણે સુણીને સફળ કરો અવતાર...૩
 સહુ ચૈત્ય જુહારી ખમત ખામણા કીજે,
 કરી સાહમ્મિવત્સલ કુગતિ દ્વાર પટ દીજે,
 અઘાઈ મહોત્સવ ચિદાનંદ ચિત્ત લાઈ,
 ઈમ તરતાં સંધને શાસનદેવ સહાઈ...૪

(૪)

વરસ દિવસમાં અષાઢ ચોમાસુ, તેમાં વળી ભાદરવો માસ
 આઠ દિવસ અતિ ખાસ,
 પર્વ પજૂસણ કરો ઉલ્લાસ, અઘાઈ ધરનો કરવો ઉપવાસ,
 પોસહ લીજે ગુરુ પાસ,
 વડાકલ્પનો છટ્ટ કરીજે, તેહ તણો વખાણ સુણીજે,
 ચૌદ સુપન વાંચીજે,
 પડવેને દિન જન્મ વંચાય, ઓચ્છવ મહોચ્છવ મંગલ ગવાય,
 વીર જિનેશ્વર રાય...૧
 બીજ દિને દીક્ષા અધિકાર, સાંજ સમય નિરવાણ વિચાર
 વીર તણો પરિવાર
 ત્રીજે દિને શ્રી પાર્શ્વ વિખ્યાત, વળી નેમિસરનો અવદાત,
 વળી નવભવની વાત,
 ચોવીશે જિન અંતર તેવીશ, આદિ જિનેશ્વર શ્રી જગદીશ,
 તાસ વખાણ સુણીશ.
 ધવલ મંગલ ગીત ગહુંલિ કરીએ, વળી પ્રભાવના નિત અનુસરીએ,
 અક્રમ તપ જય વરીએ...૨

આઠ દિવસ લગે અમર પળાવો, તેહ તણો પડહો વજડાવો
 ધ્યાન ધરમ મન ભાવો.
 સંવત્સરી દિન સાર કહેવાય, સંઘ ચતુર્વિધ ભેળો થાય,
 બારસા સૂત્ર સુણાય,
 ચિરાવલીને સમાચારી, પટ્ટાવલી પ્રમાદ નિવારી,
 સાંભળજો નરનારી.
 આગમસૂત્રને પ્રણમીશ, કલ્પસૂત્રશું પ્રેમ ધરીશ,
 શાસ્ત્ર સર્વે સુણીશ...૩
 સત્તરભેદી જિન પૂજા રચાવો, નાટકકેરા ખેલ મચાવો,
 વિધિશું સ્નાત્ર ભણાવો,
 આડંબરશું દેહરે જઈએ, સંવત્સરી પડિક્કમણું કરીએ,
 સંઘ સકળને ખમીએ,
 પારણે સાહમ્મિવચ્છલ કીજે, યથાશક્તિ એ દાન જ દીજે,
 પુણ્ય ભંડાર ભરીજે,
 શ્રી વિજયક્ષેમસૂરી ગણધાર, જયવંતસાગર ગુરુ ઉદાર
 જિણંદસાગર જયકાર...૪

પ. સજ્જાત વિભાગ

નોંધ : પ્રતિક્રમણમાં લોકોની ધીરજ અને રસ હોય તો સજ્જાત બોલતા પહેલા તેનું વિવેચન કરી શકાય. તેથી અહીં દરેક સજ્જાત વિવેચન સાથે આપેલા છે. આ અને આના જેવું કંઈક બોલી શકાય.

૧. વૈરાગ્યની સજ્જાતનું વિવેચન

સંગીતકળા કે, શિલ્પકળા હોય

નાટ્યકળા કે, નૃત્યકળા હોય

વક્તૃત્વકળા કે, વ્યાખ્યાનકળા હોય

પુરુષોની કહેવાતી ૭૨ કળા હોય અને સ્ત્રીઓ ની કહેવાતી ૬૪ કળા હોય

પરંતુ આ જગતમાં એક જ કળા સૌથી ચઢી જાય તેવી પ્રભુ મહાવીરે બતાવી છે અને તે છે વૈરાગ્યકળા. સાચા અર્થમાં આ કળાને જે સિદ્ધ કરે છે. તેના ચરણોમાં દેવો, દાનવો અને માનવો ઝુકી પડે છે. વૈરાગ્યકળા એટલે શું? સુખમાં અલીનતા; વૈરાગ્ય કળા એટલે? દુઃખમાં અદીનતા. ચાલો...તો આ કળાને સિદ્ધ કરવાનો સંકલ્પ કરવા દ્વારા માનવભવને સફળ બનાવીએ.

વૈરાગ્યની આ સજ્જાત આપણને સૌને વૈરાગી બનાવાની જ વાત કરે છે. મનુષ્ય ભવની સફળતા માત્ર વૈરાગ્યકળાને આત્મસાત કરવામાં જ છે. તે વાત આ સજ્જાતના શબ્દશબ્દનું ગુંજન છે.

વૈરાગ્યની સજ્જાત

જાઉં બલિહારી વૈરાગ્યની, જેહના મનમાં એ ગુણ ઉપન્યો રે
મોક્ષના મોતી તે જીવડા નરભવ સફળ તેણે પાયો રે....જાઉં.... ૧
જેમ ભિખારીને ભાંગ્યો ઠીકરો, તે તો તજવો દોહિલો રે
ષટખંડ તજવા સોહિલા જો વૈરાગ્ય મનમાં હોય રે....જાઉં.... ૨
નથી સંસારમાં કોઈ કોઈનું સૌ સ્વારથીયા સગાવહાલા રે
કર્મધર્મ સંયોગે સહુ મળિયા અંતે જાયે સઘળા ઠાલા રે.....જાઉં... ૩
મારુ મારુ મમ કરો પ્રાણીયા, તારુ નથી કોઈ એણી વેલા
ખાલી પાપના પોટલા બાંધવા થાશે નરકમાં ઠેલમઠેલા....જાઉં... ૪

ગરજ સરે સંસારથી તો સંસાર મુનિ કેમ છોડે રે
 પણ જુઠી બાજી છે સંસારની, ઈન્દ્રજાળની બાજી તોલે રે ... જાઉં...૫
 નગારા વાગે છે માથે મોતના કેમ નિશ્ચિત થઈને સૂતો રે
 મધુબિંદુ સુખની લાલચે, ખાલી કીચડમાં કેમ ખૂંચ્યો રે ... જાઉં...૬
 લાખ ચોરાસી જીવા યોનિમાં નથી, તરવાનો કોઈ આરો રે,
 એક જ બળ વૈરાગ્યનું તુમે ધર્મરત્ન સંભાળો રે.... જાઉં....૭

૨. જુઓ રે જુઓ જૈનોનું વિવેચન

સમગ્ર વિશ્વમાં મોસ્ટ પ્રેક્ટીકલ અને મોસ્ટ સાયન્ટિફિક ધર્મ તરીકે સાબિત
 થઈ ગયેલા સર્વશ્રેષ્ઠ જૈન ધર્મને પ્રાપ્ત કર્યા પછી આપણે જંબુકુમાર,
 ગજસુકુમાર તથા સ્થૂલભદ્ર મહામુનિ જેવી સાધના કરી શકતા નથી તેવી
 સાચી પરિસ્થિતિઓનો સ્વીકાર કરી લઈને માત્ર આ ભવમાં તેવા
 ગુણીજનોને ની વંદના કરી લઈશું તોય આપણો બેડો પાર છે. તો ચાલો ...
 આ સજ્જાયાના આલંબન દ્વારા આપણે તે મહાત્માઓને ભાવભરી વંદના
 કરી ભવિષ્યમાં તેવા બનવાનું નક્કી કરીએ.

ધર્મ દેવતાની સજ્જાયા

જુઓ રે જુઓ જૈનો કેવા વ્રતધારી
 કેવા વ્રતધારી આગે થયા નરનારી
 થયા નરનારી તેને વંદના આમારી...૨ જુઓ...૧
 જુઓ જુઓ જંબુસ્વામી ... બાળવયે બોધ પામી
 તજી ભોગ રિધિ જેણે તજી આઠ નારી
 તજી આઠ નારી તેને વંદ અમારી...૨ જુઓ...૨
 ગજસુકુમાલ મુનિ...૫ખે શિર પર ધૂણી
 અડગ રહ્યા તે ધ્યાને ડગ્યા ન લગારી...૨ જુઓ...૩
 કોશ્યાના મંદિર મધ્યે...રહ્યા મુનિ સ્થૂલભદ્ર
 વેશ્યાસંગ વાસો તોય....થયા ન વિકારી...૨ જુઓ...૪
 સતી તે રાજુલનારી જગમાં ન જોડી એની
 પતિવ્રતા કાજે કન્યા...રહી તે કુંવારી જુઓ....૫
 જનકસુતા તે સીતા...બાર વર્ષ વનમાં વીત્યા
 ઘણું કષ્ટ વેઠ્યું તોયે...રહ્યા શીલધારી...૨ જુઓ...૬

ધન્ય ધન્ય નરનારી કેવા દંઢ ટેકધારી
જીવન સુધાર્યું જેણે પામ્યા ભવપારી....૨..જુઓ...૭
એવું જાણી સુજા જેનો એવા ઉત્તમ આપ બનો
'વીરવિજય' ધર્મ પ્રેમ દીએ ગતિ સારી....જુઓ....૮

૩. છઠ્ઠા આરનું વિવેચન

સજ્જાયની એક કડી બોલ્યા બાદ: મૃત્યુ તણી સાથે નથી મૈત્રી કરી તે માનવી, તેના ભાયોથી રક્ષનારી છે સુરંગો ક્યાં નવી, નિશ્ચય નથી કીધો મરણનાં સમય જ્ઞાની કને; શાથી કહે છે આ સ્થિતિમાં કાલ કરીશું ધર્મને.

કેટલાક બાળકો માતાના પેટમાં પણ મૃત્યુ પામે છે તો કેટલાક બાળકો ૮-૧૦ વર્ષની ઉંમરે પણ મૃત્યુ પામે છે વળી કેટલાક ૨૨-૨૫ વર્ષની યુવાનીમાં પણ મૃત્યુ પામતા દેખાઈ રહ્યા છે ત્યારે આપણે શી રીતે એમ કહી શકીએ કે ઘરડો થવાનો જ છું. હું ઘડપણમાં જ મરવાનો છું. આ દુનિયા માં મરણનો સમય કાંઈ નક્કી નથી અને માટે જ ધર્મને આજે નહિ કાલે કરીશું એવું કહી શકાય નહિ. વાયદો થઈ શકે નહિ. છઠ્ઠા આરાની આ સજ્જાય છે. અત્યંત ભયંકર કાળ આવી રહ્યો છે કે જેમાં જન્મ પામનાર બધા જ દુર્ગતિમાં જનાર છે. આવા કપરા કાળમાં આપણો જન્મ ન થઈ જાય માટે જ કવિવર્ય આ સજ્જાયમાં આપણને જૈન ધર્મ વિશેષ રીતે આરાધી લેવાનું કહી રહ્યા છે. બાળકો અને યુવાનો પ્રતિક્રમણમાં આટલી સંખ્યામાં જોયા પછી તેઓને ધન્યવાદ આપવાનું મન થાય છે. ખરેખર તેઓ પુણ્યશાળી છે કે તેઓ આ ઉમંરથી જ ચેતી ગયા છે. મારી પ્રેરણા એ છે કે આ ધર્મને પર્યુષણ પૂરતો મર્યાદિત ન બનાવાય પરંતુ સદૈવ આરાધતા રહેવાય એવો કાંઈક સંકલ્પ કરીને જઈએ.

છઠ્ઠા આરાની સજ્જાય

છઠ્ઠો આરો એવો આવશે જાણશે જિનવર દેવ,
પૃથ્વી પ્રલય થાશે અને વરશસે વીરુઆનાં મેહ રે...
રે જીવ જૈન ધર્મ કીજીએ.....૧

તાવડે ડુંગર તરડશે વાયે ઊડી ઊડી જાય.

ત્યાં પ્રભુ ગૌતમ પુછીયો, પૃથ્વીબીજ કેમ થાય રે ? જીવ... ૨

વૈતાલ્ય ગિરિ ઠામે શાશ્વતી ગંગા સિંધુ નદી નામ

તેને બે કેડે બહુ મેખંલા, બંહોતર બિલની ખાણ રે. જીવ.... ૩

સર્વે મનુષ્ય તીહાં રહેશે મનખા કરી ખાણ,

સોળ વરસનું આયખું મુઠા હાથની કાય રે. જીવ..... ૪

છ વર્ષની સ્ત્રી ગર્ભ ઘરે દુઃખી મહા દુઃખી થાય

રાત્રે ચરવા નીકળે દિવસે બિલમાં જાય રે. જીવ ૫

સર્વે ભખી સર્વે માછલા મરી મરી દુર્ગતિ જાય,

નર નારી હોંશે બહુ દુર્ગંધી જેની કાય રે. જીવ ૬

પ્રભુ બાળની પરે વિનવું છઠ્ઠે આરે જન્મ નિવાર,

‘કાંતિવિજય’ કવિરાયનો મેઘભણે ગુણમાલ રે. જીવ..... ૭

૪. તારુ ધન રે....નું વિવેચન

આ જગતનાં અનેક લોકોનાં મોત જોયા અને સાંભળ્યા પછી પણ આપણું જીવન આપણે ઉંચું લઈ જવા તૈયાર નથી... આ જગતનું આ મોટામાં મોટું આશ્ચર્ય છે.

મરણવેળાએ આપણાને કેવી ભયાનક પીડા હોય છે. તેનું તાદૃશ વર્ણન આજની આજઝાયમાંથી આપણને જાણવા મળશે. તો ધન અને યૌવાન પણ કેવું તકલાદી છે કે વાત પણ સમજાશે વળી સાથે સાથે આપણાં મરણ પછી મજેથી બારમાના લાડવા ખાનારા સ્વાર્થી સ્વજનોની ઓળખાણ પણ આપણને આજે થઈ જશે.

આવા સ્વાર્થી સંસારની જંજાળમાંથી છૂટવાનો એક સરસ મઝાનો ઉપાય સજઝાયકર્તા ગુરુ જ્ઞાનવિમસૂરિજીએ આપણને બતાવ્યો છે. ક્યો છે એ ઉપાય ? એનો જવાબ આ સજઝાયની છેલ્લી કળીઓમાંથી ઈપણને જાણવા મળી જશે.

તારુ ધન રે જોબનીયું ધૂળ થશે....

તારું ધન રે જોબનીયું ધૂળ થાશે, કંચન જેવી કાયા તે રાખમાં રોળાશે....

પેટ પીડાને કાયા કળતર જીવતા કેમ વેઠાશે,

શ્વાસ ઉપડશેને મુંઝારો થાશે પછી કડવા ઔષધ પાશે..... ૧

વૈધો તેડાવીને વૈદુ કરાવશે, તારી તે નાડીઓ જોવાશે,
 તૂડી એની બુટ્ટી નહી ભાઈ, તારા નાકની દાંડી મરડાશે.... ૨
 દશ દરવાજા તારા બંધ કરી દેશે અતિ આતુરતા થાશે,
 આંખો ફરકશેને અકળામણ થાશે ભાઈ જીભલડી તારી ઝલાશે... ૩
 જેના વિના એક ઘડિયે ન ચાલતું તે તારી પ્રિયા રંડાશે.
 ભવોભવ કેરા છેટા જ પડશે ભાઈ, તારા નામની ચૂડીઓ ભંગાશે. ૪
 ખોખરી હાંડલીમાં આગ જલાવશેને સ્મશાને લાકડા નંખાશે...
 સગાકુટુંબ મળી સળગાવી દેશે, પછી બારમાના કાગળો લખાશે ૫
 દશ દહાડા પછી તારુ સૂતક કાઢીને માથાને મૂછો મુંડાવશે....
 સારી પેઠે તારુ સૂતક કરીને પછી બારમાના લાડવા ખવાશે... ૬
 દયા ધરમને ભક્તિ વિના તારુ, જીવતર ફોગટ જાશે....
 'જ્ઞાનવિમલ' કહે પ્રભુભજન વિના મોટામોટા લૂંટાશે...કંચન જેવી.
 તારું ધન રે...(૨)

જગત હે સ્વાર્થકા સાથી સજઝાયનું વિવેચન

આ જગત દુઃખથી ભરેલું છે, પાપથી ભરેલું છે;
 આ જગત રાગથી ભરેલું છે, અજ્ઞાનથી ભરેલું છે....
 અને સ્વાર્થથી ભરેલું છે....
 આ જગતમાં કોઈ કોઈનું નથી.
 આ જગતમાં એક બીજાનાં સંબંધો સ્વાર્થ પ્રેરિત છે...
 એક બીજાનો સ્વાર્થ ઘવાતાની સાથે જ પ્રેમભર્યા સંબંધો પણ તડતડ
 કરતાં તૂટી જતાં વાર લાગતી નથી.
 ....આ તે સંસાર છે કે જે સંસારમાં સગી માતા પોતાના દિકરાને પૈસા
 ખાતર વેંચી દેવાં તૈયાર છે... અને સગો દિકરો ઉપકારી પિતાને જેલમાં
 પૂરી દેતા ખચકાતો નથી.
 .....આ તે સંસાર છે કે જે સંસારમાં પ્રિય પત્ની પોતાનાં જ પતિની
 ગળચી દબાવી દેતા શરમાતી નથી અને સગા બે ભાઈઓ જમીનનાં
 ટુકડા ખાતર યુદ્ધ ખેલી લેવા તત્પર છે....
 .....આ સંસાર એવો તો સ્વાર્થથી ભરેલો છે કે જ્યાં પોતાનાં સ્વાર્થને
 સાધવા માણસ વિશ્વાસઘાત, કાવા દાવા, ફૂડ, કપટ, હિંસા વગેરે બધા

પાપો કરતાં જરાય ખચકતો નથી.

આવા સ્વાર્થી સંસારમાં શે રહેવાય?

આવા મતલબી સંસારને કેમ ઈચ્છાય ?

જગત હૈ સ્વાર્થ કા સાથી સજઝાય

જગત હૈ સ્વાર્થ કા સાથી સમજ લે કૌન હૈ અપના,

યે કાયા કાયકા કુંભા, નાહક તું દેખકે ફૂલતા....

પલક મે ફૂટ જાવેગા પત્તા જયું ડાલ સે ગિરતા .. જગત...૧

મનુષ્ય કી એસી જિંદગાની, અભી તું ચેત અભિમાની,

જીવન કા ક્યાં ભરોશા હૈ, કરી લે ધર્મકી કરણી. જગત....૨

ખજાના માલને મિલકત, ક્યુ કહેતા મેરા મેરા તું.

ઈહા સબ છોડ જાના હૈ, ન આવે સાથ કુછ તેરા. જગત...૩

કુંટુંબ પરિવાર, સુતદારા, સુપન સમ દેખ, જગ-સારા,

નીકલ જબ હંસ જાવેગા, ઉસી દિન હૈ સભી ન્યારા. જગત...૪

તરે સંસાર સાગરકો જપે જો નામ જિનાવર કો,

કહે 'ખાંતિ' ય હિ પ્રાણી હટાવે કર્મ જંજીર કો જગત.....૫

૬. પરચક્રખાણો વિભાગ

પ્રભાતનાં પરચક્રખાણો

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં મુદ્ધિસહિઅં પરચક્રખાઈ, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્નત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, મહાત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરેઈ

પોરિસિ સાડ્ડપરિસિનું પરચક્રખાણ

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાડ્ડપોરિસિં, મુદ્ધિસહિઅં પરચક્રખાઈ, ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં અગ્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, પરચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહાત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરેઈ (વોસિરામિ)

પુરિમુડ્ડ અવડ્ડનું પરચક્રખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમડ્ડ અવડ્ડ મુદ્ધિસહિઅં પરચક્રખાઈ, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્નત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, પરચ્છન્નકાલેણં દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહાત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરેઈ (વાસિરામિ)

આયંબિલ એકસણું બિયાસણુનું પરચક્રખાણ

ઉગ્ગએ સૂરે, નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાડ્ડપોરિસિં, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમડ્ડ અવડ્ડ મુદ્ધિસહિઅં પરચક્રખાઈ, ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્નત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, પરચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહાત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, નિવિગ્ગઈઅં, વિગઈઓ, પરચક્રખાઈ, અગ્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસદ્ધેણં, ઉદ્ધિખત્તવિવેગેણં, પદુચ્ચમદ્ધિખએણં, પારિક્કાવણિયાગારેણં, મહાત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, એકાસણું બિયાસણું પરચક્રખાઈ, તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્નત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, સાગારિયાગારેણં,

આઉંટણપસારેણં, ગુરુઅબ્બુકાણેણં, પારિક્ષાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સલેવેણ વા અલેવેણ વા અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા સસિત્થેણ વા અસિત્થેણ વા વોસિરઈ (વાસિરામી)

મુઢિસહિઅંનું પરચક્ખાણ

મુઢિસહિઅં પરચક્ખાઈ, અગ્ગત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઈ (વાસિરામિ)

તવિહાર ઉપવાસનું પરચક્ખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્બત્તટ્ઠં, પરચક્ખાઈ, તિવિહંપિ આહારં, અસણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્ગત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, પારિક્ષાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણહાર, પોરિસિ, સાહ્વપોરિસિ, મુદ્ધિસહિઅં, પરચક્ખાઈ, અગ્ગત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, પરચ્છગ્ગકાલેણં દિસામોહેણં, સાહુવચ્છેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સલેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા, વોસિરે (વોસિરામિ)

ચઉવ્વિહાર ઉપવાસનું પરચક્ખાણ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્બત્તટ્ઠં, પરચક્ખાઈ ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અગ્ગત્થણાભોગેણ, સહસાગારેણં, પારિક્ષાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરે (વોસિરામિ)

સૂચના : ચઉવ્વિહાર ઉપવાસ કરનારને સાંજે પણ એક કરતા વધારે ઉપવાસ હોય તો જેટલા ઉપવાસ હોય તેનાથી ડબલ કરી બે ઉમેરી બોલવું. જેમ કે-બે ઉપવાસ હોય તો છટ્ઠભત્તે અભત્તટ્ઠં, ત્રણ ઉપવાસ હોય તો અઢ્ઢમભત્તં, ચાર ઉપવાસ દસમભત્તં અભત્તટ્ઠં, આઠ ઉપવાસ હોય તો અઢારભત્તં અભત્તટ્ઠં બોલવું. (સોળ ઉપવાસ ચઉત્તીસભત્ત અભત્તટ્ઠં) ત્યારબાદ વધારે ઉપવાસ સાથે અપાય નહિ. આ જ પરચક્ખાણ લેવું

સાંજના પરચક્રખાણો

પાણહારનું પરચક્રખાણ

પાણહાર દિવસચરિમ પરચક્રખાઈ અન્નતથણાભોગેણ, સહસાગારેણ,
મહાત્તરાગારેણ, સર્વસમાહિવત્તિયાગારેણ, વોસિરઈ. (વોસિરામિ)

ચોવિહાર તિવિહાર દુવિહારનું પરચક્રખાણ

દિવસચરિમ પરચક્રખાઈ ચઉવ્વિહંપિઆહારં; તિવિહંપિ આહારં,
દુવિહંપિઆહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નતથણાભોગેણં,
સહસાગારેણં, મહાત્તરાગારેણં, સર્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઈ
(વોસિરામિ)

દેશાવગાશિકનું પરચક્રખાણ

દેસાવગાસિયં, ઉવભોગં પરિભોગં પરચક્રખાઈ, અન્નતથણાભોગેણં,
સહસાગારેણં, મહાત્તરાગારેણં, સર્વસમાહિવત્તિયાગારેણં,
વોસિરઈ (વોસિરામિ)

પરચક્રખાણો અંગે કેટલીક જરૂરી સૂચનાઓ

પરચક્રખાણ બીજાને આપતી વખતે 'વોસિરઈ' બોલાય પરંતુ પોતાને
પરચક્રખાણ લેવું હોય ત્યારે 'વોસિરામિ' બોલવું. સૂર્ય ઊગ્યા પછી બે
ઘડી એટલે એક સામાયિક જેટલો કાળ એટલે અડતાળીસ મિનિટ પછી
નવકારશી, એક પહોર પછી પોરિસિ, દોઢ પહોર પછી સાડઢ પોરિસિ
અર્ધા દિવસે પુરિમડ્ઢ અને ત્રણ પહોર પછી અવડ્ઢ આવે છે. જે દિવસે
તપ કરવામાં આવે તે દિવસના આગલા દિવસે ચઉવ્વિહાર કે તિવિહાર
તથા બીજા દિવસે નવકારશી અવશ્ય કરવી જોઈએ. તિવિહારમાં પાણી
ગળીને નવકાર ગણીને રાતના ૧૧ વાગ્યા પહેલા પીવું જોઈએ.

એકાસણું કરવું હોય તો બિયાસણું પદ ન બોલવું અને બિયસણું કરવું
હોય તો એકસણું પદ ન બોલવું. એકાસણા બિયાસણામાં વિગઈત્યાગ
અવશ્ય પાળવો જોઈએ તથા સચિત્તનો ત્યાગ કરવો જોઈએ. વિગઈનાં
નામ :- દૂધ, દહી, ઘી, તેલ, ગોળ, કડાઈ. વિગઈનો ત્યાગ હોય તે ન

ખવાય, પણ જો પાકી વિગઈનો ત્યાગ હોય તો તેની બનેલી વસ્તુ પણ ન વપરાય. સચિત્તાનાં નામ:- વર્વ જાતની લીલી વનસ્પતિ, કાચું ધાન્ય, અંગ્રેજી દવા તથા જે વાવેથી ઊગે. આયાંબિલ તથા એકસણું કર્યા પછી દિવસ ચરિમં તિવિહારનું પર્યક્ષખાણ કરવું. બિયાસણામાં મુદ્દિસહિઅં પર્યક્ષખાણ કરવું આયાંબિલ કરતી વખતે ઓઠા મોઢે બોલવું નહિ.

શું તમે જાણો છો ?

શ્રાવકો ! જૈનશાસનનો પાયો આત્મા છે. જે કાંઈ વિધિ-વિધાનો બતાવ્યા છે. તેમાં આત્માને તો લાભ છે જ પણ શરીર ને પણ લાભ થાય છે. રાત્રિભોજન કરવાથી આરોગ્ય બગડે છે. તેમ આજના ડોક્ટરો પણ કહે છે. રાત્રિભોજનને નરકનું પહેલું દ્વાર પણ કહેવાયું છે. રાત્રિભોજન કરવાથી કેટલું પાપ લાગે તે આજે આપ જાણી લો...

- ૯૬ ભવ સુધી એક માછીમાર જીવોને સતત હણે તેટલું પાપ એક સરોવર સુકવવાથી થાય.
- ૧૦૮ ભવ સુધી સરોવર સુકવીએ તેટલું પાપ એક દાવાનલ સળગાવવામાં લાગે.
- ૧૦૧ ભવ સુધી દાવાનલ સળગાવે તેટલું પાપ એક કુવાણિજ્ય કરવાથી થાય.
- ૧૪૪ ભવ સુધી કુવાણિજ્ય કરે તેટલું પાપ કોઈને એક વાર ખોટું આળ આપવામાં લાગે છે.
- ૧૫૧ ભવ સુધી ખોટું આળ આપવામાં જે પાપ લાગે તેટલું પાપ માત્ર એક જ વખત પરસ્ત્રીગમન કરવામાં લાગે .
- ૧૯૯ ભવ સુધી પરસ્ત્રીગમનમાં જે પાપ લાગે તેટલું પાપ માત્ર એકજ વખતના રાત્રિભોજનમાં લાગે છે.
- માટે આવા મહાપાપથી બચવા રાત્રિભોજનનો ત્યાગ કરવો હિતાવહ છે.

૬. વિધિ વિભાગ

દેવસિંઘ પ્રતિક્રમણની વિધિ

પૂર્વસૂચના

૧. સામાયિક કે પ્રતિક્રમણમાં પુરુષોએ શુદ્ધ ધોતીયું અને ખેશ ધારણ કરવા જોઈએ પણ સીવેલા કપડા પહેરાય નહિ.
૨. વળી કટાસણા વિના હજુ સામાયિક-પ્રતિક્રમણાદિ થઈ શકે પણ ચરવળા વિના તો થઈ જ ન શકે.
૩. પ્રતિક્રમણાદિ કરતા પૂર્વ જ માત્રુ સ્થંડિલાદિ ક્રિયા પતાવી દેવી જોઈએ. પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયામાં માત્રુ વગેરે કરવા જવું નહિ છતા શંકા થવાથી જવું પડે તો, સામાયિક, ચઉવિસત્થો, વાંદણા, પ્રતિક્રમણ, કાઉસ્સગ્ગ પર્યક્ખાણ કર્યું છે. જી.' બોલવાપૂર્વક છ આવશ્યક પૂર્ણ થયા પછી જવું જોઈએ. વળી તે માટે પ્રથમ અશુદ્ધ વસ્ત્રો પહેરીને, માથે વ્યવસ્થિ કામળી(શાલ) ઓઢીને, બાહર લીલોતરી વગેરે વિનાની શુદ્ધ-નિર્દોષ જગ્યામાં માત્રુ વગેરે કરીને પછી ફરી શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરવા. સાલને સંકેલ્યા વિના લગભગ ૧૦ મિનિટ ખુલ્લી જ સુકવવી. પછી ઈરિયાવહી કરીને ત્યારબાદ, જ્યાંથી પ્રતિક્રમણ કરવું બાકી હોય ત્યાંથી આગળ કરવું. સામુદાયિક પ્રતિક્રમણ આગળ થઈ ગયું હોય તો બાકી રહી ગયેલું કરીને તેમની સાથે ભળી જવું.
૪. સામાયિક-પ્રતિક્રમણમાં ઉજ્જી (લાઈટ વગેરેનો પ્રકાશ) પોતાની ઉપર પડે તેની કાળજી રાખવી.

આડ ન પડે તેની ખાસ કાળજી રાખવી

વિધિ

૧. પ્રથમ સામાયિક લેવું.
૨. જો ચોવિહાર ઉપવાસ ન હોય (પાણી પીધું હોય તો) મહુપત્તિ પડીલેહવી અને જો ઉપવાસ પણ ન હોય તો (ખાધું હોય તો) બે વાંદણા દેવા.

૩. પછી 'ઈચ્છાકારી ભગવાન ! પસાય કરી પર્યક્ષખાણ નો આદેશ દેશોજી' કહી પર્યક્ષખાણ લેવું.
૪. પછી ખમાસમણ દઈને 'ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂ ? ઈચ્છં, ! કહી સકલકુશલવલ્લી, ચૈત્યવંદન કરવું.
૫. પછી જંકિચિ, નમુત્યુણં, અરિહંતચેઈયાણં, અન્નત્યં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારીને નમોડર્હત્તં કહીને પહેલી થોય કહેવી પછી,
૬. લોગસ્સ, સવ્વલાએ-અરિહંતચેઈઆણં, વંદણવત્તિં અન્નત્યં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારને બીજી થોય કહેવી પછી,
૭. પુકખરવદીં સહસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણવત્તિઆઅ, અન્નત્યં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારની ત્રીજી થોય કહેવી . પછી,
૮. સિદ્ધાણંબુદ્ધાણં વેયાવચ્ચગરાણં, અન્નત્યં કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી-પારીને નમોડર્હત્તં કહી ચોથી થોય કહેવી પછી,
૯. બેસીને યોગમુદ્રામાં નમુત્યુણં કહેવું.
૧૦. પછી એક ખમાસમણ દઈ ભગવાનહં બીજુ ખમાસમણ દઈ આચાર્યહં ત્રીજું ખમાસમણ દઈ ઉપાધ્યાયહં, બીજુ ખમાસમણ દઈ સર્વસાધુહં કહેવું.
૧૧. પછી ઈચ્છારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅ પડિક્કમણે ઠાઉ? ઈચ્છં, કહી જમણો હાથ (ચરવળા ઉપર) ધાપી 'સવ્વસ્સવિ-દેવસિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિક્કિઅ, મિચ્છા મિ દુક્કડં, કહેવું પછી
૧૨. કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્યં કહી, પંચાચારની આઠ ગાથા ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરી પારી પૂર્ણ લોગસ્સ કહેવો.
૧૩. પછી ત્રીજા આવશ્યકની મહુપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણા દેવ.
૧૪. પછી 'ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅં આલોઉં ઈચ્છ, આલોએમિ જો મે દેવસિઓંનો પાઠ કહેવો.
૧૫. પછી સાત લાખ અને અઢાર પાપસ્થાનક કહેવા.

૧૬. પછી સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ, દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્બાસિઅ, દુચ્ચિદ્ધિઅ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈચ્છં ? તસ્સ મિચ્છા મિ દુકકડં' કહેવું પછી,
૧૭. બેસીને જમાણો પગ ઉભો કરીને એક નવકાર, કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં કહી વંદિતુ કહી બે વાંદણા દેવા પછી, ઊભા થઈને,
૧૮. અબ્ભુદિઠઓ ખામીને બે વાંદણા દેવા પછી, પાછળ પુંજીને અવગ્રહ બહાર નીકળીને...
૧૯. આયરિય ઉવજ્જાએ, કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામી, તસ્સ ઉત્તરી, અગ્ગત્થઠ ચંદેસુઠ સુધી બે લોગસ્સનો (ન આવડે તો આઠ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો પારીને,
૨૦. પ્રગટ લોગસ્સ, સવ્વલોએ અરિહંતચેઈયાણં, વંદણવત્તિઆએ અગ્ગત્થઠ કહી ચંદેસુઠ સુધી એક લોગસ્સનો (ન આવડે તો ચાર નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો પારીને,
૨૧. પુકખરવદીવહે, સુહસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અગ્ગત્થ સુધી કહી એક લોગ્ગસનો (ન આવડે તો ચાર નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો પારીને,
૨૨. સિદ્ધાંણં બુદ્ધાણં, કહી સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અગ્ગત્થ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારીને નમોડર્હત્તઠ કહી 'સુઅદેવયા'ની થોય કહેવી, સ્ત્રીઓએ તેના બદલે 'કમલદલ'ની થોય કહેવી, સ્ત્રીઓએ તેના બદલે 'યસ્યાંક્ષેત્ર સમાશ્રિત્ય'ની થોય કહેવી.
૨૩. ખિત્તદેવાયએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અગ્ગત્થઠ કહીને એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી નમોડર્હત્તઠ કહીને 'જીસે ખિત્તે સાહૂ'ની થોય કહેવી, સ્ત્રીઓએ તેના બદલે 'યસ્યાઃક્ષેત્રં સમાશ્રિત્ય'ની થોય કહેવી,
૨૪. પછી, એક નવકાર ગણી, છઠ્ઠા આવશ્યકની મહુપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણા દેવા. પછી
૨૫. 'સમાયિક, ચઉવીસત્થો, વાંદણા, પડિક્કમણું, કાઉસ્સગ્ગ,

- પચ્ચક્ષુખાણ કર્યું છેજી. (એમ કહી છ આવશ્યક સાંભરવા.) પછી,
૨૬. ઈચ્છામોઅણુસદિઠં, નમો ખમાણાણં. નમોડર્હત૦' કહીને યોગ મુદ્રામાં 'નમોડસ્તુવર્દ્ધમાનાય' કહેવું. સ્ત્રીઓએ તેના બદલે 'સંસાર દાવાનલ' ની ત્રણ થોયો કહેવી. પછી,
૨૭. નમુત્યુણં કહી નમોર્હત૦ કહી સ્તવન કહેવું. પછી,
૨૮. વરકનક૦ કહી બીજા ચાર ખમાસમણ વડે ભગવાનાદિને વાંદવા, પછી જમણો હાથ (ઉપાધિ ઉપર) થાપી અઠ્ઠાઈજજેસુ૦ કહેવું પછી.
૨૯. 'ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! દેવસિઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કાઉસ્સગ કરું ! ઈચ્છં દેવસિઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અગ્ગત્થ૦ કહી ચંદેસુ૦સુધી ચાર લોગસ્સનો (ન આવડે સોળ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારી લોગસ્સ કહેવો. પછી,
૩૦. ખમાસમણ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! સજ્જાય સંદિસાહું ! ઈચ્છં, બીજું ખમાસમણ દઈ 'ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! સજ્જાય કરું ? ઈચ્છં,' કહી એક નવકાર ગણી સજ્જાય કહેવી. પછી એક નવકાર ગણવો. પછી,
૩૧. ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન ! દુકખકખય કમ્મકખય નિમત્તિ કાઉસગ્ગ કરું ? ઈચ્છં દુકખકખય કમ્મકખય કરેમિ કાઉસગ્ગં અગ્ગત્થ૦ કહી સંપૂર્ણ ચાર લોગસ્સનો (ન આવડે તો સોળ નવકાર) કાઉસ્સગ્ગ કરવો; પારીને નમોડર્હત૦ કહી, લોગસ્સ કહેવો. પછી,
૩૨. સામાયિક પારવાની વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું પણ ઈરિયાવહી યાદી લોગસ્સ બોલ્યા બાદ ખમાસમણ દઈ, ચઉક્કસાય, નમુત્યુણં, જાવંતિ ચેઈઆઈ, ખમાસમણ દઈ જાવંત કેવિ સાહુ નમોડર્હત૦ ઉવસગ્ગહરં, અને મુક્તાસુકતિક મુદ્રામાં અડધા અને અડધા યોગમુદ્રામાં જયવીયરાય કહેવા પછી, મુહત્તિ પડિલેહીને પારવાના બે આદેશ માંગવા.

નોંધ

૧. પફ્ફિખ- ચોમાસી-સંવત્સરિ પ્રતિક્રમણના પૂર્વના દિવસો (દર તેરસે તથા ભાદરવા સુદ ત્રીજે) અને સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંત વિહાર

કરીને આવ્યા હોય તે દિવસે સાંજે દેવસિ-પ્રતિક્રમણ માંગલિક હોય છે. તેમાં શ્રી પાર્શ્વનાથપ્રભુનું ચૈત્યવંદન ‘કલ્લણકંદની થોય સંતિકરંનુ સ્તવન તથા’ મન્દજિણાણં’ (સીધુ - સાધ્વીઓને ધમ્મો મંગલ) ની સજ્જાય બોલાય છે.

૨. આઠમના દિવસે દેવસિ પ્રતિક્રમણમાં ‘સંસાર દાવાનલ’ થોય બોલાય. એક સામાયિક કરવાથી ૯૨, ૫૯, ૨૫, ૯૨૫ પાલ્યોયમ દેવલોકનું આયુષ્ય બંધાય છે.

રાઈઅ પ્રતિક્રમણની વિધિ

૧. પ્રથમ સામાયિક લેવું.
૨. પછી ખમા દઈને ‘ઈચ્છાંસંદિંભગવન્ ! કુસુમિણ દુસમિણ ઉડ્ડાવણી રાઈઅ પાયચ્છિત વિસોહણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું ? ઈચ્છ, કુસુમિણ દુસુમિણ ઉડ્ડાવણી રાઈઅ પાયચ્છિત વિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અગ્ગત્થ કહીને સાગરવરગંભીરા લોગ્ગસનો કાઉસગ્ગ કરશોજ્જ (ન આવડે તો ૧૬ નવકાર) પારીને લોગ્ગસ કહેવો.
૩. પછી ખમાંદઈ, ઈચ્છાંસંદિંભગંચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં કહી જગચિંતામણિથી જયવીયરીય સુધી યોગમુદ્રામાં બેસીને બોલવું.
૪. પછી એક ખમાસમણ દઈને “ભગવાનહં” બીજું ખમાસમણ દઈને “આચાર્યહં” ત્રીજું ખમાસમણ દઈને “ઉપાધ્યાયહં” ચોથું ખમાસમણ દઈને “સર્વસાધુહં” પછી ખમાં દઈને ઈચ્છાંસંદિંભગવન્ ! સજ્જાય સંદિસાહું ? ઈચ્છં કહીને ખમાંદઈને ઈચ્છાંસંદિંભગં ! સજ્જાયં કરું ? ઈચ્છ કહીને એક નવકાર મંત્ર ગણીને ભરહેસરની સજ્જાય બોલીને એક નવકાર ગણવો. સજ્જાય ઉભળક પગે બેસી સાંભળવી ખેસની જયણા કરવી.
૫. પછી, ઈચ્છકાર સુહરાઈનો પાઠ કહેવો. પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! રાઈઅ પડિક્કમણે ઠાઉ ? ઈચ્છ, કહી જમણો હાથ ચરવળા ઉપર સ્થાપીને. સવ્વસવિ રાઈઅ દુચ્ચિતિઅ દુબ્બાસિઅ, દુચ્ચિદિઠઅ. મિચ્છા મિ દુક્કડં કહેવું પછી,
૬. ડાબો ઢીંચણ ઊભો કરી નમુત્થુણં કહેવું ઊભો થઈ કરેમિ ભંતે

- ઈચ્છામિ ઠામિ; તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થં કહી ચંદેસું સુધી એક લોગસ્સનો (ન આવડે તો ચાર નાવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી.
૭. પ્રગટ લોગસ્સ કહી સવ્વલોએ-અરિહંત ચેઈઆણં, અન્નત્થં કહી ચંદેસું સુધી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી,
૮. પુક્ખરવરદીવદ્ડે સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, વંદણંવત્તિયાએ અન્નત્થ કહી પંચાચારની આઠ ગાથા (ન આવડે તો આઠ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી,
૯. સિદ્ધાંણ બુદ્ધાણં કહીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહી, વાંદણા બે દેવા. પછી,
૧૦. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! રાઈઅં આલોઉ ? ઈચ્છ, આલોએમિ. જો મે રાઈઓ અઈઆરોનો પાઠ કહેવો પછી,
૧૧. સાત લાખ અને અઢાર પાપસ્થાનક કહી, સવ્વસ્સવિ રાઈઅ દુચ્ચિત્તિ, દુભ્ભાસિઅ, દુચ્ચિદ્ધિઅ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈચ્છં, તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં.' કહેવું પછી,
૧૨. (જમણો ઢીંચણ ઊભો કરી) નવકાર, કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ પડિકકમિઉં જો મે રાઈઓંનો પાઠ કહી ; વંદિતુ કહી બે વાંદણા દેવા પછી;
૧૩. અબ્બુદિઠઓ ખામી બે વાંદણા દેવા. પછી, બે હાથ જોડીને,
૧૪. આયરિઅ ઉજ્જાયાએ, કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તરસ ઉત્તરી, અન્નત્થં કહી તપચિંતમણ્ણીનો (ન આવડે તો સોળ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો, પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહી બે વાંદણા દેવા. પછી,
૧૫. સકલતીર્થ બોલી યથાશક્તિ પર્યટ્ઠખાણ કરવું પછી,
૧૬. 'સમાયિક ચઉવીસથો, વાંદણા, પડિક્કમણ્ણું, કાઉસ્સગ્ગ, પર્યટ્ઠખાણ કર્યું છે જી. (એમ કહી છ આવશ્યક સાંભરવા. તેમા પર્યટ્ઠખાણ કર્યું છે. જી કહેવું)
૧૭. પછી, ઈચ્છામો અણ્ણુસદિઠં, નમોડર્હત્તં કહી, વિશાલ લોચનદલં કહેવું. સ્ત્રીઓએ તેના બદલે સંસારદાવની ત્રણ ગાથા બોલવી. પછી,

૧૮. નમુત્યુણંઠઅરિહંત ચેઈયાણંઠ અન્નત્થઠ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી કલ્લાણકંદની પહેલી ગાથા નમોહર્ત કહેવાપૂર્વક કહેવી.
૧૯. પછી લોગસ્સ સવ્વલોએ-અરિહંત ચેઈઆણં,અન્નત્થઠ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી કલ્લાણકંદની બીજી ગાથા કહેવી.
૨૦. પછી, પુક્ખરવરદીવડ્ઢે સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણવત્તિઆએ અન્નત્થ કહીઠ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી,પારી કલ્લાણકંદની ત્રીજી ગાથા કહેવી.
૨૧. પછી. સિદ્ધાણં,બુદ્ધાણં,વેયાવચ્ચગરાણં અન્નત્થઠ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી નમોહર્ત્ઠઠકહી કલ્લાણકંદની ચોથી ગાથા કહેવી.
૨૨. પછી, નમુત્યુણં કહી,એક-એક ખમાસમણ દઈ,ભગવાનું, આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં અને સર્વસાધુહં કહેવું. પછી જમણો હાથ ચરવાળા ઉપર સ્થાપી અડ્ઢાઈજજેસુ કહેવું.
૨૩. પછી, ખમાસમણ દેવાપૂર્વક સિમંધરસ્વામીના ત્રણ દુહા બોલીને સિમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન કરવું.
૨૪. પછી ખમાસમણ દેવાપૂર્વક સિદ્ધાયલજ્જનાં ત્રણ દુહા બોલીને સિદ્ધાયલજ્જનું ચૈત્યવંદન કરવું.
૨૫. સામાયિક પારવાની વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું.

પકિખ પ્રતિક્રમણની વિધિ

૧. પ્રથમ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણ વંદિત્તુ કહીને ત્યાં સુધી સર્વ કહેવું પણ ચૈત્યવંદન તરીકે સકલાર્હત્તસૂત્ર અને થોય તરીકે સ્નાતસ્યા સૂત્ર બોલવા.
૨. પછી એક ખમાસમણ દઈને “દેવસિઅ આલોઈઅ પડિંકકંતા ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! પકિખ મુહપત્તિ પડિલેહુ ?” (ગુરુ: પડિલેહ) ઈચ્છ” કહીને મહુપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણા દેવા.
૩. પછી ‘ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સંબુદ્ધા ખામણેણં અબ્બુદ્ધિઓમિ અર્હિંભતર,પકિખઅં ખામેઉ ? ઈચ્છં , ખામેમિ

પક્ષિઅં, એક પક્ષસ્સ પત્તરસ રાઈદિયાણં જંકિયિ અપત્તિઅં....
તરસ મિચ્છામિ દુક્કડં' પાઠ કરેવો.

૪. પછી ઈચ્છા. સંદિસહ ભગવન્ ! પક્ષિઅં આલોઉ ? ઈચ્છં,
આલોએમિ જો મે પક્ષિઓ, અઈયારો કઓ.... દુક્કડં બોલવું.
૫. પછી ઈચ્છા. સંદિસહ ભગવન્ ! પક્ષિ અતિચાર અલોઉ ? ઈચ્છં'
કહી પક્ષિ અતિચાર બોલવા.
૬. પછી 'સવ્વસ્સવિ પક્ષિઅ, દુચ્ચિતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિદ્દિઠઅ
ઈચ્છાઠઈચ્છં, તરસ મિચ્છા મિ દુક્કડં' કરેવું.
૭. પછી 'ઈચ્છકારી ભગવન્ ! પસાય કરી પક્ષિતપ પ્રાસાદ
કરાવશોજી.' (ગુરુ ન હોય તો પોતે કરે)' પક્ષિ લેખે ચઉત્થેણં
એક ઉપાવાસ, બે આયંબિલ, ત્રણ નીવિ, ચાર એકાસણા, આઠ
બિયાસણાં, બે હજાર સ્વાધ્યાય, યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો." (દર ૧૫ દિવસે ઉપરોક્ત તપ દરેકે કરવો જોઈએ. જો તેટલો
તપ કરી દીધો હોય અથવા તો ચાલુ હોય તો 'પઈદ્દિઠઓ'
બોલવું. જો તેટલો તપ પછી પૂરો કરી આપવાની ભાવના હોય
તો 'તહત્તિ' બોલવું. પરંતુ જો તેટલો તપ કરવાની શક્યતા ન
જણાતી હોય તો મૌન રહેવું.)
૮. પછી બે વાંદણા દઈને 'ઈચ્છાઠ પત્તેઅ ખામણેણં અબ્ભુદ્ધિઓમિ
અબ્ભિતંર પક્ષિઅં ખામેઉ ? ઈચ્છં ખામેમિ પક્ષિઅં. એક
પક્ષસ્સ પત્તરસ રાઈદિયાણં જંકિયિ.' બોલવું. પછી સકળ સંઘને
મિચ્છામિદુક્કડં દઈ બે વાંદણા દેવા.
૯. પછી દેવસિઅ આલોઈઅ પડિક્કંતા, ઈચ્છાઠસંદિઠ ભગવન્!
પક્ષિઅં પડિક્કમું ? સમ્મં પડિક્કમેહ ઈચ્છં' કહીને કરેમિભંતે,
ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉ. જો પક્ષિઓ અઈઆરોઠકહેવું.
૧૦. ખમાસમણ દઈને ઈચ્છાઠસંદિઠભગઠપક્ષિસૂત્ર સંભલોમિ ?
(ગુરુ: સાંભળો) પછી પક્ષિસૂત્ર બોલનાર જ ખમા દઈને ઈચ્છા.
સંદિહભગ. પક્ષિસૂત્ર કહું ? (ગુરુ: કહો) કહીને ત્રણ નવકાર
ગણીને સાધુભગવંત પક્ષિસૂત્ર બોલે. (જો સાધુભગવંત ન હોય
તો શ્રાવકે વંદિત્તુસૂત્ર બોલવું) બધાએ કાઉસ્સગ્ગ મુદ્રામાં

પકિખસૂત્ર સાંભળવું.

૧૧. પછી, 'સુઅદેવયા' ની થોય કહેવી.
૧૨. પછી, નીચે બેસીને. જમણો ઢીંચણ ઊભો રાખી. એક નવકાર. કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મો પકિખઓ આઈઆરોઠકહીને વંદિતુ કહેવું.
૧૩. કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સઉત્તરી અશત્થ કહીને બાર લોગ્ગસ્સનો (ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી. ન આવડે..... તો ૪૮ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો.
૧૪. પારીને, પ્રગટ લોગ્ગસ્સ કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણા દેવા પછી,
૧૫. ઈચ્છાઠસંદિભગઠસમાત્ત ખામણેણં અબ્બુદ્ધિઓમિ અર્હિભતર પકિખઅં ખામેઉં. ઈચ્છં ખામેમિ પકિખઅં એક પકખસ્સ, પન્નરસ રાઈ દિયાણં જંકિચિ.... કહેવું.
૧૬. પછી, ખમાસમણ દઈને 'ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! પકિખ ખામણા ખામું ? ઈચ્છં કહીને ચાર ખમાસમણા, આપતા કમશઃ ૧-૧ નવકાર ચરવળા પર હાથ ઠાવી બોલતા જવો. પ્રથમ ૨ નવકાર પછી સિસ્સા મણસા મત્થએલ વંદમિ' ત્રીજા નવકાર પછી "તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડમ્" ચોથા નવકાર બાદ "સિસ્સા મણસા મત્થએણ વંદામિ" કહું.
૧૭. પછી દેવાસિઅ પ્રતિકમણમાં વંદિતુસૂત્ર કહ્યા પછી, બે વાંદણા દઈએ ત્યાંથી માંડીને સામાયિક પારીએ ત્યાં સુધી જે રીતે કરીએ છીએ, તેમ કરવું. પણ 'સુઅદેવયાના સ્થાને' 'જ્ઞાનાદિ ગુણ યુતાના': જિસેખિત્તે સાહુના સ્થાને "યસ્યા : ક્ષેત્રં".... સ્તવનના સ્થાને 'અજિતશાંતિસૂત્ર', સજ્જાયના સ્થાને નવકાર 'ઉવસગ્ગહરં, તથા 'સંસારદાનાવનલસૂત્ર અને લધુશાંતિના સ્થાને 'મોટી શાંતિ' કહેવી. છેલ્લે સંતિકરં સૂત્ર બોલવું તથા પકિખ વિધિમાં નં. ૨ થી નં. ૧૬ સુધીમાં જ્યાં જ્યાં દેવસિ' શબ્દ હોય ત્યાં ત્યાં 'પકિખ' શબ્દ બોલવો.

ચોમાસી પ્રતિક્રમણની વિધિ

પક્ષિ પ્રતિક્રમણની વિધિ પ્રમાણે જ કરવું પણ 'પક્ષિ' શબ્દની જગ્યાએ 'ચોમાસિ' શબ્દ બોલવાં. વળી બાર લોગ્ગસ્સના સ્થાને વીસ લોગ્ગસ્સ (ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી) નો (ન આવડે તો ૮૦ નવકારનો) કાઉસગ્ગ કરવો. તથા ચોમાસી તપમાં ચોમાસી લેખે એકછટ્ટ, બે ઉપવાસ. ચાર આયંબિલ, છ નીવી, આઠ એકસણા, સોળ બિયાસણાં, ચાર હજાર સ્વાધ્યાય યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો' એ પ્રમાણે બોલવું.

સંવત્સરિ પ્રતિક્રમણની વિધિ

પક્ષિ પ્રતિક્રમણની વિધિ પ્રમાણે જ બધું કરવું. પણ પક્ષિ શબ્દના સ્થાને 'સંવત્સરિ' શબ્દ બોલવું.

બાર લોગ્ગસ્સના બદલે ૪૦ લોગ્ગસ્સ (ચંદેયુ નિમ્મલયરા સુધી) અને એક નવકારનો (ન આવડે તો ૧૬૦ નલકારનો) કાઉસગ્ગ કરવો. તપના ઠેકાણે સંવત્સરિ લેખે એક અક્રમ, ત્રણ ઉપવાસ, છ આયંબિલ, નવ નીવી, બાર એકસણા, ચોવીસ બિયાસણા, છ હજાર સ્વાધ્યાય યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો એમ બોલવું.

નોંધ- પક્ષિ, ચોમાસિ-સંવત્સરિ પ્રતિક્રમણમાં છીંક આવવી જોઈએ નહીં. જો 'અતિચાર' પહેલા છીંક આવે તો પ્રતિક્રમણ ફરીથી શરૂ કરવું. પણ ત્યાર પછી ઓવે તો છીંકનો કાઉસગ્ગ કરવો. ત્યાર પછી જ દુકખકમ્પય કમ્મખમ્પયનો કાઉસગ્ગ કરવો.

છીંકનો કાઉસગ્ગની વિધિ

ખમાસમણ દઈને, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સુદ્રોપદ્રવ ઓહકાવણત્થં કાઉસગ્ગં કરું ? ઈચ્છં, સુદ્રોપદ્રવ ઓહકાવણત્થં કરેમિ કાઉસગ્ગં, અગ્ગત્થ કહીને ચાર લોગ્ગસ્સ (સાગરવરગંભીરા સુધી) ના આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસગ્ગ કરવો. પારીને 'નમોઝર્હત્ત કહીને નીચેની થોય બોલીવી. પછી લોગ્ગસ્સ કહેવો,

થોય:

સર્વે યક્ષામ્બિકાયા યે, વૈયાવૃત્યકરા જિને; સુદ્રપદ્રવસંધાંત તે દ્રાવયન્તુ ન:

L. જનરલ માહિતી વિભાગ

પ્રથમ ત્રણ દિવસોમાં બપોરે તથા રાત્રિ ભાવના પછી કરવા યોગ્ય પ્રવૃત્તિઓની યાદી.

૧. સ્મૃતિ સ્પર્ધા

દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રના ઉપકરણો ભેગા કરી તેના નામ તથા ઉપયોગ સ્પર્ધા સમક્ષ સમજાવવા. પછી સ્પર્ધકો પાસે કાગળમાં જે કમથી બોલ્યા હોય તે જ કમથી ઉપયોગ સાથે લખવા જેઓ કમ પ્રમાણે ઉપયોગ લખવા સાથે વધુમાં વધુ લખે તેમને ત્રણ કે પાંચ નંબરો આપી ઈનામો આપવા.

૨. યાદશક્તિ સ્પર્ધા

ગોળ રાઉન્ડમાં બેસી. બેઠેલા પાસે એક પછી એક આચાર્યનાં, તીર્થના, મહાપુરુષોના વગેરે નામો વધારતા-વધારતા બોલવતા જવા જેના કમ તૂટે કે નામ ઓછા બોલે તે આઉટ તથા જાય. જે છેલ્લા ત્રણ બાકી રહી જાય કે છેવટે છેલ્લા એક બાકી રહે તેને સારા ઈનામ આપવા.

૩. સમુહ સામાયિક

રજાના દિવસે ગોઠવો તો વધુ સંખ્યામાં થય, નહિતો છેવટે ચાલુ દિવસે પણ આ આયોજન ખાસ કરવું. નીચેના વિષયો સમજાવવા.

૧. સામાયિકનું મહત્વ દૃષ્ટાંત, ફળદર્શન, વગેરે દ્વારા સમજાવવું-૮ દિવસ નહિ તો છેવટે સંવત્સરિનો ૧ પૌષધ તો ખુબ મોટી સંખ્યામાં કરો તેવી પ્રેરણા કરવી.
૨. ત્રિકાળપૂજા વિધિ તથા તેનું મહત્વ સમજાવવું.
૩. પ્રતિક્રમણ તથા તેમનું મહત્વ સમજાવવું તથા ઉભા ઉભા ક્રિયા કરવાથી થતા ફાયદા કહી પ્રેરણા કરવી.
૪. મુહપત્તિનું પડિલેહણ, ૧૭ સંડાસાપૂર્વક ખમાસમણું; ગુરુવંદન, વાંદણા, ત્રણ મુદ્રા વગેરે પ્રેક્ટીકલ કરી બતાડવું....પાકુ કરાવી દેવું.

૪. વક્તવ્ય સ્પર્ધા

૧. નાના બાળકો માટે- “ચાલો વક્તા બનીએ” તપેવન પ્રકાશિત

પુસ્તકાધારે વક્તવ્ય તૈયાર કરાવવા.

૨. યુવાનો માટે - જમાપના, પ્રભુ મહાવીર; પર્યુષણ પર્વનું મહત્વ, વગેરે વિષયો ઉપર વક્તવ્યો ગોઠવવા.

સ્પર્ધાનો ટાઈમ ન હોય તો રાત્રી ભાવના પછી અડધો કલાકનો સંધંમિલનનો કાર્યક્રમ રાખી તેમાં પણ ચુનંદા બાળકો તથા યુવાનોને બોલવાનો લાભ આપી શકાય.

૫. નિબંધ લેખન સ્પર્ધા

ઉપરનાં વિષયો ઉપર અથવા તો “વિશ્વધર્મ કોણ બની શકે?” “માનવજીવનનું મૂલ્ય”, “તપોવન એજ તરણોપાય” વગેરે વિષયો ઉપર ભાઈઓ બેનો બધા માટે ‘ઘર બેઠા’ રાખી શકાય.

૬. કંઠસ્થ સ્પર્ધા

હાલરડું ૨૭ ભવનું સ્તવન એક/બે ઢાળ, પર્યુષણ ધોયો, સ્તવન, રત્નાકર પચ્ચીશી વગેરે કંઠસ્થ કરવાની સ્પર્ધા ગોઠવી શકાય

નોંધ - પાઠશાળાના શિક્ષકનો સંપર્ક કરી પૂર્વે ગોખેલ છે કે નહિ તે જાણી લેવું.

૭. અન્ય વિવિધ સ્પર્ધાઓ

અંતાક્ષરી	અરિહંત શણગાર સ્પર્ધા
નંદાવર્ત સ્પર્ધા	મિચ્છામિદુક્કડમ શણગાર સ્પર્ધા
સાથીયા સ્પર્ધા	નવકાર શણગાર સ્પર્ધા
ગંધુલી સ્પર્ધા	વધુ સામાયિક સ્પર્ધા
વેશભૂષા સ્પર્ધા	નાટક સ્પર્ધા
પૂજા પેટી શણગાર સ્પર્ધા	એક પાત્રીય અભિનય સ્પર્ધા
આંગી સ્પર્ધા	પારણું બનાવવાની સ્પર્ધા

૮. ક્વિઝ કોન્ટેસ્ટ

ભાઈઓ-બેનોના જુદા જુદા ગૃપો પાળી આઠ દિવસનાં પર્યુષણના પ્રવચનો ઉપર પ્રશ્નોત્તરી રૂપી ક્વિઝ ગોઠવી.

૯. પ્રશ્ન-પત્ર

પર્વાધિરાજ પર્યુષણના પ્રવચનો ઉપર આધારિત પ્રશ્નપત્ર-છાપેલા ઘરબેઠા લખવા આપવા. (આ પુસ્તકમાં સેમ્પલ આપેલું છે તેમાં ફેરફાર કરી પૂછવું. તપાસવા માટે સ્થાનિક યુવાનોનો ઉપયોગ કરવો)

૧૦. સ્નાત્ર મહોત્વ

મેરુપર્વતની રચના કરી દૃઢ ઈન્દ્રો, પદ દિક્કુમારીમાં નાના બાળકોને ગોઠવી ઠાઠમાઠથી સંગીતમય વાતાવરણમાં અર્થ સમજાવવા પૂર્વક ભણાવવો.

૧૧. રાત્રિ પ્રવચનો

રોજ રાત્રે ભવના પછી અડધો કલાક “ચાલો વક્તા બનીએ” પુસ્તક આધારે અથવાતો અન્ય મનગમતા વિષયો ઉપર ૧૫ મિનિટ વક્તવ્ય કરી ‘તપોવન’-“પૂ.ગુરુમા-” વગેરે વિષયો ઉપર તથાવક્તવ્ય સ્પર્ધામાં નંબર આવનાર બાળકો-યુવાનો પાસે વક્તવ્યો ગોઠવવા.

૧૨. સંઘ પૂજન

પર્યુષણના આઠે દિવસે અથવા સંવત્સરિના દિવસે દૂધે પગ ધોઈ-કપાળે કંકુ ચોખ્ખનું તિલક કરી સાધર્મિક ભાઈઓ-બહેનોનું પૂજન કરવા માટે સજોડે લાભ લઈ શકાય તે માટે શ્રીપાળ વગેરેની બોલી બોલી શકાય. જે લાભ લે તેને સાધાર્મિક ભક્તિ-સંઘપૂજનનો-ઉત્કૃષ્ટ લાભ સજોડે પણ પ્રપ્ત થાય.

આ માટે વસ્તુપાળ-તેજપાળ-જગદુશા-ભામાશા-કુમારપાળ-વિજયશેઠ-પેથડમંત્રી વગેરે બનાવાની જે લાભ લે તેમનું આખું કુંડુંબ શ્રી સંઘના દરેક સભ્યોનું પૂજન કરે.

એક વાત ખાસ ધ્યાન રાખવી કે ભાઈઓનું પૂજનું ભાઈઓએ અને બહેનોનું પૂજન બહેનોએ કરવું.

૧૩. શ્રી સંઘને નમ્ર નિવેદન

અત્યંત ઉપકારી, વિશ્વજનવત્સલ, પતિતપાવન, કરુણાસાગર, તરણતારણહાર શ્રી તીર્થકરદેવો સ્થાપિત-પ્રકાશિત કરેલા શ્રમણપ્રધાન ચતુર્વિધ સંઘના

અત્યંત સન્માનનીય સાધર્મિક બંધુઓ અને ભગિનીઓ !

પૂજ્યપાદ પં. ચંન્દ્રશેખરવિજયજી મ. સાહેબ ની પ્રેરણાથી શાલિભદ્રજી, કુમારપાળ, સરસ્વતી, મહાભદ્રજી અને પદ્માવતીજી ના પાંચ બાવલાં બનાવ્યા છે. દરેકની ત્રણ ઉછામણી બોલાવવી હોય છે : ૧. મસ્તકે લઈને સંઘને દર્શન કરાવવાની. ૨. લલાટે સાધર્મિક તરીકેનું તિલક કરવાની અને ૩. પુષ્પની માળ પહેરાવવાની.

આ ઉછામણીથી જે આવક થાય તે તમામ આવક આપના શ્રીસંઘમા સર્વસાધરણ (શુભ-ધાર્મિક) ખાતે જમા કરવાની થાય.

સાત ક્ષેત્રો

(જિનમૂર્તિ, જિનમંદિર, શ્રુતુજ્ઞાન, સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા,) તથા ઉપાશ્રય, આયંબિલખાતું અને પાઠશાળા અને જીવદયા તથા અનુકમ્પા

આમ કુલ બાર (કે ચૌદ) ક્ષેત્રમાંના કોઈ પણ ખાતે યોગ્ય લાગે તેટલી રકમ વાપરી શકાશે. આમ થવાથી સંઘ ઉપર વર્ષોવર્ષ પડતો સાધારણનો તોટો લગભગ દૂર થઈ જશે. આ માટે જ આ આયોજન વિચારેલ છે.

દર વર્ષે આ રીતે આ ઉછામણી બોલાવાય એવી આશા છે. એ માટે આપને અમારો બધો સહકાર આપવા માટે યથાશક્તિ તૈયાર રહીશું.

આપ ખૂબ જ ઉમકળાભેર આ ઉછામણીઓ બોલજો. દરેક ઉછામણી પૂર્વે તે તે બાવલા અંગેનું વર્ણન વાંચી જજો. આથી વિવિધ ક્ષેત્રોની અપૂર્વ અનુમોદનાઓનો આપને લાભ મળશે અને આપના સંઘના વિવિધ ખાતાઓના તોટાની સમસ્યા સંપૂર્ણપણે કે મહદંશે દૂર થઈ જશે.

ચૌદ સ્વપ્નોની ઉછામણીની આવક માત્ર દેવદ્રવ્યમાં જઈ શકે છે. આ પાંચ સાધર્મિકોની ઉછામણીની આવક કોઈ પણ ધાર્મિક-શુભ કાર્યમાં વાપરી શકાશે. આ પ્રથા સમગ્ર ભારતના બધા સંઘોમાં જો ઉમંગથી સાથે ચાલુ થઈ જાય તો દેવદ્રવ્યના ભક્ષણના હવાલા પાડવાના ખોટા રસ્તાઓ કાયમ માટે બંધ થાય. શ્રી સંઘના માથે તો દોષનો મોટો ભારી કદી ન આવે તેથી શ્રીસંઘોનો બધી રીતે અભ્યુદય થવા લાગે.

આપ સહુની પાસે એક જ અપેક્ષા છે:

ઉછામણી બોલવાનો ભારે ઉલ્લાસ.

તપાગચ્છના સંરક્ષક દેવ માણિભદ્રજી

ઉજ્જૈનના એ માણેકશા. દાદાના દર્શન ન થાય ત્યાં સુધી ઉપવાસની પ્રતિજ્ઞા સાથે શત્રુંજયતીર્થની પગપાળા યાત્રાએ ઘેરથી

નીકળ્યા. પણ અફસોસ!

—

પાલપુરની પાસે આવેલા ભયાનક જંગલમાં રાત્રિના સમયે ધ્યાનસ્થ ઊભેલા માણેકશાને ચોરોએ તલવારના ત્રણ જાટકે દેહના ત્રણ ટુકડા કરી મારી નાખ્યા. અત્યંત શુભ ધ્યાને તેઓ વ્યન્તરદેવોના ‘મણિભદ્ર’ નામે ઈન્દ્ર બન્યા. એક વાર માણેકશાના ગુરુદેવ હેમવિમલસૂરિજીએ જંગલમાં પધાર્યા. ત્યાં દેવી સહાય મળવાનો તેમને સંકેત થતાં તેમણે અક્રમનો તપ કર્યા. તેમનો પ્રભાવથી દેવેન્દ્ર મણિભદ્રજીનું સિંહાસન ચલાયમાન થયું. તેઓ ગુરુદેવને પ્રત્યક્ષ થયા. કોઈ ઉપદ્રવથી ગુરુદેવના તપાગચ્છના અનેક સાધુઓના ચપોચપ થતાં મરણને દેવેન્દ્રે તરત રોકી દીધાં.

તે વખતે મણિભદ્રજીએ કહ્યું, “તપાગચ્છમાં આચાર્યપદ પ્રાપ્ત કરનાર નૂતન આચાર્ય મારી મૂર્તી પાસે (ઉજ્જૈન, આગલોડ અને મધરાવડામાં તેમની મૂર્તી છે ત્યાં) આવની મને ‘ધર્મલાભ’ આપે એવી મારી ખૂબ ઈચ્છા છે. તેની સામે હું તપાગચ્છ ઉપરનાં આક્રમણો સામે સદા રક્ષા કરીશ.” આમ કરીને તેઓ અદૃશ્ય થયા.

શ્રી સંઘના ઉપસ્થિત સાધર્મિક ભાઈઓ અને બેનો !

આજે તપાગચ્છ અત્યંત વિષમ સ્થિતિમાં મુકાયો છે. તેમાં સંઘર્ષની સ્થિતિનું તીવ્રતાથી નિર્માણ થયું છે. કાંઈક અંશે તે શિથિલાચારનો પણ ભોગ બન્યો છે. આવી સ્થિતિમાં આપણે સહુએ તપાગચ્છની રક્ષા માટે પૂર્વ કટિબદ્ધ બનેલા મણિભદ્રજીને ફરીથી તે માટે સજ્જ બનાવવા માટે જોરદાર વિનંતિ કરવી પડશે. તમને જ્યાં ક્યાંય પણ મણિભદ્રજીનું સ્થાનક જોવા મળે ત્યાં તમે જજો. અને તેમને તમારા સાધર્મિક હોવાથી ‘પ્રણામ’ કે ‘જયજિનેન્દ્ર’ બોલીને નમન કરજો. તેમને કહેજો કે, ‘હે તપાગચ્છાધિરાજ મણિભદ્રજી! આપ અમારા સહુની રક્ષા કરો. આપ અમારા શ્રીસંઘમાં શાન્તિ, આબાદી અને સમૃદ્ધિને એવી વધારો કે જેથી અમે સહુ કોઈ પણ વિઘ્ન વિના જિનધર્મની સુંદર રીતે આરાધનાઓ કરીને અમારો માનવભવ સફળ કરીએ,

હે મણિભદ્રજી ! આપ અમને સદા સદ્બુદ્ધિ આપો અને મોક્ષદાયક સંપત્તિ આપો !

હે માણિભદ્રજી ! નૂતન આચાર્યો તરફથી તમને ‘ધર્મલાભ’ ની આશિષ મળતી રહે એવી તમારી ભાવનાને બિરદાવવમાં કદાચ ભૂલો થઈ ગઈ હશે પણ ઉદારદિલે આપ તેની ક્ષમા આપો; અને ખૂબ જલ્દી છિન્નભિન્ન થતાં જતાં આ તપાગચ્છનાં અનેક હિતો માટે આપ અમારી ધરતી ઉપર અવતરણ કરો. બધુ બરોબર કરી આપીને, જિનશાસનના અભ્યુદયકાળનું ‘સુપ્રભાતમ્’ શરૂ કરો.

તો ચાલો ત્યારે ..... હમણાં જ એ યક્ષાધિરાજમહારાજ, શુદ્ધ સમકિતિ માણિભદ્રજીની પ્રતિમાના ત્રણ લાભોમાંથી કોઈ પણ એક લાભ લેવા દ્વારા તેમની સાથે સંપર્ક સાધીએ. આમ થતાં જ તેમની આપણી કરફ અમી-નજર પડશે.

બસ..... મોટા પુષ્પોની અમી નજરમાં બધી રીતે આપણો બેડો પાર છે.

જિનશાસનની રક્ષિકા દેવી પદ્માવતી

કહેવાય છે કે જિનશાસનની રક્ષિકા દેવીઓમાં પદ્માવતીજીનું સ્થાનું સ્થાન અગ્રસ્થાને છે. પાર્શ્વનાથ ભગવંતની ભક્તાણી એ દેવી પરમાત્મા મહાવીરદેવના જૈનસંઘની રક્ષામાં એનું યોગદાન સવિશેષ છે.

ના... તારક તીર્થંકર દેવોની આ ભક્તાણી તેની ઉપર તો કદી પૂર્ણ અમી-નજર કરતી નથી જેઓ એ તારકોના ભક્ત નથી. પોતાના સ્વામીને જેઓ ભજે છે તેની જ રક્ષા આ દેવી પદ્માવતી સવિશેષપણે કરે છે; કેમકે આ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવી છે. એને માત્ર પોતાની ભક્તિ કદી ગમતી નથી.

ઓ, જૈનસંઘના આદરણીય અને સન્માનનીય સુશ્રાવકો અને સુશ્રાવિકાઓ !

એક વાત બરોબર ધ્યાનમાં રાખો કે આ સમ્યગ્દૃષ્ટિ દેવોએ તારક તીર્થંકરદેવોના કલ્યાણકોના પ્રસંગોમાં અનેકાનેક વખત ઉપસ્થિત થઈને તથા તેમના સમવસરણાદિની રચના વગેરે કરીને એ તારકોની અવર્ણનીય અદ્ભુત અને અકલ્પ ભક્તિ કરી છે. પણ તેમને ‘ભગવાન’ જેવું સ્થાન તો આપણા હૈય ન જ આપીએ પરંતુ આપણાથી આવા પ્રભુ-ભક્તો નો અનાદર કે તિરસ્કાર પણ કદી ન થાય. વળી તેઓ જૈનસંઘના સંરક્ષકો છે. જૈનસંઘ ઉપરની કે તેના સ્મરણ કરતાં જ દોડી

આવીને મારી હટાવી છે. આવા સંઘરક્ષક દેવ - દેવતાઓ તરફ આપણા ઉત્તમ કક્ષાના સાધર્મિક તરીકેનું બહુમાનભાવ તો આપણા હૈયે અવશ્ય હોવો જોઈએ. જો આપણે તેમને કોઈ પણ દૃષ્ટિકોણથી તિરસ્કારશું કે તેમની ઉપેક્ષા કરશું તો જૈનસંઘના સંભવિત અભ્યુદયકાળની આશા રાખવાની વાત આપણે સદા માટે ભૂલી જવી પડશે. એમને દેવી શક્તિ અને આપણી આધ્યાત્મિક શક્તિના સંયોજન થી જ આપણામાં ના કોઈક મહાત્મા અભ્યુદયકાળના વાહક બની શકશે.

હે સમયકુ દેવ-દેવતાઓ ! હે દેવી પદ્માવતી ! અમારા સાધર્મિક તરીકે આપને અમારાં કોટિ કોટિ પ્રણામ ! આપ જિનશાસનના સેવક છે, એ વાતની અમે ખૂબ ખૂબ અનુમોદના કરીએ છીએ. આપ આ જૈનસંઘના રક્ષકો પણ બનો, મોક્ષમાર્ગની સત્વહીનતાના કારણે તમે તે વિધ્નો અને કષ્ટો દૂર થાય તેવું જરૂર ઈચ્છીએ પરંતુ તે માટે અમે હરગીજ અન્ય દેવ દેવતાઓ પાસે કદી જવાના નથી ના..... એમાં અમારી કોઈ ખાનદાનની જ નથી, અમારાથી ભૌતિક આફતો સહન નહિ જ થાય, તે આફતોને લીધે અમારો 'ધર્મ' જો આર્તધ્યાનના ચક્કરોમાં ફસાઈ પડશે તો તેને નિવારણ માટે અમે તમને પ્રર્થના કરીશું; પણ બીજે તો ક્યાંક કદી શિર ઝૂકાવશું નહિ. આ તો અમારો વજ્ર-સંકલ્પ છે.

તો ચાલો ત્યારે, મા-પદ્માવતી તો આપણી સામે અત્યારે જ હજારાહજૂર છે. તેમના ત્રણ લાભોમાંથી કોઈ પણ એક લાભ લો અને તે અનુમોદના દ્વારા ધર્મમાર્ગમાં અવરોધરૂપ બનતી જે સંસારિક મુશ્કેલીઓ હોય તેનું નિવારણ કરી આપતું પુણ્ય પેદા થવા દે. એથી આફત ટળી જશે. ધર્મધ્યાન સુંદર બની જશે, મોક્ષ સાવ નજીક બની જશે.

લો લાભ; ભાઈલો આ લાભ.

લક્ષ્મિની મૂર્છા ઉતારી નાખે તેને આ લાભ મેળવવમાં કોઈ તકલીફ નહિ પડે.

મા સરસ્વતી ! જ્ઞાન દે; જ્ઞાન દે;

એક અંધારીઓ અને અવાવર રૂમ છે.

ઘણા વખતે કોઈ માણસ તે રૂમને ખોલે ત્યારે ઝાડુથી તેનો કચરો સાફ કરવો પડે; તે માટે પવનની બારી બંધ કરી દેવી પડે.

પણ આ બન્ને બાબતો કરતાં પહેલા તો એ ખંડમાં લાઈટનો પ્રકાશ કરવો પડે.

પ્રકાશ કરો.

પછી બારી બારી બંધ કરો.

પછી કચરો સાફ કરવાનું શરૂ કરો.

પ્રકાશ છે; સમ્યક્જ્ઞાન.

બારી બંધ એટલે અશુભ યોગોને તાળબંધી (સંવર)

અને કચરાની સાફસુફી એટલે તપ દ્વારા કર્મોનો ક્ષય. (નિર્જરા)

સમ્યક્જ્ઞાન સહુથી પહેલું જોઈએ, શ્રદ્ધાને પણ મજબૂત કરવા માટે અને નિર્મળ કરવા માટે સમ્યક્જ્ઞાન વિના તો ન ચાલે.

આ સમ્યક્જ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરી આપે છે, માતા સરસ્વતી દેવીની આપણી ઉપર પ્રસન્ન દૃષ્ટિ : એમની કૃપા.

બાપ્પભટ્ટસૂરિજી નામના સોળ વર્ષની નાનકડી વયે આચાર્ય પદવી પામેલા મુનિરાજ ઉપર ‘મા ની એવી જબરી કૃપા ઊતરી હતી કે રોજ એક હજાર નવી ગાથાઓ ગોખી શકતા હતા.

કલિકાસર્વજ્ઞ હેમચન્દ્રસૂરિજી મહારાજાએ ‘મા ની પ્રસન્નતા ને પામવા માટે જ્યાં તે હજારહજૂર ગણાતા હતા તે કશ્મીર તરફ ફેરો ટાળી દીધો. આ મહાત્માએ પોતાના જીવનકાળમાં સાડા ત્રણ કોડ નૂતન શ્લોકોની રચના કરવાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત કર્યું હતું.

જો આપણે જીવનમાં જ્ઞાનનો પ્રકાશ મેળવવો હોય; ખૂબજ બુદ્ધિના માલિક બનવું હોય તો આપણે મા સરસ્વતીની આરાધના કરવી જ પડશે.

એની કૃપા પામેલી આત્મા જ્ઞાનના કોઈ પણ ક્ષેત્રમાં કદી ભણી લેતા હોય છે.

તો ચાલે ત્યારે:

જો તમે ‘મા ની કૃપાને પામવા ઈચ્છતા હો; તમારુ સંતાન બુદ્ધિના વિષયમાં સારી એવી ઊણપ ધરાવતું હોઈતો તમે અત્યંત તેજસ્વી બનાવવાની ઈચ્છા ધરાવતા હો તો તમે મા સરસ્વતીની પ્રતિમાના ત્રણ લાભોમાંથી કોઈ પણ એક લાભ લો. એ રીતે તમે મોક્ષપ્રાપ્ત સમ્યક્જ્ઞાનની હાર્દીક અનુમોદના પણ કરો.

મા તો કહે છે, “ધૂણી ધૂણીને ગોખવા કરતા કે કલાકો સુધી ભણ ભણ કરવાથી કાંઈક નહિ વળે. તમે મારી આરાધના કરો : મને પ્રસન્ન કરો; પછી જુઓ કેવો વીજળીવેગ જ્ઞાન વિકાસ થાય છે. !”

તો હવે ચૂકશો જ નહિ; આ લાભ.

જેની નજર લક્ષ્મી તરફ તેની પીઠ મા કરફ...

ના.....ના..... આમ પીઠ તો કરાય જ નહિ.

પુણ્યાત્મા શાલિભદ્ર

પૂર્વભવમાં રબારીનો દિકરો સંગમ, માસખમણના તપ સાથે જે વૃક્ષ નીચે એક મુનિ ધ્યાનસ્થ રહ્યા હતા તે જ વૃક્ષની છાયામાં આખો દિ'લગાતાર એક માસ-સંગમ બેસતો; અને બકરાને ચરાવતો. બેઠો બેઠો મુનિની તપોમય કાયા નીરખીને ખૂબ ધન્યતા અને પ્રસન્નતા અનુભવતો.

પારણાના દિવસે પોતાના જ આંગણેથી એ મુનિ પસાર થતાં સંગમ દોડ્યો અને તેમને ઘરે લાવ્યો. મહાપરાણે બા પાસે બનાવડાવેલી ખીરની તપેલી એણે મુનિના પાત્રમાં ધાર કરી એના ઊછળતા ભાવોમાં પ્રત્યેક સમયે લખલૂટ પુણ્યકર્મનો બંધ જોઈને મુનિએ ખીર ધારાને ચાલુ જ રહેવા દીધી.

ઉત્તમ હતુ ; પાત્ર તપસ્વી મુનિરાજ

ઉત્તમ હતુ ; દ્રવ્ય ખીર

ઉત્તમ હતુ ; ભાવ-વહોરવવાના.

આ ત્રિવેણીસંગમમાંથી જિનશાસનને શાલિભદ્રની ભેટ મળી.

એ સંગમ : વળતે ભવે શાલિભદ્ર એકનો એક લાડલો હતો.

પિતા ગોભદ્ર, બત્રીસ ધનાઢ્ય રૂપરમણીઓ પરણાવીને દેવલોક ગયા. પુત્રના' મોહને લીધે અને પૂર્વના કોઈ ભાવમાં ફરજ ચુકવાનું બાકી રહ્યું હતું તેના પેટે શાલિભદ્રની હવેલીએ રોજ નવાણું પેટીઓ ભરીને ભોગસામગ્રી મોકલવા લાગ્યા.

અઢળક શ્રીમંતાઈનો કેવો ભોગવટો કે સવા લાખ સોનામહોરની સોળ કામળોથી એક વખત વહુઓએ દિલ લૂછી ને તેને ખાળ ભેગી કરી નાખી, જાણે કે પગનું લૂછણીયું.

પણ શાલિ ભોગી જ નહતો; ખરેખર તો યે યોગી હતો. એનો અંતરાત્મા આટલા બધા ભોગો વચ્ચે પણ એકદમ જાગ્રત હતો.

એથી સંસારી ને માથે “બે ઘણી: એક ભગવાન અને બીજો રાજા.” આટલા શબ્દો સાંભળતાં જ, “મારા માથે દેવાધિદેવ પરમાત્મા મહાવીર સિવાય કોઈ જ ધણી હોઈ શકે નહિ.” એવા અટંકી આગ્રહના બળ ઉપર શાલિએ બત્રીસ પત્નીનો અને નવ્વાણું પેટીના વૈભવ-વિલાસ ભરપૂર સંસાર એક ધડાકે ત્યાગી દીધો.

કેવો કમાલ ભોગી ! જેની અબજો રૂપિયાની સંપત્તિના ભોગને લાત મારી દેતાં એક ક્ષણની પણ વાર ન લાગી ! વીરના પંથે એ નરવીર સંચર્યો !

પ્રચંડ પુણ્યાત્મા સર્વવિરતિનો સાધક મહાત્મા બન્યા!

જિનશાસનનો શણગાર એવો અણગાર બન્યો.

એણે દેહનું દમન કર્યું ! મનનું મંથન કર્યું ! જીવનનું અમૃતમાં રૂપાન્તર કર્યું.

છેલ્લે; વૈભારગિરિ પર્વતની ધગધગતી શિલા ઉપર બનેલી ધન્નામુનિની સાથે અનશન કરીને આત્મકલ્યાણ સાધી લીધું !

“ધન્ન-શલિભદ્રનું પુણ્ય હોજો” એવું દિવાળીના ચોપડે આપણે જૈનો એટલા માટે લખીએ છીએ કે તેમની ભોગદશા અન્તે યોગસિદ્ધિમાં પરિણમી છે. મમ્મણ શેઠની લક્ષ્મી કદાચ એમના થી પણ વધુ હોય તો ય તે આપણે ન ઈચ્છીએ, કેમકે કેણે શેઠને સાતમી નરકે પહોંચાડ્યા છે.

ચાલો ત્યારે:

શાલિભદ્રની આંતરિક જાગૃતિ અને મોક્ષપ્રાપ્તિ સાથેની જ ભોગની પુણ્યાનુબંધી પુણ્યાઈને જેઓ ઈચ્છતા હોય તેઓ શાલિભદ્રના જીવનની ઉત્તમતાઓની અનુમોદના કરવા તૈયાર થઈ જાઓ. એમની પ્રતિમાના ત્રણ લાભમાંથી કોઈ પણ એક લાભ લેવા દ્વારા.

જીવદયા પ્રતિપાલક કુમારપાળ

પૂર્વભવમાં જે જયતાક નામનો રાજકુમાર હતો; પણ માબાપથી રીસાઈને આડમાર્ગે ચડીને જે ખૂંખાર ધાડપાડુ જયતાક બન્યો હતો.

પણ એ જીવનમાં એક જૈનાચાર્યનો એને સત્સંગ થયો. એક પક્કો જિનધર્મી બન્યો. પાંચ કોડીનાં ખરીદેલાં અઢાર પુષ્પોથી પરમાત્માની અત્યન્ત ભાવભરી પૂજા કરીને તેણે જે પુણ્યાઈની કમાણી કરી તેના પ્રભાવે ભારતના અઢાર દેશ (વિભાગ) નો તે રાજાધિરાજ બન્યો.

પણ સબૂર ! એનું મોટા ભાગનું જીવન સત્સંગના અભાવમા રવાડે ચડ્યું હતું. એ માંસાહરી હતો. એને સૌથી વધુ માંસ-ભોજન જ પ્રિય હતું. ઉપરાંત એ મહાદેવજીનો પરમ ભક્ત હતો.

પણ પાટણના રાજવી સિદ્ધારાજે એનો જાન લેવાના કરેલા પ્રયત્નને એક વાર જૈનાચાર્ય હેમચન્દ્રસૂરિજીએ ખંભાતમાં નિષ્ફળ બનાવતાં ‘ગુર્જરેશ્વર’ બનીને કુમારપાળે ‘ગુરુ’ તરીકે સ્થાપિત કર્યો હતા.

આ ગુરુ એ પોતાની ગીતીર્યતાને પૂરેપૂરી કામે લગાડી દઈને તે મહાદેવ ભક્તને મહાવીરભક્ત બનાવી દીધો; અને માંસ તો છોડવી જ દીધું પણ અઢાર દેશ માં ખૂબ કડકપણે અહિંસાનો ઝંડો લહેરાવી દીધો. પોતાની હુકુમતની બહારના કાશ્મીર-દેશના રાજવી સાથે દોસ્તી બાંધીને તેણે રાજ્યના તળાવોમાં ચાલતા મત્સ્યઉદ્યોગ જડબેસલાક બંધ કરાવીને અબજો માછલાંઓની હિંસા બંધ કરાવી મૂકીને તેણે સફળતા પૂર્વક હુકરાવી દીધી !

અહા! તેના અગિયાર લાખ ઘોડાઓને ગાળેલું પાણી પીવડાવાતું. તેમની ઉપર બેસવાની પલાણ ઉપર પૂંજણી બંધાતી !

કોથથી ‘મારી’ શબ્દ બોલનાર બનેલી રાજવી અણોરાજને ધોળે દહાડે આસમાનના તારા દેખાડી દીધા હતા.

પૌષધમાં ચામડી ઉપર જામ થઈને ચોંટી પડેલા મંકોડાને ઊગારવા ચામડી જ ઉતારી નાખી હતી. આથી સ્તો પરમાત્મા મહાવીર દેવે પોતાના શ્રીમુખે મગધપતિ શ્રેણિકને એક વાર કહ્યું હતું કે, ‘મગધેશ્વર ! મને પામીને તું જે જીવદયાનો ઝંડો ધરતી ઉપર લહેરાવી શક્યા એવો ઝંડો મારા શાસનમાં ગુર્જરેશ્વર કુમારપાળ તથા હેમચંદ્રસૂરી મ.સાહેબ લહેરાવશે.

કુમારપાળ જીવદયાપ્રતિપાલક તો હતા જ ; પરંતુ પરમ ગુરુભક્ત હતા. પોતાના ગુરુદેવના દેહની ભડભડ જલતી ચિતા ને જોઈને

ગુજરેશ્વર ખૂબ રડ્યા હતા. તેમના મનમાં તે વખતે એક આઘાત લાગ્યો હતો. કે “અસીમ ઉપકારી ગુરુદેવનો બદલો મેં શું વાળ્યો? હું રાજા હતો માટે મારા રસોડાનો રાજપિંડ-અન્ન કે પાણી-તેમને કદી ખપ્યા નહિ! એમના પવિત્ર ચરણોનું પ્રક્ષાલન કરવામાં મારા પાણીનો એક ગ્લાસ પણ વપરાયો નહિ! હવે આજે મને ભાન આવ્યું કે જો હું રાજા જ મટી ગયો હોત તો મારા પ્રાણપ્યારા ગુરુદેવ મારા રસોડાના અન્ન-પાણીનો મને કેવો લાભ આપતા ! મારો જન્મારો કેવો સફળ થઈ જાત !

હાય ! હું કેવો લક્ષ્મીનો લાલચુ ! સત્તાનો લંપટ ! બુદ્ધિનો બારદાન !”

ચાલો ત્યારે.

ગૂજરેશ્વરના સર્વોચ્ચ કોટિના જીવદયાના પરિણામોની તમારે અનુમોદના કરવી હોય; તેમની ગુરુભક્તિના ઝગમગતા ભાવોને તમારે અનુમોદના દ્વારા સ્પર્શવા હોય અને તેમ કરીને તેમની જેમ નજીકના જ ભાવમાં ગણધર -પદવીપામીને મોક્ષ જવા ઈચ્છતા હો તો જિનેશ્વરદેવની આરતી ઉતારવાની ભાવવિભોર ભક્ત-મુદ્રામાં રહેલા ગુજરેશ્વર કુમાપપાળની પ્રતિમા ત્રણ લાભોમાંથી કોઈ પણ એક લાભ અવશ્ય લો.

૧૪.વરઘોડો દર્શનીય શી રીત બનાવશો ?

તપસ્વીનાં તપના ઉજમણા નિમિત્તે તથા વાર્ષિક કર્તવ્યરૂપ જે રથયાત્રાનો વરઘોડો કાઢવાનો હોય છે તે વરઘોડોમાં નીચેના મુદ્દાઓ પ્રમાણે ક્રમશઃ ગોઠવણી કરવાથી વરઘોડો જિનાશાસનની શોભાને વધારનારો બની શકશે.

હવે સંઘ નાનો હોય, શક્તિ સંપન્ન ન હોય તો પણ * આવી નિશાનીવાળા મુદ્દાઓ વરઘોડામાં હોવા આવશ્યક છે તે ખાસ ધ્યાનમાં રાખવું.

૧. રંગબેરંગી ધજાઓથી શોભતો ઈન્દ્રધ્વજ
૨. અલંકૃત ઉંટલારીમાં નિશાનડંકો. (થાળી - ડંકો)
૩. વરઘોડાનું હાર્દ શું છે? તેનો સાદ કરી ગગનભેદી અવાજો લોકોને જાણકારી આપતો દેવરૂપ ધોતી સેવક....(માઈકમાં

ઓલાઉન્સ ખુલ્લી જીપમાં)

- * ૪. માથે શણગારેલા બેડાવાળી કુમારીકાઓ.
  - ૫. અલંકૃત ઉંટભારીમાં મેરુ પર્વતની રચના તથા તેના ઉપર મંગલમૂર્તિનો અભિષેક કરતા ઈન્દ્ર-ઈન્દ્રાણી રાજા
  - ૬. હાથીઓની અંબાડી ઉપર બેઠેલા શાહી પરિવારો.
  - ૭. હાથમાં અષ્ટમંગલના જુદા-જુદા સિલ્હો લઈને બેઠેલા અશ્વસ્વારો.
  - ૮. દેવ-વિમાન જેવી વિવિધ આકર્ષક રચનાઓમાં ઈન્દ્ર ઈન્દ્રાણી રાજા મહારાજાઓ - શેઠ-શેઠાણીઓ વગેરે શોભા.
  - ૯. જૈન શાસનની જયપતાકા ધારણ કરતા સ્કુટર સવારો.
  - ૧૦. વિવિધ નૃત્યમંડળીઓ (લેઝીમ, ડમ્સ, ડાંડીયા વગેરે)
  - ૧૧. દેવી પોષાકથી અલંકૃત ૬૪ ઈન્દ્રો
  - * ૧૨. ઘોતી-ઝભ્ભો ખેસ ટોપીવાળા બાળ શ્રાવકોની લાઈન
  - * ૧૩. જુદા જુદા બેન્ડ વાદકો (કોઈપણ એક સારુ બેન્ડ)
  - * ૧૪. યુવાનોની ભક્તિધૂન જગાવતી ભક્તિવાહિની
  - * ૧૫. સાધુભગવંતો/કેશરી સાફો પહેરેલા શેઠીઆઓ/શ્રાવકો
  - ૧૬. દિવ્ય અલંકારોથી વિભુસિત ૫૬ દિક્કુમારિકા (નાન છોકરાઓ)
  - * ૧૭. અરિહંત પરમાત્માનો મનોહર રથ/તે ખેંચતા દેવકુમાર યુવાનો
  - ૧૮. મહિલા મંડળો ઉંટભારીમાં દાંડીયારાસ
  - ૧૯. સાધ્વીજી ભગવંતો/શ્રાવિકાઓ
  - * ૨૦. અનુકંપા લારી (બુંદીના લાડુ વગેરે વિતરણ)
- ચાલુ વરઘોડામાં જુદા જુદા પ્રાણીઓના મહારા પહેરેલા બાળકો ફરતા રહે. વૃદ્ધ માતાપિતાના ફોટા કાવડમાં મૂકી યાત્રાકરાવતા બાળકોને, પોલીસનાં, ઈન્સ્પેક્ટરનાં કપડામાં સુસજ્જ યુવાનોને, જીવદયાનું ફંડ ઉધરાવતાં પાંજરાપોળાદિનાં મુનિમજીઓને વગેરે વેષભૂષા છુટી છવાયી ફરતી રહે.

ગુલાબ જળનો છટકાવ સમગ્ર વરઘોડામાં થતો રહે તેવું પણ ગોઠવી શકાય.

એક વાત ખાસ ધ્યાન રાખવી, વરઘોડામાં ભગવંતોની પાછળ જ શ્રાવકોએ રહેવું તથા સાધ્વીજી ભગવંતોની પાછળ જ શ્રાવીકાઓએ રહેવું તેમની આગળ ચાલવું તે સાધુ સાધ્વીજીની આશાતના છે.

જિન દર્શનનું ફળ

જિન દર્શનનું ફળ	કેટલા ઉપવાસનું ફળ
દેરાસર જવાની ઈચ્છા કરે	૧
દેરાસર જવા ઉભો થાય	૨
દેરાસર જવા માંડે	૩
દેરાસર તરફ પગલા ભરે	૪
દેરાસરના રસ્તે ચાલતા	૫
દેરાસરના અર્ધ રસ્તે પહોંચતા	૧૫
દેરાસરનાં દૂરથી દર્શન કરતાં	૩૦
દેરાસર પાસે આવતાં	૬ માસના
દેરાસરના ગભારા પાસે આવતાં	૧૨ માસના
મંદિરને પ્રદક્ષિણા દેતા	૧૦૦ વર્ષના
પ્રભુજીની પૂજા કરતા	૧૦૦૦ વર્ષના
પ્રભુજીને સુગંધી ફુલોની ગુંથેલી માળા પહેરાવતા	૧ લાખ ગણું ફળ

- ભાવ પૂજા સ્વરૂપ ચૈત્યવંદન-સ્તવન ગીતગાન નૃત્યથી અનેકગુણ ફળ પ્રાપ્ત થાય એટલું જ નહિ શ્રી તીર્થંકર નામકર્મ પણ બંધાય (જીવમાં યોગ્યતા હોય તો ખુદ ભગવાન બને)
- દ્રવ્ય પૂજા કરી ભાવપૂજા રૂપે ચૈત્યવંદન સંપૂર્ણ કરવાથી અષ્ટ પ્રકારની પૂજા કરી ગણાય છે.
- પ્રભુજીની ભાવથી સ્તુતિ કરવાથી પણ અપૂર્વ કર્મનિર્જરા થાય છે.
- રોજ ત્રિકાલપૂજા કરવી જોઈએ. ઉપકારી હિતેથી મહાપુરુષો કહે છે કે પ્રાતઃકાલની પૂજા કરવાથી રાત્રિના પાપો નાશ પામે છે, મધ્યાહ્નની પૂજાથી આખા જીવનભરના પાપો નાશ પામે છે અને સંધ્યાકાળની પૂજાથી સાત ભવના પાપો નાશ પામે છે. ભગવાનની ભાવથી પૂજા કરનારો પૂજક ખુદ ભગવાન બની જાય છે.

પર્યુષણના આઠ દિવસોની વિગતો

દિવસ	તપ	પ્રતિક્રમણ સવારે	સાંજે	વાંચન	વિશેષ
૧	ઉપવાસ	રાઈ	દેવસિ	અષ્ટાહિનકા પ્રત જેટલી વંચાય તેટલી વાંચવી	આઠેય દિવસ સંઘવાત્સલ્ય ખૂબ રાખવું
૨	પારણું	રાઈ	દેવસિ મંગલિક	અષ્ટાહિનકા પ્રત જેટલી વંચાય તેટલી વાંચવી	"
૩	છઠ્ઠ પ્રથમ ઉપ.	રાઈ	પાક્રિખ	અષ્ટાહિનકા પ્રત આજે પૂરી કરવી	કલ્પસૂત્રનાં વિવિધ ચઢાવા સંઘમા જે રીતે ચતા હોય તે રીતે
૪	છઠ્ઠ બીજો ઉપ.	રાઈ	દેવસિ	સવારે કલ્પસૂત્રનું પહેલું વ્યાખ્યાન બપોરે કલ્પસૂત્રનું બીજું વ્યાખ્યાન	સવારે કલ્પસૂત્રની વાસશેષ પૂજા તથા અષ્ટપ્રકારની પૂજા સાંજે પ્રતિ માં ૨૭ ભવનું સ્તવન
૫	પારણું	રાઈ	દેવસિ	સવારે જ કલ્પસૂત્ર નું ત્રીજું-ચોથું વ્યાખ્યાન વાંચવું જન્મવાંચન માટે ૧ પાનું બાકી રાખવું	૧૪ સુપનની ઉછામણી પારણું ઘરે લઈ જવું રાત્રિ જગો કરવો સાંજે પ્રતિ.છાલરડું
૬	અઠ્ઠમ પ્રથમ ઉપ.	રાઈ	દેવસિ	સવારે કલ્પસૂત્રનું પાંચમું વ્યાખ્યાન બપોરે કલ્પસૂત્રનું છઠ્ઠું વ્યાખ્યાન	પંચકલ્યાણકનું સ્તવન અથવા વીરપ્રભુનું નાનું સ્તવન બોલવું
૭	અઠ્ઠમ બીજો ઉપ.	રાઈ મંગલિક	દેવસિ	સવારે કલ્પસૂત્રનું સાતમું વ્યાખ્યાન બપોરે કલ્પસૂત્રનું આઠમું વ્યાખ્યાન	બારસાસૂત્રની ઉછામણી બોલવી
૮	અઠ્ઠમ ત્રિજો.ઉપ.	રાઈ	સાંવ- ત્સરિક	સવારે ઢાળેયા વાંચન	બારસા સૂત્રની અષ્ટ પ્રકાર ની પૂજા વાસશેષ પૂજા ચિત્ર- દર્શન કરાવવું સકળ સંઘ સાથે સમાપના

નોંધ -

૧. અણુપરમાણુ શિવ બની જાઓ" ની ધૂન વ્યાખ્યાનમાં તથા ભાવનામાં લેવડાવવી.
૨. આઠેય દિવસ રાત્રિભોજન ન થાય તે ધ્યાન રાખવું ખાસ કરીને ભાદરવા સુદ-૨ જન્મવાંચનના દિવસે, સમયસર જન્મવાંચન કરી દેવું.
૩. સાંજે માંગલિક પ્રતિક્રમણમાં સ્તવન તરીકે સંતિકરં, થોય કલ્લાણકંદં તથા સજ્જાયમાં મહા જિણાણં બોલવાનો ખ્યાલ રાખવો.
૪. છઠ્ઠ-અઠ્ઠમનાં બીજા -ત્રીજા દિવસે ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ તરીકે બોલવો. "પાણહાર પોરિસીધી વોસિરઈ" સુધીનો પાઠ પચ્ચક્ષાણ તરીકે બોલવો.
૫. ઉછામણી સંઘમાં જેટલી બોલાતી હોય તેમાં વધારો કરવો હોય તો સંઘની સંમતિ મેળવવી. નહીં તો જેમ ચાલતું હોય તેમજ ચાલુ રાખવું.

યોગી અને ભોગી સૌને ખૂબ ઉપયોગી

**પૂ.પં શ્રી ચન્દ્રશેખર વિજયજી મ. સાહેબના પુસ્તકો
ઘર-ઘરમાં વસાવો... શુભ પ્રસંગે ભેટ આપો**

- આપશ્રી પ્રખર વક્તા બનવા માંગો છો ?
- આપશ્રી યશસ્વી વ્યાખ્યાનકાર બનવા માંગો છો ?
- આપશ્રી સફળ શિબીરકાર બનવા માંગો છો ?
- આપના ઘરમાં સાસુ-વહુના ઝઘડા ચાલે છે ?
- આપના દીકરા આપનું કહ્યું માને છે ખરા ?
- આપના ઘરમાં સ્વર્ગ ઉતારવું છે ખરું ?
- આપ તત્ત્વજ્ઞાનના રસિક છો ખરા ?
- આપશ્રી રાજકારણની આંટીઘુંટી જાણવા માંગો છો ખરા ?
- ભારતનું ભાવિ આપ જોવા ઈચ્છો છો ?
- સંસાર છોડવાની આપને ઈચ્છા છે ?
- આપને સાચા સાધુ બનવું છે ?

વગેરે અનેક સળગતી સમસ્યાઓનો ઉકેલ મેળવવા આપ જરૂરથી પૂજ્યશ્રીના પુસ્તકો આજે જ વસાવી લો.....

પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોને વહોરાવતી વખતે લેવાની કાળજી

૧. સ્પે. આધાકર્મી ગોચરી મ. સાહેબને ઉદેશીને નિષ્કારણ બનાવવી નહિ, રસોઈ બનાવતી વખતે મ. સાહેબને નજરમાં રાખી વધુ ન બનાવાય.
૨. કોઈ મહારાજ સાહેબ કારણોસર ગોચરી બનાવવાનું કહે તો તેમની જરૂર પુરતું જ બનાવાય, વધુ ન બનાવવું.
૩. રોટલી ખાખરા વગેરે ચોપડવા માટે ઘી ગરમ ન કરાય. ચોપડતી વખતે છાંટા ન ઉડે તેની કાળજી કરવી.
૪. પૂ. મ. સાહેબ પધારે ત્યારે લાઈટ, પંખા, ટી.વી. જે સ્થિતિમાં હોય તે સ્થિતિમાં રાખવા. બંધ ચાલુ ન કરાય.
૫. શાકભાજી, ફુટ વગેરે વનસ્પતિ, કાચુ પાણી, અગ્નિ વગેરે અડીને વહોરાવાય નહિ.
૬. બજારની મિઠાઈ, ફરસાણ, બિસ્કીટ, ચોકલેટ વગેરે ક્યારેય વહોરાવાય નહિ.
૭. ફીજ માં પડેલી વસ્તુ બિલકુલ વહોરાવાય નહિ.
૮. ટાઈમનાં દુમકા પુરા ન થયા હોય તો વહોરાવાય નહિ.
૯. દૂધ-ઘી વગેરે ઢોળાય નહિ તેની ચોક્કસપણે પુરતી કાળજી લેવી.
૧૦. મ. સાહેબ પધારે ત્યારે ઉતાવળા થઈ દોડાદોડી ન કરવી.
૧૧. ગરમ દૂધ વગેરે ફૂંક મારીને વહોરાવાય નહિ.
૧૨. ગર્ભવતી સ્ત્રીએ ૭ માસ પછી વહોરાવવા ઊભા થવાય નહિ.
૧૩. ધાવતા બાળકને બાજુ ઉપર મૂકી વહોરાવાય નહિ.
૧૪. વહોરાવતા પહેલા હાથ ધોવાય નહિ.
૧૫. ઁઠા હાથે વહોરાવાય નહિ.
૧૬. મ. સાહેબ માટે ટામેટા, કોથમીર વગરનું નિષ્કારણ સ્પે. અલગ બનાવવું નહિ.

વર્તમાન દેશકાળ અનુસારે ધાર્મિકતાની સાથે ને સાથે
માનવતાને પણ પ્રાથમિકતા આપો.

મહાવીર ખીચડીઘર

દેશનું અર્થતંત્ર એવા પ્રકારનું ગોઠવાયેલું છે કે શ્રીમંતો વધુ શ્રીમંત બનતા જાય છે અને ગરીબો દિન-પ્રતિદિન વધુ ને વધુ ગરીબ બનતા જાય. વધારામાં મલ્ટીનેશનલ કંપનીઓનું આગમન અને કોમ્પ્યુટર વગેરેની ટેકનોલોજીએ અતિ ભારે બેકારીનું સર્જન કર્યું. ખંધા અને સ્વાર્થાધિ રાજકારણીઓ અને વેપારીઓની સાંઢગાંઠે ઉપરાઉપરી ભાવ વધારે ઝીક્યે રાખ્યો. આવી ગરીબી, બેકારી અને મોંઘવારીના ખપ્પરમાં મધ્યવર્ગ હોમાઈ ગયો, “ત્રણ સાંધે ત્યાં તૂટે” તેવી સ્થિતિ સર્જાઈ હોય, તો પછી લોકો કાળજાળ ગરીબીની આગમાં શેકાઈ રહ્યા છે. જેમને ઉપર આભ અને નીચે ધરતી સિવાય કોઈ આસરો નથી. જેમના પેટ પાતાળે ગયા છે, આંખો ઊંડી ગઈ છે, હાડપિંજરો ચામડી ભેદીને જાણે બહાર આવી રહ્યા છે, અપોષણને લીધે જેઓ અનેક રોગોના ભોગ બન્યા છે. ચિંતાઓને લીધે જેઓ અનેકવિધ મનોયાતના ભોગવી રહ્યા છે. આવી ભયંકર ગરીબીમાં ભીંસાતા માનવની સેવા એ વર્તમાન પરિસ્થિતિ માં પ્રથમ કર્તવ્ય છે. ઠેર ઠેર અન્નક્ષેત્રો ખોલવાની અત્યારે તાતી જરૂર છે.

પૂજ્યપાદ પંન્યાસપ્રવરશ્રી ચન્દ્રશેખર વિજયજીમ. સાહેબની શુભ પ્રેરણાથી અમદાવાદના અનેક વિસ્તારોમાં શ્રી મહાવીર ખીચડીઘરો શરૂ થયેલ છે. જે દ્વારા દર રવિવારે ઝુંપડપટ્ટી વિસ્તારોમાં તેનું વિતરણ થાય છે. ભગવાન મહાવીર સ્વામીનો જયઘોષ કરતાં આ વિતરણ થાય છે. ગામે ગામ આવા પુણ્યકર્મનો બંધ કરવાનો સમય પાકી ગયો છે.

પ્રચંડ પુણ્યકર્મનો બંધ કરાવી આપનાર આ આયોજન સહુ સંઘો શરૂ કરે તો ખુબ સુંદર પ્રભુના શાસનની પ્રભાવના થાય તો દરિદ્રનારાયણો પણ જિનધર્મની અનુમોદના દ્વારા આગામી સમયમાં જિનધર્મનું રિઝર્વેશન કરાવી શકે.

ગરીબીની દુવા તમારા જીવનને પણ સુખ શાંતિ અને સમાધિથી ભરી દેશે.

બસ તું મને એટલું પરવરદિગાર દે
જે મળે, જ્યાં મળે, ખીજાનો વિચાર દે.

પર્યુષણનું બીજુ કર્તવ્ય સાધમિક બંધુને સંભાળજો....

રાગ - ખીલા ઠોકણા વીરમા કાનમાં .....

સાધર્મી બંધુને સંભાળજો... સિદ્ધાકા બંધુને સંભાળજો
તમે ફરજ તમારી બજાવજો - તમે ધરમ તમારો સંભાળજો

શાંતનુ નામે શ્રાવકને જ્યારે...પાપ ઉદયમાં આવ્યું
આજીવિકાનું સાધન તૂટ્યું...વાદળ દુઃખનું ઘેરાયું
આવા દુઃખી આજુબાજુ હોય તો દુઃખ એના તમે જાણજો

પત્ની ને બાળકો ભૂખ્યાં રહે છે, શાંતનુ ખૂબ વિચારે
ના છૂટકે હવે ચોરી કરવા... જવું પડશે મારે
મજબૂરીથી આવા રસ્તે જનારા, બંધુને બચાવજો

પત્ની કહે છે ચોરી કરો તો... શ્રાવકને ત્યાં કરજો
જેન ધરમને આંચ ન આવે ... પગલું એવું ભરજો
જેન ધરમની આવી ચિંતા કરતા કુટુંબને અપનાવજો

ઉપાશ્રયમાંથી એક ધનિકનો... હીરાનો હાર ઉઠાવ્યો
એ જ ધનિકની પેઢી ઉપર ગીરવે મૂકવા આવ્યો
આવું તમારે થાય કદી તો...શું કરશો એ વિચારજો

શેઠ કહે છે હું અપરાધી...દોષ બધો છે મારો
સાધર્મીની ભાળ ન લીધી...તો આવ્યો આ વારો
શેઠ કરી એવી ભૂલો, તમારી થાય ના એનું ધ્યાન રાખજો

સતો કહે છે મોજમજા નો ... થોડો ખર્ચ ઘટાડો
એ પૈસાથી સાધર્મીને પેટભરીને જમાડો
જે ધન પામ્યા ધર્મ પ્રભાવે ધર્મનો ભાગ એમાં પાડજો

નોંધ- આ ગીતની કડીઓ પ્રમાણે ટ્રેસ પહેરાવી
અભિનય પણ કરાવી શકાય

તપોવન

સાબરમતી

સંતાનો હોવાં એ કંઈ ગૌરવની વાત નથી,

પણ સંતાનો સંસ્કારી હોવાં એ ગૌરવની વાત છે.

ગુલાબના છોડ જંગલમાંય ઉગે છે, શહેરના બગીચામાં ઉછરે અને કોઈના ઘરના ફૂડામાંય ઉછરે છે, પણ Rose-Nursery માં જે છોડ ઉછેરવામાં આવે છે તેની તો મજા કોઈ ઓર જ હોય છે. કેમકે નર્સરીમાં તેની જે રીતે માવજત થાય છે એવી માવજત બીજે ક્યાંય થતી નથી.

બાળકોનું પણ કાંઈક આવું જ છે, કેટલાંક બાળકો ફૂટપાથ ઉપર દુઃખના જંગલ વચ્ચે ઉછરે છે; કેટલાંક બાળકો હોસ્ટેલો, અનાયાશ્રમનો વગેરે દૂષણોના જંગલમાં અને કેટલાક બાળકો ઘરના દોષોના જંગલમાં મોટા થાય છે. કેમકે વર્તમાનમાં મોટા ભાગનાં મા-બાપો દ્વારા બાળકોની ધોર ઉપેક્ષા થઈ રહી છે અને T.V. તથા ચેનલોના ભયંકર આક્રમણે બાળકોના જીવનને હતપ્રહત કરી નાંખ્યું છે.

હવે માત્ર ઉપાય છે તપોવન. જે એક Rose-Nursery જેવી Child-Nursery છે. જ્યાં મૈત્રીનું પાણી અને ભક્તિનું ખાતર નાંખીને જીવનને પવિત્રતાના પુષ્પોથી મધમધાયમાન કરવામાં આવે છે. તો તમારા બાળકોને સત્વરે તમો દાખલ કરો.

બાળકોની વ્હાલી ગુરૂમા પ.પૂ.પંન્યાસપ્રવર શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મ.સાહેબ અને તેમના પરમ વિનય શિષ્યરત્નો મુનિશ્રી હંસકીર્તિવિજયજી મ.સા. અને મુનિશ્રી ભવ્યકીર્તિવિજયજી મ.સાહેબ દ્વારા સંસ્કારોનું સિંચન કરવામાં આવે છે.

જ્યાં મળે છે હિંચા સંસ્કારોને સાથે હિંચુ શિક્ષણ

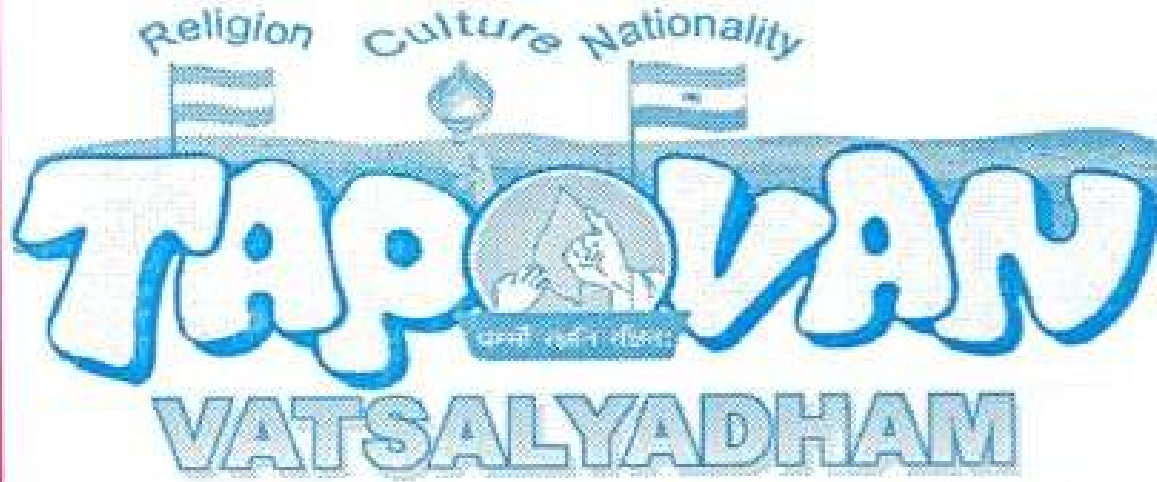
વ્યવહારીક શિક્ષણ : ઈ.સ. ૧૯૯૪ની સાલથી શરૂ થયેલા આ તપોવનમાં ધો. પથી ધો. ૧૨ સુધીનું વ્યવહારીક શિક્ષણ અપાય છે. ઈ.સ. ૧૯૯૮-૯૯ની સાલની દસમાં ધો.ની બોર્ડની પરિક્ષામાં ૧૦૦% પરિણામ હાંસલ કરીને જવલંત સફળતા પ્રાપ્ત કરી છે. ૧૯૯૯ની સાલની બોર્ડની પરીક્ષામાં ૧૦૦% રીઝલ્ટ સાથે કિંજલ એ. શાહ ૯૫% માર્ક સાથે ગુ. બોર્ડમાં છઠ્ઠો નંબર લાવી તથા ૩૩માં ૨૯ વિદ્યાર્થીઓએ ૭૦% ઉપર માર્કસ લાવીને સમગ્ર ગુજરાત ભરમાં સ્કૂલનું નામ રોશન કર્યું છે. ધો. પથી ફરજિયાત કોમ્પ્યુટર શિક્ષણ અપાય છે અને અલગ કોમ્પ્યુટર સેન્ટર ઉભુ થઈ ગયું છે.

આ સંસ્થા ડોનેશન વગેરેના બ્રજાચારોથી એકદમ પર છે. અહિં તો ઈન્ટરવ્યુમાં પાસ થાય તેને પ્રવેશ અપાય છે.

નીતિનિયમો તથા ફિ માટે સંસ્થાના એડ્રેસ ઉપર સંપર્ક સાધી શકાશે. તમારા લાડલાને આ સેઈફ ડીપોઝીટ વોલ્ટ સ્વરૂપ તપોવનમાં દાખલ કરો અને તેના ભાવિને સુરક્ષિત કરો.

પૂ.પાઠ પં.પ્રવર શ્રી ચત્તરેશ્વરવિજયજી મ.સાહેબ પ્રેરિત

જીવન જાગૃતિ દ્રષ્ટ સંચાલિત

Std. 11 - 12 Commerce
Boy's Residential
English School

Sr.-Jr. K.G. - Std. 1 to 8
English Medium
Boy's School

તપોવન સંસ્કારપીઠ

મુ. અમીયાપુર પો. સુઘડ
જી. ગાંધીનગર

ફોન : (૦૭૯) ૨૩૨૭૬૯૦૧,
૨૩૨૭૬૯૦૨-૩

અ.ભા.સં.રક્ષક દળ

૨૭૭૭, નિશાપોળ,
રીલીફ રોડ, અમદાવાદ-૨.

ફોન : ૨૫૩૫૬૦૩૩,
૨૫૩૫૫૮૨૩

અ.ભા.સં.રક્ષક દળ

ધારશી ભવન,
ચંદનભાળા કોમ્પ્લેક્સ,
પાલકી, ભટ્ટા, અમદાવાદ.
ફોન : ૨૬૬૪૧૫૫૮

અન્ય
સંપર્ક સૂત્રો

લલિતભાઈ ધામી : ૯૪૨૬૦૬૦૦૯૩
રાજુભાઈ શાહ : ૯૪૨૬૫૦૫૮૮૨
પ્રકાશભાઈ શાહ : ૯૩૨૭૦૩૦૪૬૪
અલ્પેશભાઈ શાહ : ૯૩૭૬૧૩૨૫૭૫

ભાગ્યેશભાઈ શાહ : ૯૯૯૮૧૨૫૧૨૦
જેમીનભાઈ શાહ : ૯૪૨૭૩૩૬૪૭૭
દેવધિભાઈ શાહ : ૯૯૯૮૭૩૭૦૬૮
અર્પિતભાઈ શાહ : ૯૪૨૮૪૨૦૭૭૬

